

Handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg

Et godt sted å leve

Innhold	
Handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg.....	0
1. Sammendrag	2
2. INNLEDNING	2
2.1 Formål med planen	2
2.2 Rammer for arbeidet	2
2.3 Avgrensninger	3
2.4 Medvirkning	4
2.5 Iverksetting	4
3. PRINSIPPER, STRATEGIER OG TILTAK FOR BARNEHAGEBYGG	5
3.1 Vedtatte prinsipper for barnehagebygg.....	5
3.2 Tiltak per kommunedel.....	7
3.3 Konsekvenser av tiltak for barnehagebygg	9
3.4 Økonomiske konsekvenser for barnehage.....	10
4. PRINSIPPER, STRATEGIER OG TILTAK FOR SKOLEBYGG	11
4.1 Prinsipper for skole.....	11
4.2 Valg av strategier og tiltak for skolebygg	12
4.3 Konsekvenser av foreslåtte strategier for skolebygg	14
4.4 Økonomiske overslag- også for tiltak som ikke foreslås i denne handlingsplanen.....	16
5. KUNNSKAPSGRUNNLAG	18
5.1 Vurdering av tilstandsgrader	18
Teknisk tilstandsgrad.....	18
Pedagogisk tilstandsgrad	19
Digital tilstandsgrad	22
5.2 Miljørettet helsevern	22
5.3 Skjematisk oversikt over samlet tilstand i barnehager og skoler	24
5.4 Boligutvikling i kommunedelene	26
6.HISTORISK UTVIKLING OG DEMOGRAFI	29
Historisk utvikling for aldersgruppene 1-5 år og 6-15 år.....	29
Demografi for aldersgruppen 0-5 år.....	30
Demografi for aldersgruppen 6-15 år	32
7. FAKTA OM BARNEHAGEBYGG	34
Eierforhold og antall.....	34
Lover og rettigheter	35
Private barnehager	35
Andre kommuner	36
Utfordringsbilde	36
8. FAKTA OM SKOLEBYGG	40
Leide bygg	40
Egeneide bygg	41
Skoletilhørighet og skolekretsgrenser	41
Dagens kapasitet i skoler	42
9. KILDER OG REFERANSER	44
10. VEDLEGG	44
Teknisk tilstandsgrad - vurdering fra 2020 og 2022	44
Pedagogisk tilstandsgrad for den enkelte barnehage.....	46
Pedagogisk tilstandsgrad for den enkelte skole.....	46
Demografi for alle kommunedeler, aldersgruppen 1-5 år.....	48
Demografi for alle barneskolekretser, aldersgruppen 6-12 år.....	51
Demografi for alle ungdomsskolekretser, aldersgruppen 13-15 år.....	58

1. Sammendrag

Handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg skal bidra til at kommunen når målene i kommuneplanens samfunnsdel. Handlingsplanen har derfor et langsiktig perspektiv, og skal være grunnlaget for beslutninger om hvilke tiltak som skal iverksettes for å kunne møte framtidens kapasitetsbehov i barnehager og skoler. Handlingsplanen vil følgelig også gi retning for fremtidig barnehage- og skolestruktur. Handlingsplanen er kommet frem gjennom et bredt tverrfaglig samarbeid i kommunen.

Handlingsplanen består først av prinsipper, strategier og tiltak for barnehage og skolebygg. Deretter følger et kunnskapsgrunnlag som blant annet beskriver en vurdering av tilstanden av byggene, forventet boligbygging og befolkningsframskrivninger.

Handlingsplanen peker også på mulige konsekvenser tiltakene kan ha for innbyggere og kommunens økonomi. Konkrete tiltak for barnehage- og skolebygg handler overordnet om blant annet:

- å utnytte kapasitet i eksisterende barnehage- og skolebygg
- å bygge nye barnehagebygg og legge ned noen av de eksisterende i området
- å utvide eller ta ned avdelinger i eksisterende barnehager
- å endre skolekretsgrenser for å utjevne kapasitet mellom skoler
- å beholde eller avvikle innleide arealer/bygg
- å beholde eller avvikle innleide og eide modulbygg
- å peke på områder hvor nye barnehagebygg og skolebygg kan realiseres

Handlingsplanen vurderer kapasiteten i barnehager og skoler i kommunen, og løfter frem mulige strategier og tiltak for å møte kapasitetsutfordringene i ulike deler av kommunen. Det legges også frem forslag til overordnede prinsipper for utvikling og bruk av skolebyggene. Prinsipper for barnehagebyggene ble vedtatt i desember 2021.

Rådmannen anbefaler at handlingsplanen rulleres hvert tredje til fjerde år.

Handlingsplanen er vedtatt av kommunestyret i Drammen kommune, 23.05.2023.

2. INNLEDNING

2.1 Formål med planen

Handlingsplanen skal bidra til å:

- kunne utnytte kapasitet i barnehager og skoler mest mulig bærekraftig og effektivt
- skape forutsigbarhet for barn og foresatte
- skape grunnlag for langsiktige og riktige investeringer i et helhetlig og bærekraftig perspektiv
- sikre likeverdig tilbud til barn og unge i hele kommunen
- danne grunnlag for politiske beslutninger

Handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg ble sendt ut på høring høsten 2022 og vil erstatte tilsvarende planer for barnehage- og skolebehov fra tidligere Svelvik, Nedre Eiker og Drammen kommuner.

Handlingsplanen har et tiårs perspektiv, men skal rulleres etter tre til fire år.

2.2 Rammer for arbeidet

Handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg er en av planoppgavene som er vedtatt i kommunen planstrategi.

Handlingsplanen tar utgangspunkt i følgende planer og vedtak fra perioden 2020 - 2022:

- Langsiktig investeringsplan for Drammen kommune.
- Handlings- og økonomiplaner fra 2020 til dags dato.
- Kunnskapsgrunnlag. Kapasitet i barnehager og skoler (utvalgssak oppvekst og utdanning 0036/20).
- Nedtegning av nåværende skolekretsgrenser for barneskolene i Drammen kommune (utvalgssak oppvekst og utdanning 0062/20).
- Beslutning for skoletilhørighet for elever fra barneskolen når ungdomsskolen de skal begynne på er full (utvalgssak oppvekst og utdanning 0045/21).
- Dimensjonering av barnehageplasser (utvalgssak oppvekst og utdanning 0026/21).
- Barnehagestruktur (utvalgssak oppvekst og utdanning 0081/21).
- Detaljregulering for Åskollen skoler og idrettsanlegg, sluttbehandling, vedtak av plan (KST sak 0062/22).

Handlingsplanen forholder seg til gjeldende lover og forskrifter, deriblant:

- opplæringsloven
- barnehageloven
- forvaltningsloven
- forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler

I tilknytning til arbeidet med denne handlingsplanen er det i tillegg utarbeidet følgende kunnskapsgrunnlag for barnehage- og skolebygg som inngår som beslutningsgrunnlaget for forslagene til prinsipper og tiltak i handlingsplanen:

- teknisk tilstandsgrad
- pedagogisk tilstandsgrad
- digital tilstandsgrad
- oversikt over hvilke barnehager og skoler som er/ikke er godkjent etter forskriften for miljørettet helsevern i barnehager og skoler
- historisk og forventet befolkningsutvikling i kommunen
- forventet boligutvikling i kommunen fordelt på de ti kommunedelene

2.3 Avgrensninger

Handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg må sees i sammenheng med:

- Kommuneplanens samfunnsdel (vedtatt høsten 2021).
- Kommuneplanens arealdel (forventet vedtatt i løpet av 2023).
- Temaplaner for tekniske tjenester, helse, sosial og omsorgstjenestene, kultursektorens tjenester for utvikling av kunst og kulturlivet og oppvekst og læringsløp (vedtatt juni 2022).
- Kommunens langsiktige investeringsplan (vedtas årlig gjennom handlings- og økonomiplanen).

Handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg vil ha følgende avgrensning og vil ikke utrede:

- Plan for rehabilitering og vedlikehold av eksisterende bygg.
- Dette vil bli ivaretatt av langsiktig plan for vedlikehold av barnehager og skoler, og årlige vedlikeholdsplaner av Drammen Eiendom.
- Utlån av lokaler ved barnehager og skoler etter åpningstid.
- Dette vil bli ivaretatt gjennom egen satsing i handlingsdelen i handling- og økonomiplanen 2023-2026.
- Barnehager og skoler som nærmiljøanlegg. I denne planen kommer det frem hvilke skoler som har nærmiljøanlegg. Videre arbeid med dette inngår i egen satsing i handlingsdelen i handling- og økonomiplanen 2023-2026.

- Etterbruk av kommunale bygg som tas ut av tjenesteproduksjon. Vurderinger av salg av eiendommer gjøres av Drammen Eiendom, og vil komme frem i tertialrapporter og handling- og økonomiplaner.

2.4 Medvirkning

I arbeidet med handlingsplanen har det vært gjennomført en tidlig innspillsrunde med ulike parter som berøres av planarbeidet. Hensikten med tidlig innspillsrunde har vært å supplere kunnskapsgrunnlagene som har blitt utarbeidet med lokal kunnskap om nærmiljøer og barnehage- og skolebygg, slik at innspillene kunne inngå i utarbeidelsen av planen.

I tidlig innspillsrunde er følgende aktiviteter blitt gjennomført:

- Informasjonsmøter med alle ledergrupper i barnehager og skoler.
- Analyse av kapasitet er gjennomgått med alle barnehager og skoler.
- Private barnehager har gitt innspill om egne planer for fremtidig drift.
- Orienteringer på utvalgsmøter i oppvekst og utdanning i mars og april 2022.
- Politisk verksted med hovedutvalg for oppvekst og utdanning mai 2022.
- Digitalt informasjonsmøte med alle ti nærutvalgene april 2022.
- Digitalt informasjonsmøte med foreldrerepresentanter i «Sammen for Drammensskolen» og «Sammen for kommunale barnehager i Drammen» april 2022.

Handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg ble lagt frem til 1.gangs behandling i september. Ved 1.gangs behandling ønsket politikerne noen tillegg til planen, blant annet om skoletilbud på Berger. Førstegangsbehandlingen ble derfor utsatt til oktober 2022. Handlingsplanen ble lagt ut på offentlig høring fra begynnelsen av oktober, med høringsfrist i desember 2022.

Aktiviteter som er gjennomført i høringsperioden:

- Høringen ble kunngjort på hjemmesiden til Drammen kommune.
- Det ble gjennomført digitale informasjonsmøter med foreldrerepresentanter i «Sammen for Drammensskolen», «Sammen for kommunale barnehager i Drammen», de private barnehagene og nærutvalgene.
- Handlingsplanen ble sendt til samarbeidsutvalg og foreldreutvalg ved alle kommunale barnehager og skoler.
- Handlingsplanen ble sendt til alle kommunale barnehager og skoler. Ledere hadde ansvar for å involvere ansatte, lokale tillitsvalgte og verneombud og elevråd i grunnskolen.
- Handlingsplanen ble sendt til hovedtillitsvalgte og hovedverneombud i kommunen.
- Handlingsplanen ble sendt til nærutvalgene.

Handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg ble lagt frem til 2.gangs behandling i hovedutvalg for oppvekst og utdanning mars 2023. Endelig vedtak skjer i kommunestyret i løpet av våren 2023.

2.5 Iverksetting

Handlingsplan for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg inngår i planprogrammet til Drammen kommune, og vil følges opp i handlings- og økonomiplanen hvert år. Handlingsplanen for utvikling og bruk av barnehage- og skolebygg vil også følges opp av etablerte eller nye lokale forskrifter og vedtekter. Dersom det er behov for nye, eller endringer i gjeldene, forskrifter og vedtekter, må disse endelig vedtas av de folkevalgte. Endringer i gjeldene skolekretsgrensene må ut på offentlig høring før de kan vedtas.

Behov for investeringer må legges inn i langsiktig investeringsplan for kommunen. Kapitalkutt til eventuelt økt antall private barnehageplasser må legges inn i driftsbudsjettet, det samme må gjøres med økning av de årlige driftstilskuddene.

Areal til nye skoler og barnehager settes av i kommuneplanens arealdel.

3. PRINSIPPER, STRATEGIER OG TILTAK FOR BARNEHAGEBYGG

3.1 Vedtatte prinsipper for barnehagebygg

Prinsipper for barnehagestruktur ble vedtatt av hovedutvalg for oppvekst og utdanning 09.12.21. Overordnede prinsipper peker på ønsket fremtidig utvikling av barnehagene i kommunen. Ved utarbeidelse av tiltakene i denne planen har arbeidsgruppa brukt prinsippene som en rettesnor. Likevel vil noen av forslagene bryte med prinsippene, spesielt der behovet for barnehageplasser øker.

Vedtatte prinsipper for barnehage

- Barnehagestrukturen skal være tilpasset antall barn med lovfestet rett.
- Barnehagene skal være universelt utformet og støtte opp under alle barns utvikling.
- Barn skal som hovedregel få tilbud om barnehageplass der foresatte selv ønsker.
- Barnehagene skal bidra til godt fysisk arbeidsmiljø, gode lønns- og pensjonsvilkår og gode fagmiljøer for ansatte.
- For å sikre nok barnehageplasser til kommunens innbyggere skal det være et mål om minst 60% kommunale plasser, og aldri under 40%.
- De private barnehagene skal i hovedsak drives ideelt.
- Drammen skal være en god tilrettelegger for private barnehager. På sikt skal en likebehandling av offentlige og private barnehager ligge til grunn. Forutsigbarhet for de private er viktig, og skal ligge til grunn i behandling av prinsipper

For de kommunale barnehagene ble det i tillegg vedtatt fem spesifikke prinsipper

1. Kommunale barnehager skal fortrinnsvis drives i kommunale bygg
2. Alle kommunedeler skal ha minst en kommunal barnehage, og kommunen skal sørge for at barn får gå i barnehage i kommunedelen sin om private plasser blir borte.
3. Kommunale barnehager skal i hovedsak ha en størrelse som utløser mellom 6 og 16 pedagoger, skal ha en størrelse som utløser stedlig ledelse, og inne- og utearealer som gir gode vilkår for pedagogisk arbeid i henhold til forskrift og lov.
4. Kommunale barnehager skal i hovedsak organiseres som avdelingsbarnehager. Barnehagens formål, verdigrunnlag og oppgaver skal ligge til grunn når gruppesammensetning og gruppestørrelse vurderes, ikke økonomiske hensyn.
5. Barnehager som har utviklet fagmiljøer av særlig verdi for barnehagesektoren er viktige å bevare. Dette kan være barnehager som gjennom ansettelser, videre- og etterutdanning og utviklingsarbeid har utvikla kompetanse i f.eks. flerspråklig arbeid, småbarns pedagogikk, prosjektarbeid m.m

Strategier og tiltak for barnehagebygg

Strategiene og tiltakene har et 10-12 års-perspektiv, og skal kunne løse programrådets utfordringer knyttet til vekst eller nedgang i barnetallet. Tiltakene vil derfor både peke på hvordan driften kan tas ned og driftes mer effektivt, og tiltak som kan bidra til å øke kapasitet i områder. De vedtatte prinsipper for barnehagedriften er hensyntatt i forslagene til tiltak så langt det lar seg gjøre.

Med utgangspunkt i prinsippene for barnehage og vurdering av prognoser for befolkningsutvikling er det utarbeidet strategier og tiltak for barnehagebyggene i Drammen.

Strategi 1: Redusere antallet barnehageplasser med 50-60 i perioden 2022-2025 for å møte nedgangen i barnetall

Tiltak 1:

Det midlertidige tilbudet til flyktninger ved Rådyrtråkket barnehage legges ned fra 31.07.23

Tiltak 2:

Det midlertidige tilbudet til flyktninger ved Marienlyst barnehage opprettholdes så lenge behovet er til stede.

Tiltak 3:

Legge ned avdelinger/plasser i øvrige kommunale barnehager, ikke hele barnehager. Størrelsesorden på reduksjon er avhengig av hva som skjer i de private barnehagene, hvor det forventes reduksjoner innen tidsperioden.

Tiltak 4:

Pedagognormen styrer opptaket i de kommunale barnehagene.

Strategi 2: Skape robuste kommunale enheter (også utover planperioden)

Tiltak 5:

Bygge ny barnehage i Bragernes Vest og legge ned en eller flere av følgende barnehager: Brannposten, Sørbyløkka, Lilleløkka og Dampsentralen. Antallet vil være avhengig av størrelsen som velges for den nye barnehagen. (Kommunen eier arealer)

Tiltak 6:

Bygge ny barnehage på Gulskogen Vest og legge ned Gulskogen barnehage, avdeling Rødgata (Kommunen eier tomten)

Tiltak 7:

Bygge ny barnehage i Dalegårdsveien og legge ned Dalegårdsveien og Aronsløkka barnehage. (Kommunen eier tomten)

Tiltak 8:

Bygge ny avdeling på Støa barnehage ved behov (Kommunen eier tomten)

Tiltak 9:

Bygge ny avdeling på Svensedammen barnehage ved behov (Kommunen eier arealer)

Tiltak 10:

Bygge ut Åsen barnehage med en eller to avdelinger ved behov.

Strategi 3: Bygge nye barnehager ved behov

Tiltak.11:

Bygge ny barnehage på Tangenkaia (kommunen eier arealer)

Tiltak.12:

Bygge ny barnehage i Nybyen, Godsetløkka (tomten er i privat eie)

Tiltak.13:

Bygge ny barnehage på Knive/Lolland (tomten er i privat eie)

Strategi 4: Kommunale barnehager skal fortrinnsvis være i bygg som kommunen eier selv

Tiltak 14:

Leieavtalen for Stenberghaugen barnehage er gyldig til 30.06.2028.

Følgende tiltak er vurdert, men ikke foreslått

Sammenslåing av to eller flere barnehager til større enheter uten å endre lokasjoner

- Vil kreve en endring av ledelsesstrukturen i barnehageområdet, og er ikke etter intensjonen i barnehageloven som sier at hver barnehage skal ha en stedlig leder som er daglig

Opprettelse av naturavdelinger for å dekke økende behov

- Krever høyere driftsutgifter enn ordinære avdelinger

- Setter større krav til bemanning enn ordinære avdelinger
- Naturavdelingene er sårbare ved fravær
- Naturbarnehager krever også lokaler til bruk inne

3.2 Tiltak per kommunedel

Kommunedel 1, Åsen, Mjøndalen, Steinberg og Ytterkollen

Det forventes en vekst i antallet barn i alder 1-5 år med 130 barn innen 2032 i kommunedelen. Det er per dags dato 462 barnehageplasser i kommunedelen og 544 barn i alder 1-5 år. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 1,3 % i året. Forventet behov for nye barnehageplasser i kommunedelen vil ut fra dette være økende.

- Bygge ut Åsen barnehage med en til to avdelinger ved behov for å møte befolkningsvekst i området. Tiltaket er tidligere foreslått i barnehageplan for Nedre Eiker kommune.

Kommunedel 2, Krokstadelva, Stenseth

Kommunedelen forventes å ha et relativt stabilt barnetall i aldersgruppen 1-5 år. Kommunedelen har 329 barnehageplasser og det er folkeregistrert 638 barn i alder 1-5 år. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 0,6 % i året.

Forventet behov for nye barnehageplasser i kommunedelen vil ut fra dette være på dagens nivå, med et økt behov for plasser i 2027-2028 før det går ned igjen. Erfaringsmessig er det mange innbyggere i kommunedelen som benytter barnehageplasser i kommunedel Solbergmoen, Solbergelva, Åssiden og kommunedel Mjøndalen.

- Leieavtalen for Stenberghaugen barnehage er fornyet og gjelder til 30.06.2028.

Kommunedel 3, Solbergmoen, Solbergelva, Åssiden

Kommunedelen forventes å ha et stabilt behov for barnehageplasser på dagens nivå. Kommunedelen har per dags dato 883 barnehageplasser og det er 669 barn i alder 1-5 år. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 1,6 % i året.

Kommunedelen tilbyr i dag plasser til barn fra andre kommunedeler og fra nabokommunene. Det forventes at kommunedelen ikke har behov for nye plasser frem mot 2030 hvis plassene kun skal benyttes til innbyggere i kommunedelen. Hvis kommunedelen fortsatt skal tilby plasser til søkere fra andre kommunedeler og barn bosatt utenfor kommunen vil det bli behov for flere plasser knyttet til boligutbyggingen.

- Ny barnehage bygges på tomten til Dalegårdsveien barnehage.
- Aronsløkka og Dalegårdsveien barnehage flyttes til dette bygget. Bygning og tomt til dagens Aronsløkka barnehage frigis.

Kommunedel 4, Gulskogen

Kommunedelen forventes å få en økning med cirka 90 barn i aldersgruppen 1-5 år i planperioden. Det er 277 barnehageplasser i kommunedelen og barnetallet i alder 1-5 år er 293. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 1,2 % i året.

Det forventes at det er behov for flere barnehageplasser i kommunedelen når de store utbyggingene igangsettes. Det antas at behovet vil oppstå fra 2027-2028.

- Ny barnehage i Gulskogen Vest hvis utbyggingen i området gir økt barnehagebehov.
- Gulskogen barnehage, avdeling Rødgata flyttes til den nye barnehagen, dagens bygning og tomt frigis.
- Ny barnehage på Godsløkka (Nybyen) i kommunedel 7 vil også være attraktiv for barn bosatt i denne kommunedelen, da den vil ligge helt på grensen mellom kommunedelene.

Kommunedel 5, Konnerud

Kommunedelen har forventet økning barnetallet i alder 1-5 år på rundt 20 barn. Kommunedelen har 638 barnehageplasser og antallet barn i alder 1-5 år er 671. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 0,2 % i året.

Med den antatte boligbyggingen vil behovet for barnehageplasser være økende utover i perioden, men det er vanskelig å vite hvor i kommunedelen behovet vil oppstå, da de nye byggene er leiligheter og det forventes at det vil bli frigjort eneboliger spredt i hele kommunedelen.

- Midlertidig barnehage for flyktninger på Rådyrtråkket legges ned fra 01.08.2023 da behovet ikke er til stede på denne kanten av kommunen.
- Svensedammen barnehage bygges ut ved behov for flere plasser i området.

Kommunedel 6, Strømsø Øvre, Danvik, Fjell

Kommunedelen forventes å få en svak nedgang i antallet barn i alder 1-5 år i løpet av planperioden. Det er i dag 559 barnehageplasser i kommunedelen og antallet barn i alder 1-5 år er 652. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 0,5 % i året.

Forventet behov for nye barnehageplasser i kommunedelen vil ut fra dette ikke være til stede.

- Midlertidig barnehage for flyktninger på Marienlyst opprettholdes så lenge det er behov.

Kommunedel 7, Strømsø Nedre, Grønland, Brandengen

Kommunedelen forventes å få en økning i antallet barn i alder 1-5 år på drøyt 40 barn i planperioden. Kommunedelen har 460 barnehageplasser og antallet barn i alder 1-5 år er 485. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 1,6 % i året.

Kommunedelen gir i tillegg barnehageplasser til barn fra andre kommunedeler der hvor foreldrene ønsker plasser i nær tilknytning til kollektivknutepunkt og innfartsårer. Det vil ut fra disse forholdene være behov for flere plasser i kommunedelen i løpet av perioden.

- Ny barnehage i Nybyen, Godsløkka (privat tomteareal). Behovet for ny barnehage er allerede til stede og det forventes økt behov når jernbaneutbyggingen er ferdigstilt. Barnehagen vil også betjene boliger i Gulskogen og Øvre Strømsø/Danvik kommunedeler.
- Ny barnehage i forbindelse med utbyggingen på Tangenkaia (kommunalt tomteareal)

Kommunedel 8, Bragernes, Øren

I kommunedelen forventes det økt barnetall i alderen 1-5 år utover i planperioden. Kommunedelen har 786 barnehageplasser, og antallet barn i alder 1-5 år er 546. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 1,6 % i året.

Forventet behov for nye barnehageplasser i kommunedelen vil ut fra dette være minimal for å dekke kommunedelens behov. Imidlertid har barnehagene mange barn bosatt i andre kommunedeler og fra nabokommunene som benytter plasser i sentrum, og det antas derfor at det i løpet av 10 års perioden vil være et behov for en økning i antallet plasser.

- Ny barnehage bygges forbindelse med Bragernes Vest utbyggingen. Sørbyløkka, Lilleløkka/Brannposten og Dampsentralen barnehager kan flyttes inn i ny barnehage. Hvor mange av barnehagene som kan flyttes vil være avhengig av størrelsen på den nye barnehagen. Tomter til eksisterende barnehager kan frigis. Det er forventet behov for omdisponering av areal i forbindelse med transformasjon av området.

Kommunedel 9, Åskollen, Skoger Vest

Det er forventet økning i antallet barn i alder 1-5 år i planperioden, med sterk vekst fra 2030. Totalt forventes en vekst opp mot 150 barn i alder 1-5 år i slutten av perioden. Kommunedelen 521 barnehageplasser. Antallet barn i alder 1-5 år er 477. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 1,7 % i året.

I dag har barnehagene i kommunedelen også mange barn fra nabokommunene. Forventet behov for nye barnehageplasser i kommunedelen vil ut fra dette komme i forbindelse med utbyggingen av Knive/Lolland.

- Ny barnehage på Knive/Lolland (privat tomt)

Kommunedel 10, Berger, Svelvik, Ebbestad, Nesbygda

Det forventes en svak vekst i barnetallet 1-5 år i kommunedelen, men totalt vil kommunedelen ha tilstrekkelig med plasser gjennom hele planperioden. Kommunedelen har 346 barnehageplasser. Antallet barn i alderen 1-5 år er 227. Historisk har kommunedelen hatt en folkevekst på 0,1 % i året.

Kommunedelen er langstrakt, og det er god spredning i hvor barnehagene er lokalisert. Forventet utbygging på Støa vil tidligst skje i slutten av planperioden, og det er derfor ikke foreslått tiltak i forhold til denne utbyggingen. Forventet behov for mange nye barnehageplasser i kommunedelen vil ut fra dette ikke være til stede i denne planperioden, men det foreslås likevel et tiltak.

- Støa barnehage kan bygges ut ved ytterligere behov for flere plasser i området. Tiltaket må kostnadsberegnes.

3.3 Konsekvenser av tiltak for barnehagebygg

Befolkningsframskrivingen tilsier at barnetallet vil synke frem til 2025 for deretter å stige svakt frem mot 2032 hvor det forventes å være noe over dagens nivå. Det kan selv med synkende barnetall være behov for investeringer i nye og mer effektive bygg, bygg som kan tilby bedre fasiliteter enn dagens bygg, og som kan gi grunnlag for sterke fagmiljøer og gode oppvekstkår.

Ved endringer i barnehagestrukturen vil det være konsekvenser for de som bruker byggene. Under vises det til konsekvenser det kan ha for barn, ansatte, økonomi, miljø og klima:

Strategi 1: Redusere antallet barnehageplasser i byen med 60-70 i perioden 2022-2025

- Barn: Noen må bytte barnehage, lekemiljø oppløses. Men også muligheter til nye vennskap og nye lekekamerater ved plass i ny barnehage.
- Ansatte: må bytte tjenestested, fagmiljø brytes opp
- Økonomi: Sparer lønnsutgifter til ledelse og administrasjon
- Miljø og klima: Kan gi økt transportbehov

Strategi 2: Skape robuste kommunale enheter (langsiktig, også utover planperioden)

- Barn: Noen må over i midlertidig lokaler mens utbygging skjer, de vil oppleve endringer i lekeplass og bygg, vil kunne bytte barnegruppe uten å bytte barnehage, vil kunne få flere lekekamerater
- Ansatte: Større fagmiljø og gjennom det muligheter til å utvikle flere ideer, mer fleksibilitet i forhold til samarbeidspartnere, avdelinger etc.
- Økonomi: Økte investeringsutgifter, økte driftsutgifter når bygget står ferdig, innsparinger på sikt
- Miljø og Klima: Mindre arealbruk enn ved flere små hus, lavere energibehov, energiøkonomisering, effektiv bruk av arealer, lavere klimaavtrykk enn ved nybygg

Strategi 3: Bygge nye barnehager ved behov

- Barn: Nye lekemiljøer opprettes.
- Ansatte: Større fagmiljø

- Økonomi: Investeringskostnader i nytt bygg, relativt høy husleie, lavere kostnader til vedlikehold over tid
- Miljø og klima: Større klimaavtrykk ved nybygg enn rehabilitering. Energieffektivisering, mer miljøvennlig byggematerialer mulig ved nybygg, driftseffektivisering.

3.4 Økonomiske konsekvenser for barnehage

Drammen kommune mottar tilskudd til barnehage fra staten over rammeoverføringen. Kommunen skal tildele de private barnehagene tilskudd etter to år gamle regnskaper for de kommunale barnehagene, og drifte de kommunale barnehagene.

Tilskuddet fra staten er i snitt cirka 175.000 per barn i alder 1-5 år. Kommunen drifter de kommunale barnehagene innenfor samme summen. I tillegg kommer kostnader til lokale moderasjonsordninger, som for Drammen var på om lag 12 millioner kroner i 2022. Barn som blir tildelt barnehageplass før de har rett til plass (for unge), kostet i 2022 kommunen 21 millioner kroner. For flesteparten av disse barna mottar ikke kommunen statstilskudd i rammefinansieringen, og en plass for et ikke-rettighetsbarn koster kommunen rundt 250 000 kroner per år. Ved å senke overkapasiteten på plasser antas det at antallet småbarn uten rett til plass i barnehagene vil synke.

Et barn i en barnehage skal ha sin del av grunnbemanningen, som er normgitt. En pedagog koster i snitt 0,7 millioner kroner og en assistent koster 0,6 millioner kroner per år. Bemanningsnormen for barnehage stiller krav om at barnehagen har en bemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år.

Pedagognormen innebærer at det skal være minst én pedagogisk leder per 7 barn under tre år og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barn skal regnes som tre år fra 1. august det året de fyller tre år. Ett barn ekstra utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagog i barnehagen. Dette er en terskelverdi som kan gjøre det økonomisk ulønnsomt for barnehageeier å ta inn ett ekstra barn selv om de har ledig areal.

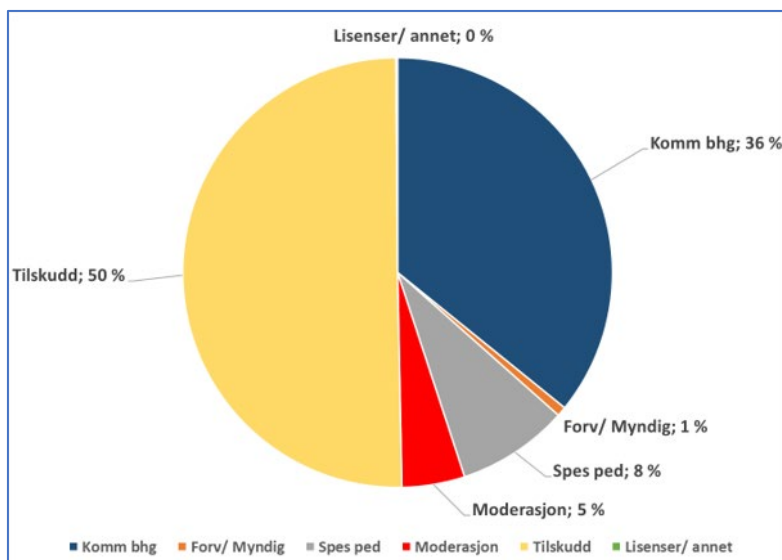
Bygge ny barnehage

Kostnader knyttet til å bygge en ny barnehage vil være avhengig av mange forhold. Tomtekjøp vil være aktuelt der hvor kommunen ikke selv eier tomt, prisen avhenger av hvor i kommunen tomten er. Kostnaden for selve bygget vil være avhengig av størrelsen på bygget, grunnforhold og forhold knyttet til infrastruktur, samt materialpriser når bygget realiseres.

Når kommunen bygger ny barnehage, må det også avsettes midler til drift av barnehagen. Løpende driftskostnader er for eksempel husleie, strøm, renhold og renovasjon. I tillegg til økte lønnsutgifter ved flere ansatte og administrasjonskostnader.

I dagens markedssituasjon er det ikke mulig å finne noen som ønsker å lage kalkyler for kostnader til bygging av barnehager. Det er rett og slett for mange usikkerhetsmomenter.

De private barnehagene

Kommunen gir tilskudd til de private barnehagene, og dette utgjør cirka 50 prosent av programrådets totale ramme. Ut over dette brukes cirka 36 prosent av programrådets ramme til driften i kommunale barnehager (blå sektor). Resterende midler fra programrådets ramme benyttes til blant annet spesialpedagogiske tjenester og moderasjonsordninger.

For de kommunale barnehagene er utnyttelse av pedagognormen den mest effektive utslagsgivende faktoren for effektiv drift og god økonomi. Byggrelaterte utgifter (221, husleie, renovasjon etc.) utgjør om lag 10 prosent av de kommunale barnehagers totale utgifter (DEKF inkludert, tall fra Selvkost 2020).

Kommunale barnehagers byggrelaterte utgifter utgjør dermed en liten andel av kommunens totale utgifter til barnehager. Det er derfor ikke så mye å spare på å ta ut driften av et barnehagebygg. Innsparingen vil fortrinnsvis komme på reduserte lønnsutgifter, og reduserte utgifter til ledelse og administrasjon. Den største innsparingen vil være om færre barn uten rett til plass tilbys barnehageplass.

4. PRINSIPPER, STRATEGIER OG TILTAK FOR SKOLEBYGG

4.1 Prinsipper for skole

Overordnede prinsipper peker på ønsket fremtidig utvikling av skolene i kommunen. Prinsippene er likeverdige, og har ingen rangering.

Undervisning skal fortrinnsvis tilbys i bygg som kommunen eier selv.

Forklaring: Det er ønskelig at kommunen eier byggene selv, fremfor å leie bygg til undervisning.

Kommunen skal utnytte elevkapasiteten i skolebyggene.

Forklaring: Det er ønskelig at undervisningsarealet ved skolen benyttes på best mulig måte. Det kan bety at klassestørrelsen skal stå i forhold til kapasiteten i klasserommene. I områder med ujevn kapasitet mellom skoler kan justering av skolekretsgrenser avhjelpe kapasitetsutnyttelsen i området.

Skolen defineres som full når antall elever er 93-95% av skolens 100% maksimale elevkapasitet.

Forklaring: Skolene skal beregne sin egen kapasitet før hvert skoleår. Skolene må ha plass til elever som flytter til skolekretsen gjennom et skoleår, og det er derfor behov for å definere når skolen er full for opptak av elever hvert skoleår. Ved dette prinsippet vil skolen kunne defineres som full, dersom skolen har et belegg på 93-95% av skolens absolutte maksimale kapasitet.

Dersom et område i kommunen ser ut til å ha varig begrenset kapasitet, og det er mulig å bygge ut en skole i området, bør permanent utvidelse velges fremfor midlertidige løsninger.

Forklaring: Det er ønskelig å tilby elever undervisning i ordinære skolebygg, og unngå leiekostnader for oppsett av nye modulbygg.

Skolene i kommunen skal være godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler, og det skal planlegges for at skolene på sikt får lik teknisk, pedagogisk og digital tilstandsgrad.

Forklaring: Et overordnet mål er at alle skoler i kommunen er godkjent etter forskriften etter miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Dette prinsippet vil også bidra til at alle skoler skal få lik teknisk-, digital- og pedagogisk tilstandsgrad gjennom langsiktige planer for vedlikehold og investeringer.

Skolene i kommunen skal ha en størrelse som sikrer elevene et forsvarlig pedagogisk tilbud, og ansatte et sterkt fagmiljø.

Forklaring: Det er ikke ønskelig med fådelte skoler i kommunen. Fådelte skoler gir undervisningstilbud til kun utvalgte trinn på en barneskole, eksempelvis elever på 1.-4.trinn. Fådelte skoler kan også ha klasser der elever fra ulike årstrinn permanent går i samme klasse. Det er ønskelig at skolene ikke har for få elever.

Så lenge kommunen har kapasitet i skolene som er i drift, vil kommunen prioritere å vedlikeholde eksisterende skolebygg fremfor å bygge nye skoler eller åpne nedlagte skoler.

Forklaring: Kommunen ønsker å prioritere ressurser til vedlikehold og oppgraderinger av eksisterende bygg, slik at skolebyggene kan ha lang levetid.

I arbeid med kommuneplanens arealdel og pågående overordnede arealplaner skal det vurderes om det er behov for å sette av arealer til kommunalt formål i tilknytning til eksisterende skolebygg, slik at kommunen har mulighet til å øke kapasiteten for skoler i området i fremtiden. Det skal vurderes både å sette av arealer til utvidelse av eksisterende skoler, og til bygging av nye skoler.

Forklaring: Prinsippet vil sikre at kommunen ikke vil være i behov av å kjøpe eller ekspropriere eiendommer fra private, for å kunne ha tilstrekkelige arealer for å bygge kommunale bygg i nærheten av skolebygg. Ekspropriasjon er å bli tvunget til å gi fra seg eiendomsrett til eksempelvis kommunen mot full erstatning.

Skoler skal så langt det er mulig ikke leie arealer til kroppsøving av eksterne aktører. Disse aktivitetene bør foregå i egne lokale.

Forklaring: Kommunen ønsker primært å eie lokaler eller haller som benyttes til kroppsøving. Dersom dette ikke er mulig vil kommunen prioritere å leie av lokale frivillige lag og foreninger, fremfor eksterne aktører.

4.2 Valg av strategier og tiltak for skolebygg

Prinsippene som er lagt frem i denne planen peker på den ønskede utviklingen av skolebyggene i kommunen, og derved også skolestrukturen i kommunen. Denne planen foreslår videre et utvalg strategier som har til hensikt å sikre hensiktsmessige og gode skolebygg, samtidig som kommunen må tilpasse seg en forventet elevtallsnedgang det nærmeste tiåret.

Med bakgrunn i forslag til strategier, legges det også frem forslag til konkrete tiltak for skolebyggene i planperioden. Framskrivninger tilsier at elevtallet fortsatt vil synke i flere år, men i noen deler av kommunen kan det samtidig være behov for å øke kapasiteten eller å utjevne kapasiteten mellom skoler. Denne handlingsplanen peker derfor både på tiltak for å redusere kapasiteten, og tiltak for å øke eller utjevne kapasitet.

Strategi 1:

Modulbyggene som kommunen eier, skal stå ved skolene som har dette frem til modulbyggene må destrueres.

Tiltak 1:

Modulbyggene ved Killingrud ungdomsskole blir stående frem til modulbyggene må destrueres. Dersom skolen ikke har plass til alle elevene på skolen når modulbyggene destrueres, vil skolekretsgrensene i området justeres for å utjevne kapasiteten på skolene i området.

Tiltak 2:

Modulbyggene ved Krokstad barneskole blir stående frem til modulbyggene må destrueres. Dersom skolen ikke har plass til alle elevene på skolen når modulbyggene destrueres, vil skolekretsgrensene i området justeres for å utjevne kapasiteten på skolene i området.

Tiltak 3:

Modulbyggene ved Veiavangen ungdomsskole blir stående frem til modulbyggene må destrueres.

Ferdigstilling av byggetrinn 2 på Veiavangen vil sikre at skolen har tilstrekkelig areal til alle elevene på skolen. Det forventes av modulbyggene kan være i drift frem til byggetrinn 2 er ferdigstilt.

Strategi 2:

Modulbyggene som kommunen leier skal avvikles når skolen har kapasitet til alle elevene i eget bygg.

Tiltak 4:

Modulbyggene ved Aronsløkka barneskole forventes å kunne avvikles i 2030. Det utredes for om justering av skolekretsgrenser på sikt kan utjevne kapasitet mellom barneskolene i området.

Tiltak 5:

Modulbyggene ved Rødskog barneskole beholdes inntil videre. Beslutning om når disse modulbyggene kan avvikles, avventes til skolene får mer kunnskap om hvordan forventet boligutvikling i området vil påvirke elevtallet i området.

Tiltak 6:

Modulbyggene ved Gulsbogen skole beholdes inntil videre. Beslutning om når disse modulbyggene kan avvikles, avventes til skolene får mer kunnskap om hvordan forventet boligutvikling i området vil påvirke elevtallet i området.

Strategi 3:

Undervisning skal fortrinnsvis tilbys i bygg som kommunen eier selv.

Tiltak 8:

Leieavtalen for bygget ved Lysakerveien 18, Krokstadelva (Sagstedbrua) forlenges fra 30.06.23 med 1 år frem til 30.06.24. Leieforholdet avvikles etter dette. Utredning for ny lokalisering av undervisningstilbudet ferdigstilles høsten 2023.

Tiltak 9:

Leieavtalen for bygget i Støperigata 7 (Nøsted) forlenges fra 31.12.23 med 5 år av gangen.

Strategi 4:

Alle skolebygg skal være godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

Tiltak 10:

Ferdigstille byggetrinn 2 ved Veiavangen ungdomsskole.

Strategi 5:

Så lenge kommunen har kapasitet i skolene som er i drift, vil kommunen prioritere å vedlikeholde eksisterende skolebygg fremfor å bygge nye skoler eller gjenåpne driften i nedlagte skolebygg.

Tiltak 11:

Tidligere Berger skole gjenåpnes ikke som 1.-3 eller 1.-4.

Tiltak 12:

Tidligere Ebbestad skole gjenåpnes ikke. Tomten og bygget legges ut for salg.

Tiltak 13:

Åskollen ungdomsskole bygges ikke innenfor planperioden. Før det utredes for hvor elevene som sokner til Marienlyst skal ha skoletilhørighet, vil rådmannen:

- Utrede muligheter for en paviljong ved Marienlyst skole slik at elevene fra Åskollen kan tilhøre en av u-skolene. Sekundært kan man utrede muligheten for en paviljong ved Galterud skole med samme formål, hvis det ikke er gjennomførbart på Marienlyst skole.
- Utrede konsekvensene ved å endre Åskollen skole til en 1-10 skole. Utredningen må synliggjøre mulige bygningsmessige løsninger og estimater på kostnader i tillegg til konsekvensene for skolen.
- Åskollen ungdomsskole tas inn i planen, og det ses på byggemuligheter ved neste økonomiplan.

En utredning av skolekretser vil fremme ulike langsiktige ordninger som sendes ut på offentlig ettersyn. Utredningen vil se på handlingsrommet for å utjevne kapasiteten mellom ungdomsskolekretsene, og vil kunne involvere barneskoler i Marienlyst, Galterud og Gulsbogen-sonen. Dersom det vedtas at skolegrensene skal fases inn over tid, vil det kunne bli aktuelt med overgangsordninger de første årene.

Tiltak 14:

Alle grunnskoler som er i drift i dag, viderefører driften i eksisterende skolebygg. Ingen grunnskoler legges ned.

Strategi 6:

I arbeid med kommuneplanens arealdel og pågående overordnede arealplaner skal det vurderes om det er behov for å sette av arealer til kommunalt formål i tilknytning til eksisterende skolebygg, slik at kommunen har mulighet til å øke kapasiteten for skoler i området i fremtiden.

Tiltak 15:

Det settes av muligheter for supplerende areal for undervisning til Børresen ungdomsskole i tilknytning til reguleringsplaner for Bragernes Vest (tidl. Sykehuset).

Strategi 7:

Kommunen skal utnytte elevkapasiteten i skolebyggene.

Tiltak 16:

I områder med ujevn kapasitet mellom skoler, vil det utredes for endringer av skolekretsgrenser mellom skoler ved behov. Denne kan gjelde alle grunnskolene i kommunen.

4.3 Konsekvenser av foreslåtte strategier for skolebygg

Forslag til valg av strategier og tiltak kan påvirke elever, ansatte, økonomi og klima/miljø på ulike måter.

Strategi 1:

Modulbyggene som kommunen eier, skal stå ved skolene som har dette frem til modulbyggene må destrueres.

- Ansatte: Ansatte beholder tjenestested.
- Elever: Får fortsette på nærskolen. Modulbyggene bidrar til å opprettholde kapasitet ved skolen.
- Økonomi: Løpende driftskostnader blir uendret. Det vil koste noe å demontere og destruere modulbyggene.
- Miljø/klima: Å bruke modulbyggene så lenge som mulig, gir mindre klimautslipp enn å gjøre bygningsmessige utbedringer/tilbygg ved skolen.

Strategi 2:

Modulbyggene som kommunen leier skal avvikles når skolen har kapasitet til alle elevene i eget bygg.

- Ansatte: Kan beholde tjenestested.
- Elever: Kan fortsette på samme skole.
- Økonomi: Avvikling av modulbygg medfører opphør av innleiekostnader og løpende driftskostnader for modulbyggene, og gir en reell økonomisk innsparing for kommunen. Det vil koste noe å demontere modulbyggene.
- Miljø/klima: Dersom modulbyggene er i god stand kan de gjenbrukes av andre.

Strategi 3:

Undervisning skal fortrinnsvis tilbys i bygg som kommunen eier selv.

- Ansatte: Må bytte tjenestested når leieavtalen avvikles.
- Elever: Elever vil få andre lokaler for opplæringen.
- Økonomi: Kommunen unngår husleiekostnader og løpende driftskostnader for bygg når leieavtaler avvikles. Når leieavtaler sies opp, kan det medføre behov for bygningsmessige oppgraderinger i andre kommunale lokaler for å tilrettelegge for opplæringen der. Når eksterne leieavtaler videreføres er det med bakgrunn i at det kan være utfordrende å finne egnede kommunale arealer for undervisningstilbudet.
- Miljø/klima: Kommunen får ansvar for færre bygg, og derved et lavere energibehov. Behov for økt skoleskyss vil gi økt klimautslipp.

Strategi 4:

Alle skolebygg skal være godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

- Ansatte: Får tjenestested som er godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern for barnehager og skoler.
- Elever: Får ha undervisning i et bygg som er godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern for barnehager og skoler.
- Økonomi: Vil ha betydning på kommunens investeringsplan.
- Miljø/klima: Oppføring av byggetrinn 2 medfører et økt klimaavtrykk, både for anlegg, drift og materialer.

Strategi 5:

Så lenge kommunen har kapasitet i skolene som er i drift, vil kommunen prioritere å vedlikeholde eksisterende skolebygg fremfor å bygge nye skoler eller gjenåpne driften i nedlagte skolebygg.

- Ansatte: Antall skoler i kommunen blir stabilt over tid, noe som bidrar til å skape forutsigbarhet for skolestrukturen.
- Elever: Antall skoler i kommunen blir stabilt over tid, noe som kan bidra til å skape forutsigbarhet for skolestrukturen.
- Økonomi: Løpende mindre vedlikehold kan gjennomføres med gjeldene rammer, men større utbedringer vil kunne påvirke kommunens investeringsplan.
- Miljø/klima: Oppføring av nye bygg medfører et økt klimaavtrykk, både for anlegg, drift og materialer. For klimaregnskapet er det i hovedsak bedre å ta vare på og rehabilitere det man har, fremfor å bygge nytt.

Strategi 6:

I arbeid med kommuneplanens arealdel og pågående overordnede arealplaner skal det vurderes om det er behov for å sette av arealer til kommunalt formål i tilknytning til eksisterende skolebygg, slik at kommunen har mulighet til å øke kapasiteten for skoler i området i fremtiden.

- Ansatte: Ansatte kan beholde sitt tjenestested.
- Elever: Elever vil kunne gå på skolen i nærmiljøet sitt, selv om det blir en økning i elevtallet på skolen dersom kapasiteten på skolen økes gjennom supplerende eller nye arealer.
- Økonomi: Har betydning for arbeid med arealplanen og reguleringsplaner, og kommunens investeringsplan. Når nytt bygg/supplerende areal står ferdig vil programområdet få økte husleiekostnader og løpende driftsutgifter.
- Miljø/klima: Kan bety mindre behov for skoleskyss, og derved et mindre klimaavtrykk ved at elevene kan gå eller sykle til skolen. Nye bygg medfører et økt klimaavtrykk.

Strategi 7:

Kommunen skal utnytte elevkapasiteten i skolebyggene.

- Ansatte: Noen ansatte kan få endret tjenestested dersom skolekretsgrenser justeres. Dette vil kunne gjelde ved alle grunnskoler i kommunen.
- Elever: Elever vil kunne få ny nærskole dersom skolekretsgrenser justeres. Elever fra samme barneskole kan få skoletilhørighet på to nærliggende skoler. Dette vil kunne gjelde ved alle grunnskoler i kommunen.

- Økonomi: Endring av skolekretsgrenser har liten økonomisk effekt på programområdets totale ramme, siden totalt antall elever i grunnskolen forblir det samme dersom skolekretsgrenser justeres. Skolekretsjusteringer kan medføre økte skysskostnader.
- Miljø/klima: Dersom dette medfører økt behov for skoleskyss, vil klimaavtrykket øke.

4.4 Økonomiske overslag- også for tiltak som ikke foreslås i denne handlingsplanen

Kostnader både til drift og investeringer er variable størrelser over tid. Kostnadene for beregningene under er per april 2022.

Endring av skolekretsgrenser

I utgangspunktet vil ikke endringer av skolekretsgrenser medføre reduserte kostnader for programområdet, om det ikke skjer i kombinasjon med andre tiltak. Rammene til programområdet tildeles per elev i grunnskolen, og av denne grunn vil ikke kostnaden endre seg om en elev får skoletilhørighet på en annen skole. Antall ansatte i grunnskolen vil heller ikke endre seg om skolekretsgrenser endres, da lærernormen styrer hvor mange årsverk grunnskolen må ha etter antall elever i skolen. Drammen kommune har ikke høyere bemanning enn det lærernormen setter som minimumskrav, og det er derfor ikke mulig å ta ned grunnbemanningen.

Endring av skolekretsgrenser er likevel et tiltak for å utjevne kapasiteten mellom skolene, slik at elevene får tilgang til likeverdige arealer på skolene. Dette kan være arealer i klasserom, spesialrom, grupperom og lignende.

Skolekretsgrenser i kommunen er en lokal forskrift. Drammen kommune har en lokal forskrift for dette, og endringer eller justeringer i gjeldene forskrift må legges ut på offentlig ettersyn/høring og vedtas på nytt politisk. I alt arbeid med skolekretsgrenser må reglene som er gitt i opplæring- og forvaltningsloven følges.

Kostnaden per elev

Programområdet får tildelt rammene etter antall elever. Rammene justeres etter vedtak av handlings- og økonomiplanen hvert år. En økning i elevtallet medfører i dag cirka 100 000 kroner per elev, en reduksjon i elevtallet utgjør et nedtrekk i rammene på cirka 100 000 kroner per elev. Av dette brukes cirka 2/3 av summen til kostnader knyttet til undervisning, og resterende 1/3 til husleie, renovasjon, strøm og renhold.

Modulbygg

Skoler med leide modulbygg	Innleiekostnader for kommunen per år (kr)	Løpende driftskostnader (anslag) (kr)
Rødskog barneskole	500 000	25 000
Aronsløkka barneskole	1 700 000	85 000
Gulskogen skole	800 000	40 000

I tillegg til årlige innleiekostnader for modulbyggene påløper:

- Avviklingskostnader når moduler tas ned.
Det koster i størrelsesorden 0,2 - 0,5 millioner kroner å demontere modulene.
- Andre løpende driftskostnader for modulene.
Dette gjelder for eksempelvis utgifter til strøm, renovasjon, renhold og kommunale avgifter.
- Flytting og reetablering av eide moduler.
Dersom kommunen velger å flytte på moduler den eier, fra der de i dag står til et annet sted i kommunen med behov for moduler, vil det påløpe en kostnad i størrelsesorden 1-3 millioner kroner. Kostnaden inkluderer både etablering og avviklingskostnad.
- Etableringskostnader ved oppsett av eventuelt nye moduler.
Det koster i størrelsesorden 0,2 - 0,5 millioner kroner å sette opp en modulenhet. I nye klasserom er det krav om vann og avløp.

I tillegg til leide modulbygg, eier kommunen selv modulbyggene som står ved Veiavangen ungdomsskole, Krokstad barneskole og Killingrud ungdomsskole. Kommunens kostnad for disse er knyttet til løpende driftskostnader for modulene.

Leide bygg

Kommunen leier i dag to bygg til undervisning. Kostnadene for leie knyttes til husleie og løpende driftskostnader (strøm, renhold, renovasjon).

Per år	Støperigata 7, Nøsted (avdeling Nøsted)	Lysakerveien 18, Krokstadelva (avdeling Sagstedbrua)
Husleiekostnad	470 000 kroner	701 000 kroner
Løpende driftskostnader (anslag)	80 000 kroner	119 000 kroner
Sum kostnader per år	550 000 kroner	820 000 kroner

Dersom disse undervisningstilbudene flyttes til bygg kommunen selv eier, vil avviking av leieavtalene redusere kommunens kostnader. Det kan likevel medføre et behov for at de kommunale byggene som undervisningstilbudene da flytter til, vil ha behov for bygningsmessige endringer for å tilpasses undervisningstilbudet.

I tillegg til disse to eksterne leieforholdene, leier kommunen bygget som benyttes av Børresen ungdomsskole av Erik Børresen stiftelse.

Bygge ny skole

Kostnader knyttet til å bygge en ny skole vil være avhengig av mange forhold. Dersom ikke kommunen selv eier tomten vil det være behov for å kjøpe denne. Tomteprisen avhenger av hvor i kommunen bygget kommer. Det kan i tillegg komme kostnader knyttet til blant annet infrastruktur og arbeid tilknyttet grunnforholdene. Kostnaden for selve bygget vil være avhengig av størrelsen på bygget, og materialpriser når bygget realiseres.

Når kommunen bygger ny skole, må det avsettes midler til driften av skolen. Løpende driftskostnader er for eksempel strøm, renhold og renovasjon. I tillegg kommer husleie og administrasjonskostnader.

Under vises et grovt overslag for hva husleie, løpende driftskostnader og administrasjonskostnader ville blitt for en ny skole med plass til 12 klasser. Dette blir årlige merkostnader for kommunen.

Det er knyttet svært stor usikkerhet til kostnadsoverslaget under:

Kostnader for driften av nytt skolebygg	Ny skole med 12 klasser
Strøm	0,6 millioner
Renhold	1,5 millioner
Renovasjon	0,2 millioner
Administrasjonskostnader	3,5 millioner*)
Husleie	20,0 millioner

*) En virksomhetsleder, to avdelingsledere og en kontorkonsulent.

I tillegg vil det kunne påløpe kostnader for leie av idrettshall, dersom skolen ikke har dette selv. Gjennomsnittskostnaden for leie av hall er cirka 0,6 millioner per år.

Husleiekostnader avhenger av alder på bygget. Et nytt skolebygg koster mer i husleie enn eldre skolebygg. Om eldre skolebygg blir oppgradert, vil husleien øke etter oppgradering. Husleiekostnadene for skolebyggene i Drammen kommune varierer fra 2 millioner - 23 millioner kroner per skole per år.

Nedleggelse av en skole

Nedleggelse av en skole vil ta ned kostnadene for programområdet. Bortfall av kostnader er knyttet til strøm, renhold og renovasjon på bygget, samt kostnader til administrasjon. Dersom bygget tas ut av drift, kan etterbruken være ulik:

Etterbruk av bygget	Økonomisk effekt for P01 skole	Økonomisk effekt for kommunekassa
Skolebygget selges	Programområdet slipper å betale husleiekostnader til Drammen Eiendom. Løpende driftskostnader og administrasjonskostnader faller også bort.	Drammen Eiendom mister husleieinntekter fra P01. Drammen kommune kan hente ut gevinsten av salget.
Andre kommunale tjenester flytter inn i bygget	Programområdet slipper å betale husleiekostnader til Drammen Eiendom. Løpende driftskostnader og administrasjonskostnader faller også bort.	En annen tjeneste betaler husleien for bygget til Drammen Eiendom. Drammen Eiendom kan få merkostnader knyttet til oppgradering av bygget for å tilpasse bygget til ny tjeneste. Det kan bli behov for økte investeringsmidler.
Skolebygget står tomt	Programområdet slipper å betale husleiekostnader til Drammen Eiendom. Løpende driftskostnader og administrasjonskostnader faller også bort.	Drammen Eiendom mister husleieinntekter fra P01. Det vil fortsatt påløpe noe strøm- og vedlikeholdskostnader for Drammen Eiendom, selv om bygget står tomt.
Skolebygget leies ut til eksterne aktører	Programområdet slipper å betale husleiekostnader til Drammen Eiendom. Løpende driftskostnader og administrasjonskostnader faller også bort.	Ekstern aktør vil betale husleie og løpende driftskostnader for bygget til Drammen Eiendom. Utleier må normalt bekoste innomhus utbedringer og vedlikehold, krever investeringsmidler. Drammen Eiendom har fortsatt ansvar for utomhus vedlikehold.

5. KUNNSKAPSGRUNNLAG

5.1 Vurdering av tilstandsgrader

I denne handlingsplanen er det gjennomført vurderinger av teknisk, pedagogisk og digital tilstand av byggene. I tillegg har Miljørettet helsevern vurdert om byggene er godkjent etter forskriften om miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Alle vurderingene inngår i kunnskapsgrunnlaget i handlingsplanen, og videre i beslutningsgrunnlaget for rådmannens forslag til tiltak.

Rådmannen vil årlig gjennomføre en kartlegging av tilstandsgrader for barnehager og skoler, slik at dette blir et systematisk arbeid for å prioritere de virksomhetene som til enhver tid har størst behov for blant annet inventar og vedlikehold. Skoler og barnehager kan en gang i året søke på midler til inventar og utstyr, og da vil rådmannen blant annet legge tilstandsvurderinger til grunn for prioritering av midlene. Drammen eiendom vil årlig gjennomføre befaringer på byggene sammen med virksomhetsledere og styрere for å kartlegge tilstanden.

Drammen Eiendom har i sin vurdering av teknisk tilstandsgrad inkludert haller og gymsaler som følger:

- Ørenhallen, Brandengenhallen, Fjellhallen (flerbrukshall på Fjell), Glassverkethallen, Galterudhallen, Gulsbogenhallen og Skogerhallen er flerbrukshaller som har blitt tilstandsvurdert sammen med skole.
- Ekneshallen, Strømhallen og Ebbestadhallen er vurdert som selvstendige bygninger under idrett, og omfattes ikke av denne planen.
- Lokale gymsaler inngår i skolens tekniske tilstandsgrad.

Teknisk tilstandsgrad

Kartlegging av teknisk tilstandsgrad har som formål å gi et overordnet bilde av teknisk tilstand på kommunale bygg, og estimere hvilke ressurser som trengs for å løfte alle bygningene til en gjennomgående god teknisk tilstand.

Drammen Eiendom gjennomførte en kartlegging av formålsbygg i kommunen i 2020, og har også hatt ansvaret for å gjennomføre kartleggingen av teknisk tilstandsgrad april 2022.

Den tekniske tilstanden er kartlagt iht. prinsippene i Norsk Standard 3424, «Tilstandsanalyse av byggverk». Denne metodikken benyttes av eiendomsbransjen, både privat og offentlig sektor. På denne måten er det mulig å benytte resultatene for å kunne sammenligne seg med andre, og til å kunne foreta prioritering og planlegging av tiltak.

De bygningsdelene som kartlegges utgjør til sammen hele byggverket. Inndelingen og benevnelsene er i henhold til NS 3451 Bygningsdelstabellen. Tomten og tomteforholdene kartlegges ikke. Tilstanden på overflater som plener, asfalterte og steinsatte plasser og lignende er derfor ikke med i kartleggingen.

Teknisk oppgraderingsbehov er definert som: «den økonomiske innsatsen som kreves for å heve den tekniske tilstanden til definert ambisjonsnivå». Det innebærer at bygningsdeler med dårligere tilstand enn ambisjonsnivået, har et oppgraderingsbehov. Drammen Eiendom administrerer vedlikeholdet på det enkelte bygg, og deres prioriteringer legges frem i årlige vedlikeholdsplaner.

Tilstandsregistreringen opererer med 4 tilstandsgrader (TG). TG 0 er best, og TG 3 er dårligst.

- TG 0: Meget god tilstand
- TG 1: Tilfredsstillende tilstand
- TG 2: Utilfredsstillende tilstand
- TG 3: Dårlig tilstand

Tilstandsgrad april 2022	Tilstandsgrad 0	Tilstandsgrad 1	Tilstandsgrad 2	Tilstandsgrad 3
Barnehagebygg	4	26	0	0
Skolebygg	8	21	3	0

Under vises en samlet oversikt over tilstandsgraden gitt i 2020, sammenlignet med tilstandsgraden gitt i 2022:

Endring i tilstandsgrad fra 2020 til 2022	Har forbedret tilstandsgraden fra 2020 til 2022	Har fått dårligere tilstandsgrad i 2022 sammenlignet med vurdering gitt i 2020
Barnehagebygg	Fjellhagen og Langløkka barnehager	Hatten og Støa barnehager
Skolebygg	Eknes ungdomsskole og Tømmerås barneskole	Ingen skoler

- Stenberghaugen barnehage drives i leide lokaler, og bygget er derfor ikke kartlagt. Bygget oppleves av brukerne som godt vedlikeholdt.
- Fjellhagen barnehage har siden 2020 fått nye lokaler i tidligere Fjell bydelshus.
- Langløkka barnehage er under ombygging, og har fått utført vedlikehold som gjør at de andre delene av huset er vurdert til TG1.
- Støa og Hatten barnehager har fått endret sin tilstandsgrad fra TG 0 til TG 1. Byggene fikk i 2020 en midlertidig TG basert på en forenklet kartlegging. Nå er det foretatt en full kartlegging og dermed har byggene fått endret tilstandsgrad ved vurderingen i 2022.

[Vedlegg: Teknisk tilstandsgrad av alle barnehagebygg og skolebygg – vurdering fra 2020 og 2022](#)

Pedagogisk tilstandsgrad

Pedagogisk tilstandsgrad beskriver i hvor stor grad bygget fungerer i forhold til tjenesten som leveres. Det finnes ingen standardisert kartlegging for dette, så kartleggingen er utarbeidet av kommunen. Vurderingen av pedagogisk tilstandsgrad er gjennomført av ansatte ved den enkelte virksomhet.

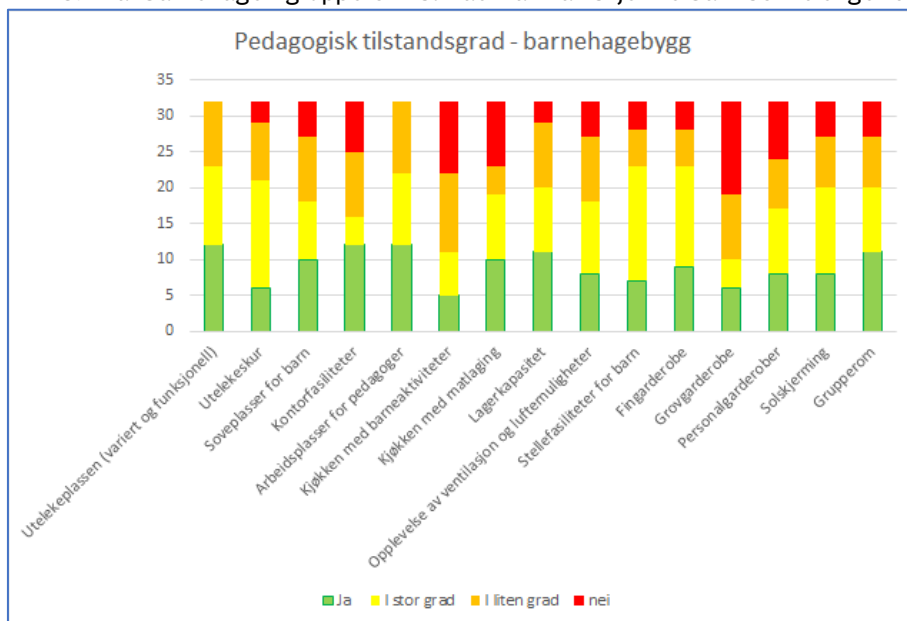
Det ble utarbeidet ulike utsagn eller spørsmål som virksomhetene vurderte og tok stilling til. Alle barnehager fikk like spørsmål, og alle skolene det samme. Svarene hadde som for teknisk tilstandsgrad gradering fra 0-3, som tekst oversatt til «ja – i stor grad – i liten grad – nei». Alle utsagn er gitt lik vektning.

Barnehagebygg

Barnehagene ble bedt om å gradere hvordan de opplever at bygget er tilpasset den virksomheten de skal ha i bygget, inkludert utelekeområdene. Barnehagene har gitt tilbakemelding på at det er stor forskjell på hvilke bygg som fungerer godt til barnehagebruk, og hvilke som ikke gjør det.

Barnehagene har scoret seg på følgende utsagn:

1. Utelekeplassen (er den variert og funksjonell, er det solskjerming, utelys etc.?)
2. Har barnehagen utelekeskur som har plass til å skille sommer og vinterleker, hageredskap etc.?
3. Har barnehagen skjermede soveplasser med beskyttelse mot nedbør, skjerming mot lyd etc.?
4. Har barnehagen kontor med plass til samtaler, som er lydisolert etc.?
5. Har barnehagen kontorplasser til pedagogene?
6. Har barnehagen kjøkkenfasiliteter som er tilpasset en gruppe barn som skal delta i matlagingen?
7. Har barnehagen kjøkkenfasiliteter som er praktiske, med lagerkapasitet etc.?
8. Har barnehagen tilstrekkelig lagerkapasitet?
9. Opplevs ventilasjonsanlegg og luftemuligheter som tilfredsstillende?
10. Har barnehagen stallefasiliteter for barn?
11. Har barnehagen fingarderober med egne plasser til alle barna?
12. Har barnehagen grovgarderober hvor det er plass til vinterdresser, er spylemuligheter etc.?
13. Har barnehagen personalgarderober med dusjmuligheter og i tilstrekkelig antall?
14. Har barnehagen solskjerming og muligheter til å regulere innnetemperaturen?
15. Har barnehagen grupperom slik at man kan skjerme barn som trenger det, dele opp gruppa etc.?

Det mangler data fra Langløkka barnehage som er under rehabilitering.

Oppsummering av kartleggingen

Mange barnehager oppgir at utelekeplassene deres er varierte og har gode lekeapparater, men at det er store mangler på vedlikehold av gressmatter, skråninger og generelt vedlikehold av uteområdene.

Det kommer frem av tabellen at en del barnehager fungerer dårlig i forhold til grovgarderober for barna. Det vil si garderober hvor yttertøy kan tas av og oppbevares; regntøy, store vinterdresser, sølete tøy og muligheter til å eventuelt spyle av søle og møkk.

Det er heller ikke gode kjøkkenforhold i mange barnehager. Det er mangel på plass og tilrettelegging for å ha aktiviteter sammen med barn, og ikke tilrettelagt for å drive matlaging til mange personer.

Nesten en tredjedel av barnehagene oppgir at garderobefasilitetene for personalet er dårlige. Noen steder er det ikke adskilte garderobes, andre steder mangler dusjmuligheter, og noen steder er det rett og slett for liten plass i forhold til antallet ansatte.

Mange av barnehagene sliter også med at kontor eller samtalerom ikke er lydisolerte, og det er vanskelig å gjennomføre samtaler hvor en skal være sikker på at ikke andre fanger opp deler av samtalen.

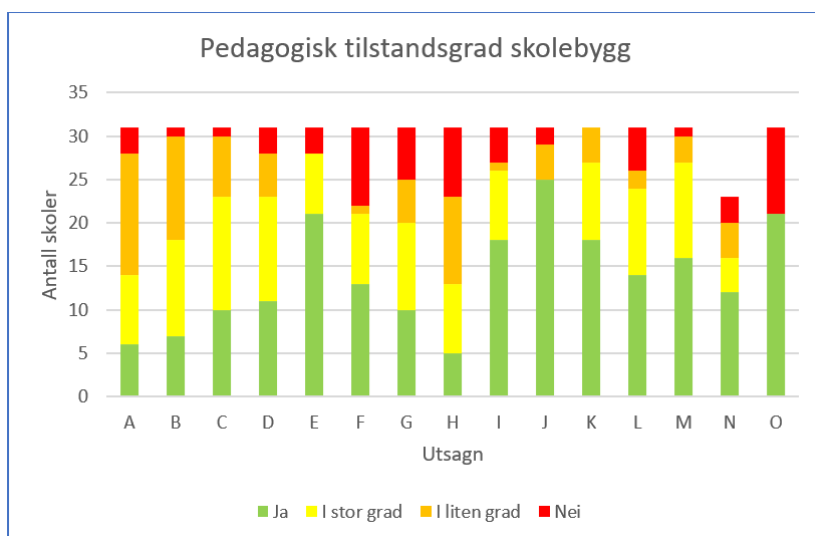
[Vedlegg: Kartlegging av pedagogisk tilstandsgrad i barnehage.](#)

Skolebygg

Ved vurdering av pedagogisk tilstandsgrad for skolebygg skulle skolene vurdere følgende 15 utsagn:

Utsagn	
A*	Alle klasserom har tilgang på et tilleggsareal ut over klasserommet som kan benyttes til elevrettet arbeid. (grupperom, annet areal)
B	Skolen har arealer som gir mulighet for skjermet undervisning for elever som har behov for dette.
C*	Skolen gir rom for fleksibel, variert og praktisk undervisning.
D	Skolen oppleves som universelt utformet for elever, foresatte og ansatte som benytter skolen i dag.
E*	Skolen har egnede rom for praktisk- estetiske fag.
F	Skolen har et innendørs areal som fungerer godt som felles forsamlingsrom for alle elever og ansatte.
G*	Skolen har tilstrekkelig arbeidsplasser for ansatte. (anbefalt 6 kvm per ansatt)
H	Skolen har tilstrekkelig møteromskapasitet.
I	Skolen har et egnet areal som rommer hele personalgruppa for å drive utviklingsarbeid.
J	Skolen har eget bibliotek, eller et samarbeid med et bibliotek i nærheten.
K	Skolen har et uteområde som er egnet for pedagogiske aktiviteter.
L*	Skolen har tilgang på gymsal eller hall som fyller skolens behov (antall flater i henhold til antall elever)
M	Alle rom har møbler og inventar som er tilpasset målgruppen og undervisningen.
N	Spørsmål kun til barneskolene og 1-10: Skolen har egnede lokaler til SFO
O	Skolen har nærmiljøanlegg (Offentlig tilrettelagt lekeplass/aktivitetsområde som følges opp og vedlikeholdes av samferdsel, vei og park)

Utsagn merket med *, vurderes av skolene som de viktigste forholdene for å kunne utnytte byggene på en forsvarlig pedagogisk måte.

[Vedlegg: Pedagogisk tilstandsgrad for den enkelte skole](#)

Digital tilstandsgrad

Digital tilstand kan omhandle et rikholdig utvalg av digitale enheter og digitalt utstyr. I denne beskrivelsen av digital tilstandsgrad for barnehage- og skolebygg er det gjort vurderinger av hva som er mest relevant knyttet til å kunne utnytte barnehage- og skolebyggene. Det er avdelingen digitalisering og utvikling som har gjennomført kartleggingen av digital tilstandsgrad. I kartleggingen er det gjort enkeltvurderinger av:

- Netthastighet inn til bygg
- Antall aksesspunkt/alder
- Virksomhetens/avdelingens vurdering av nettdekning inne og ute
- Fastmontert projeksjonsutstyr

Det er gjort en samlet vurdering av den digitale tilstandsgraden for hvert enkelt bygg.

Den samlede tilstandsgraden er vurdert ut fra følgende kriterier:

Fargekode	Tilstandsgrad	Beskrivelse av tilstandsgrad
Grønn	Tilstandsgrad 0 (best)	Oppdatert med ny teknologi - funksjonelt
Gul	Tilstandsgrad 1	Funksjonelt - men noe eldre teknologi
Oransje	Tilstandsgrad 2	Manglende funksjonalitet - bør vurderes oppgradert
Rød	Tilstandsgrad 3 (dårligst)	Kritisk manglende funksjonalitet - bør oppgraderes

Vurdering av digital tilstandsgrad april 2022:

Digital tilstandsgrad april 2022	Tilstandsgrad 0	Tilstandsgrad 1	Tilstandsgrad 2	Tilstandsgrad 3
Barnehagebygg *)	1	8	13	10
Skolebygg	1	17	14	0

*) Det mangler tall fra Langløkka barnehage som er under rehabilitering.

Oversikt over samlet digital tilstandsgrad på den enkelte barnehage og skole:

Tilstandsgrad april 2022	Barnehage	Skole
Tilstandsgrad 0 (best)	Fjellhagen	Fjell
Tilstandsgrad 1	Aronsløkka, Dampsentralen, Grinde, Kobbervik gård, Stenberghaugen, St. Hansberget, Åsen og Åssiden.	Aronsløkka, Bragernes, Danvik, Galterud, Gulsbogen, Hallermoen, Kjøsterud, Konnerud, Skoger, Solberg, Stenseth, Svelvik ungdomsskole, Svensedammen, Tangen, Vestbygda, Øren og Åssiden.
Tilstandsgrad 2	Bacheparken, Bikkjestykket, Danvik, Fjell, Gulsbogen ØEV, Gulsbogen RG, Lilleløkka, Nordbylunden, Jordbrekkskogen, Parktunet, Solberghaugen, Strømsø og Sørbyløkka.	Brandengen, Børresen, Eknes, Frydenhaug, Killingrud, Krokstad, Marienlyst, Mjøndalen, Rødskog, Steinberg, Tømmerås, Veiavangen, Åsen og Åskollen.
Tilstandsgrad 3 (dårligst)	Berger, Brannposten, Dalegårdsveien, Ebbestad, Hatten, Møllenhof, Steinberg, Støa, Svensedammen og Vassenga.	

5.2 Miljørettet helsevern

Begrepet miljørettet helsevern er definert i folkehelseloven [§ 8-1](#) første ledd: «Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen. Disse

omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer». I henhold til [§ 9](#) i folkehelseloven skal kommunen føre tilsyn med faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsen for å fremme trygge og helsefremmende miljøer. I Drammen kommune er det Samfunnsmedisinsk avdeling - Miljørettet helsevern som følger opp dette arbeidet, og det er også de som har hatt ansvar for denne delen av kunnskapsgrunnlaget.

Samfunnsmedisinsk avdeling - Miljørettet helsevern er delegert tilsynsmyndighet etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. Forskriften er hjemlet i folkehelseloven og blir ofte referert til som barnas/elevenes arbeidsmiljølov. Nevnte forskrift tar for seg en rekke tema, som til sammen skal sikre at miljøet i barnehager og skoler fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold, samt forebygger sykdom og skade. Temaene med tilhørende paragrafer er beskrevet og ytterligere forklart i veilederne [IS-2072](#) Miljø og helse i barnehagen og [IS-2073](#) Miljø og helse i skolen.

Krav om godkjenning etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. § 6

I henhold til [§ 6](#) i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. skal barnehager og skoler godkjennes ved etablering, utvidelse eller endring av virksomheten.

I tråd med nevnte veiledere deles godkjenningsprosessen inn i to trinn:

Trinn 1

Barnehage og skoleeier søker om samtykke til planer for ny virksomhet eller større endringer/utvidelser/rehabiliteringer/tilbygg mv. Samtykke til planer omhandler det bygningstekniske, der lokaler og uteområder til virksomheten skal etterleve krav i forskriften. Her vurderes miljøforhold som bl.a. utforming og innredning, beliggenhet, innemiljø/luftkvalitet og sanitære forhold. Samtykke bør gis samtidig med at plan- og bygningsmyndigheten behandler rammesøknaden for tiltaket.

Trinn 2

Leder for barnehagen eller skolen søker om godkjenning ifølge bestemmelser omkring driften av barnehagen/skolen. Her vurderes primært om virksomhetens internkontrollsystem etterlever kravene i forskriften. Internkontrollsystemet skal inneholde mål for barnas arbeidsmiljø, ansvarsfordeling, risikovurderinger, planer og rutiner mm. Godkjenning gis så vidt mulig før oppstart. Det kan være aktuelt for godkjenningsmyndigheten å be om å få vurdere barnehagens/skolens internkontrollsystem igjen etter noen måneders drift da ikke alt vil være helt på plass ved oppstart.

Alle nye virksomheter skal godkjennes etter både trinn 1 og 2. Eksisterende virksomheter, som skal utvides, renoveres og/eller benytte seg av midlertidig erstatningslokaler, krever vanligvis kun samtykke til planer (trinn 1) og beholder godkjenningen som virksomheten har fra før. I noen tilfeller vil imidlertid også eksisterende virksomheter som skal gjøre endringer trenge en oppdatert godkjenning etter begge trinn. Dette gjelder endringer som har større innvirkning på virksomhetens drift. Hvert tiltak vurderes individuelt etter prinsippet om at det skal være forholdsmessighet mellom godkjenningsplikten omfang og de helsemessige hensyn som begrunner godkjenningsplikten.

En virksomhet som ikke er godkjent etter forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv., kan fortsatt drives videre, men da med tettere oppfølging fra tilsynsmyndigheten med mål om å oppnå godkjenning.

Tilsyn med barnehager og skoler

Samfunnsmedisinsk avdeling - Miljørettet helsevern fører tilsyn med barnehager og skoler cirka hvert femte år eller ved behov. Virksomheter som får avdekket avvik under et tilsyn, vil fortsatt være godkjent etter nevnte forskrift. Det forventes imidlertid at avvikene blir lukket innen avtalt frist. I alvorlige saker, og dersom virksomheten over tid ikke oppfyller forskriftens krav, kan tilsynsmyndigheten trekke godkjenningen, jf. [§ 10](#) i folkehelseloven. Dersom det oppstår forhold ved virksomheten som medfører en overhengende fare for helseskade, er myndigheten pliktet til å stanse/stenge virksomheten inntil forholdene er rettet jf. [§ 16](#) i folkehelseloven.

Bygg/virksomheter som ikke er godkjent etter forskriften:

- Veiavangen ungdomsskole (ikke gjennomført byggetrinn 2). Godkjenningen til Veiavangen ungdomsskole ble tilbaketrukket i juni 1999. Skolen har ikke vært godkjent etter nevnte forskrift

siden den gang, grunnet diverse feil og mangler. Det er forventet at skolen vil få ny godkjenning etter at byggetrinn- 2 ferdigstilles.

Virksomheter med behov for oppdatert godkjenning:

- Brandengen barneskole fikk samtykke til planer (trinn 1) 23.08.2017. Grunnet store endringer med bl.a. nytt skolebygg, ny flerbrukshall og nye utearealer må skolen oppdatere sin godkjenning trinn 2 etter ferdigstilling.

5.3 Skjematisk oversikt over samlet tilstand i barnehager og skoler

Alle barnehager og skoler har selv vurdert pedagogisk tilstandsgrad gjennom flere utsagn. Alle utsagn har samme vektning. Gjennomsnittlig tilstandsgrad er summen av alle tilstandsgrader i hver virksomhet, delt på antall utsagn. Gjennomsnittlig tilstandsgrad for virksomheten er gitt som intervallene vist i tabellen.

Intervaller for fastsetting av samlet teknisk, digital og pedagogisk tilstandsgrad:

Tilstandsgrad	Gjennomsnittlig tilstandsgrad
Tilstandsgrad 0	0 - 0,75
Tilstandsgrad 1	0,76 - 1,50
Tilstandsgrad 2	1,51 - 2,25
Tilstandsgrad 3	2,26 - 3,0

BARNEHAGER	TEKNISK TILSTANDSGRA D	PEDAGOGISK TILSTANDSGRA D	DIGITAL TILSTANDSGRA D	FORSKRIFT OM MILJØRETTET HELSEVERN
Aronsløkka	1	3	1	Godkjent
Bacheparken	1	1	2	Godkjent
Berger	1	2	3	Godkjent
Bikkjestykket	0	2	2	Godkjent
Brannposten	1	2	3	Godkjent
Dalegårdsveien	1	1	3	Godkjent
Dampsentralen	0	1	1	Godkjent
Danvik	1	2	2	Godkjent
Ebbestad	1	2	3	Godkjent
Fjell	1	1	2	Godkjent
Fjellhagen	0	1	0	Godkjent
Grinde	1	2	1	Godkjent
Gulskogen, avd. Rødgata	1	0	2	Godkjent
Gulskogen avd. Øvre Eikervei	1	0	2	Godkjent
Hatten	1	0	3	Godkjent
Jordbrekkskogen	1	2	1	Godkjent
Kobbervik gård	1	0	2	Godkjent
Langløkka	1	Renoveres	Renoveres	Godkjent
Lilleløkka	1	1	2	Godkjent
Møllenhof	1	0	3	Godkjent
Nordbylunden	1	2	2	Godkjent
Parktunet	1	2	2	Godkjent

Strømsø	1	2	2	Godkjent
Steinberg	1	1	3	Godkjent
Stenberghaugen	1	0	1	Godkjent
Solhaugen	1	0	2	Godkjent
St. Hansberget	1	0	1	Godkjent
Støa	1	1	3	Godkjent
Sørbyløkka	1	2	2	Godkjent
Svensedammen	0	1	3	Godkjent
Vassenga	1	1	3	Godkjent
Åsen	1	0	1	Godkjent
Åssiden	1	2	1	Godkjent

SKOLER	TEKNISK TILSTANDSGRA D	PEDAGOGISK TILSTANDSGRA D	DIGITAL TILSTANDSGRA D	FORSKRIFT OM MILJØRETET HELSEVERN
Aronsløkka barneskole	1	2	1	Godkjent
Bragernes barneskole	1	1	1	Godkjent
Brandengen barneskole	1	0	2	Godkjent
Børresen ungdomsskole	1	2	2	Godkjent
Danvik barneskole	0	1	1	Godkjent
Eknes ungdomsskole	1	1	2	Godkjent
Fjell barneskole	0	0	0	Godkjent
Frydenhaug skole	0	0	2	Godkjent
Galterud ungdomsskole	1	1	1	Godkjent
Gulskogen skole	1	1	1	Godkjent
Hallermoen barneskole	1	2	1	Godkjent
Killingrud ungdomsskole	1	1	2	Godkjent
Kjøsterud ungdomsskole	1	0	1	Godkjent
Konnerud barneskole	0	0	1	Godkjent
Krokstad barneskole	2	2	2	Godkjent
Marienlyst ungdomsskole	1	0	2	Godkjent
Mjøndalen barneskole	2	1	2	Godkjent
Rødskog barneskole	1	1	2	Godkjent
Skoger barneskole	0	0	1	Godkjent
Solberg barneskole	0	0	1	Godkjent
Steinberg barneskole	1	0	2	Godkjent
Stenseth barneskole	1	0	1	Godkjent

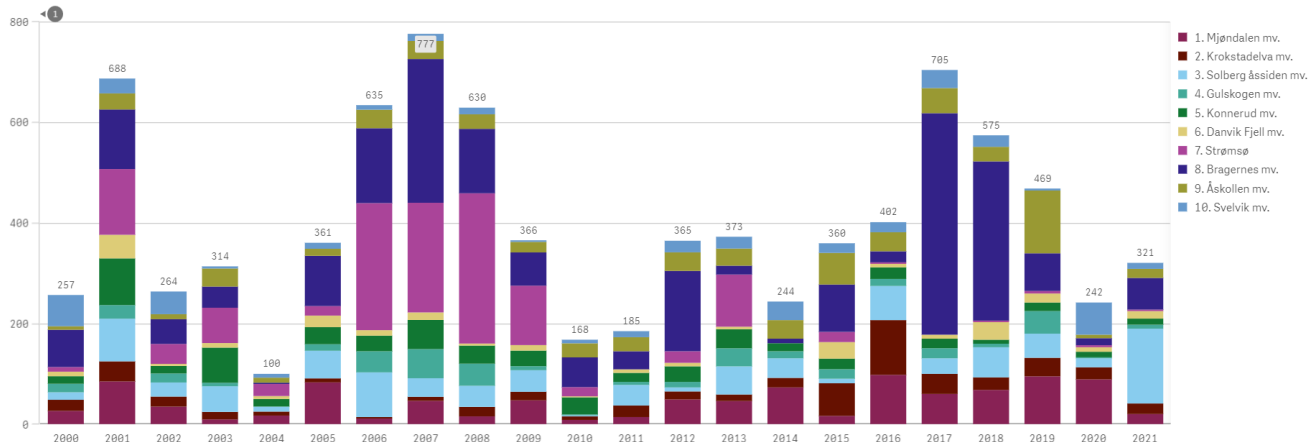
Svelvik ungdomsskole	1	1	1	Godkjent
Svensedammen ungdomsskole	1	1	1	Godkjent
Tangen barneskole	1	1	1	Godkjent
Tømmerås barneskole	1	1	2	Godkjent
Veiavangen ungdomsskole	2	3	2	Ikke godkjent
Vestbygda barneskole	1	1	1	Godkjent
Øren barneskole	0	0	1	Godkjent
Åsen barneskole	1	1	2	Godkjent
Åskollen barneskole	0	0	2	Godkjent
Åssiden barneskole	1	1	1	Godkjent

5.4 Boligutvikling i kommunedelene

Figuren under viser den historiske boligbyggingen i Drammen og kommunedelene i de siste 20 år. Antall ferdigstilte boliger varierer mye fra år til år med lavest 100 boliger i 2004 og topp år med rundt 700-800 ferdigstilte boliger i 2001, 2007 og 2017. I gjennomsnitt ble det bygget ca. 400 boliger per år, dette er både gjennomsnittet for perioden 2011-2021 og 2001-2010, det vil si både de siste 10 år og de siste 20 år.

Historisk boligbygging i kommunen

Boligbygging/boligbyggeplan
Kommunedeler statistikk -

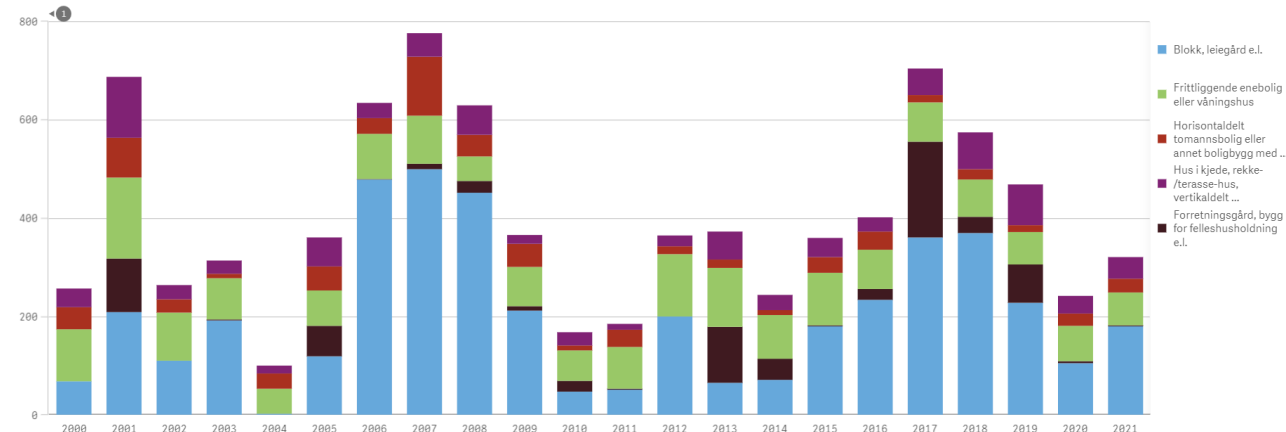

Kilde: SSB/KOMPAS

Illustrasjon. Historiske tall for kommunedeler før 2020 er for alle de tre tidligere kommunene samlet.

Figuren under viser boligbyggingen i de siste 20 år etter boligtype. De fleste boliger bygges som leiligheter i blokkbebyggelse.

Boligbygging/boligbyggeplan
Kommunedeler statistikk -

Kilde: SSB/KOMPAS

Illustrasjon: Historiske tall for kommunedeler før 2020 er for alle de tre tidligere kommunene samlet.

Prognose for boligutvikling

Før sluttbehandling av denne handlingsplanen har kommunen oppdatert sin prognose for boligutviklingen. Prognosen er et optimistisk anslag for fremtidig boligutvikling i kommunen. Virksomhet Arealplan har stipulert tall for anslått boligbygging i kommunedelene frem til og med 2030. Vurderingen er et faglig anslag av hvor mye boligbygging kommunen kan forvente å bli realisert i de ti kommunedelene, og baserer seg på en gjennomgang av nylig vedtatte og pågående byggeplaner (reguleringsplaner), samt nylig gitte byggetillatelser. Anslaget tar utgangspunkt i, men må ikke forveksles med den politisk vedtatte planreserven for boligbygging som ligger i kommuneplanen (arealdelen), se kommentar til vurderingsmetode nedenfor.

Det er ikke tatt hensyn til et usikkert verdensbilde med krig i Europa og stigende priser i boligmarkedet, men dette kan være faktorer som vil kunne påvirke prognosene for boligutvikling i kommunen. Kommunens prognoser for fremtidig boligutvikling er mer vekstoptimistisk enn anslag fra Statistisk Sentralbyrå.

Kommunens prognose for forventet antall boliger per år samlet for kommunen

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Prognose antall boliger	510*	490	339	516	528	542	692	720	704

*Kilde: Matrikkel, gitt midlertidig brukstillatelse eller ferdigattest

Kommentar til grunnlag for og usikkerheter knyttet til vurderingen

Det er knyttet flere usikkerheter til vurdering av utbyggingspotensialet, og denne vurderingen må anses som et grovt anslag over en mulig utbygging innen planhorisonten, dvs. mulige ferdigstillinger innen året 2030.

I de gjeldende arealdelene for de tidligere kommunene, er det en teoretisk utbyggingsreserve på cirka 18.000 boliger. Den nye arealdelen forventes vedtatt i løpet av 2023. At arealer er avsatt i kommuneplanens arealdel, betyr at det er mulig for utbyggingsaktører (stort sett private) å starte reguleringsplanarbeid for å få mulighet til bygge boliger. Drammen kommune har gjennom de gjeldende kommuneplaner for de tre tidligere kommunene ikke prioritert noen områder for boligbygging, eller definert en rekkefølge. Det betyr at det er opp til markedet, både om hvilke områder som bygges ut når, og hva slags boligtyper som bygges.

Oppsummert er det for vurdering av utbyggingspotensialet sett på følgende nivåer:

- Byggetillatelser

- Boligpotensialet innenfor vedtatte, men ikke utbygde planer
- Boligpotensialet innenfor pågående planprosesser

Byggetillatelser

Det er sett på antall gitte byggetillatelser fra og med 1.1.2020-januar 2023. En byggetillatelse er gyldig i tre år fra den er innvilget. Det betyr at alle boliger med byggetillatelser som er gitt etter denne dato, men ikke blitt ferdigstilt enda, er med. Dette utbyggingspotensialet anses som en noe mer sikker utbygging innen et kortsiktig perspektiv (innen året 2026).

Vedtatte, men ikke utbygde planer

Det er tatt med planer som – etter nåværende kunnskap – er vedtatt, men ikke påbegynt utbygd enda. Det forholdet kan endre seg raskt, og er dermed kun et øyeblikksbilde. Delvis omfatter det også eldre planer som ikke ble realisert i mange år, og som derfor også vurderes som urealistisk.

Pågående planer

Som hovedregel går vi ut fra at pågående reguleringsplaner til det nåværende tidspunktet kan være realistiske å ferdigstilles innen året 2030. Det er imidlertid flere usikkerhetsmomenter knyttet til følgende forhold som:

- Selve utbyggingspotensialet; det er angitt ønsket utbygging fra forslagstiller, dette er nødvendigvis ikke i tråd med realistisk arealutnyttelse. Dvs. angitt potensiale innenfor de enkelte planene kan være mye høyere enn hva som kan være realistisk.
- Utbyggingen kan være knyttet til tunge rekkefølgekrav (f.eks. til infrastruktur)
- For noen (særlig større planer) kan det være realistisk at noen utbyggingstrinn ferdigstilles før 2030, men ikke det hele potensialet som ligger i planen.
- Andre lokale forhold

Arealreserven i kommuneplanen

Viser et grovt anslag over det totale potensialet som ligger avsatt til bolig i arealdelen. Inngår ikke i vurderingen, da det er høyest usikker om og hvor det vil komme planinitiativ i fremtiden.

Sammendrag hele Drammen

Under viser tabellen en samlet oppsummering av utbyggingspotensiale for hele Drammen. Det er her vurdert en forventet utbygging for hele kommunen på 5.000 boliger innen 2030. Dette må sees på som et optimistisk anslag og det er knyttet usikkerhet til dette tallet som påpekt i punktene ovenfor.

16. Utbyggingspotensiale (ca.)

Total (avsatt i arealdel)	18.000
Innenfor pågående planprosesser	6.750
Innenfor vedtatte planer	4.400
Gitt byggetillatelse (men ikke ferdigstilte boliger, fra 1.1.2020 tom januar 2022)	1.360
Anslag over forventet boligutbygging	
Vurdert som mulig utbygging innen 2030	5.000

Tabellen under viser kommunens oppdaterte boligprognose for de enkelte kommunedeler, både i et kortsiktig perspektiv innen 2026 der vurderingen hovedsakelig er basert på påbegynte boliger (gitte byggetillatelser), og et langsiktig perspektiv innen 2030:

Boligprognose (ca antall boliger) for de enkelte kommunedelene

	innen 2030	derav innen 2026
Kommunedel 1 – Mjøndalen, Åsen, Steinberg og Ytterkollen	860	400
Kommunedel 2 – Krokstad og Stenseth	200	100
Kommunedel 3 – Solbergmoen, Solbergelva, og Åssiden	300	230
Kommunedel 4 – Gulskogen og Rødskog	550	100
Kommunedel 5 – Konnerud og Skoger vest	600	320

Kommunedel 6 – Danvik, Austad og Fjell	70	70
Kommunedel 7 – Grønland, Marienlyst, Brandengen og Tangen	900	100
Kommunedel 8 – Bragernes og Øren	900	500
Kommunedel 9 – Skoger og Åskollen	600	340
Kommunedel 10 – Svelvik sentrum, Nesbygda, Ebbestad og Berger	230	220

6.HISTORISK UTVIKLING OG DEMOGRAFI

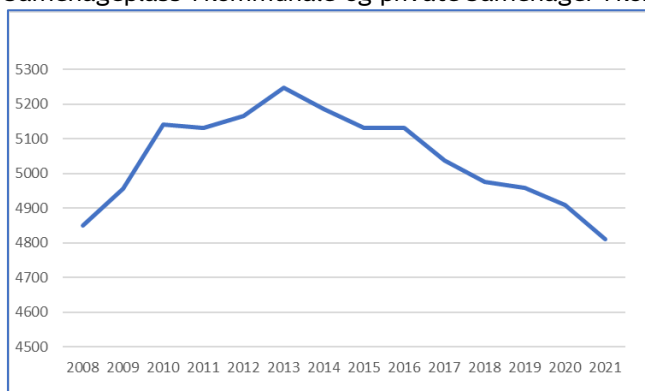
I kunnskapsgrunnlaget presenteres mange diagrammer med både historiske og fremtidige prognoser for folketallsutvikling. Diagrammene har ulike intervaller på y-aksen, og det er derfor viktig å lese verdiene på y-aksen i hvert enkelt diagram. Dersom dette ikke gjøres, er det stor mulighet for at grafenes vekst eller nedgang kan tolkes feil.

Historisk utvikling for aldersgruppene 1-5 år og 6-15 år

Barnehage (1-5 år)

For barnehagene er det slik at det er flere barn som slutter i barnehagene til skolestart, enn det er nye barn som kommer inn på starten av barnehageåret. Det henger sammen med at retten til barnehageplass gir ettåringer mulighet til å starte frem til 31. november avhengig av fødselsdato. Barnetallet øker derfor gjennom høsten frem til registrering 15.12. hvert år.

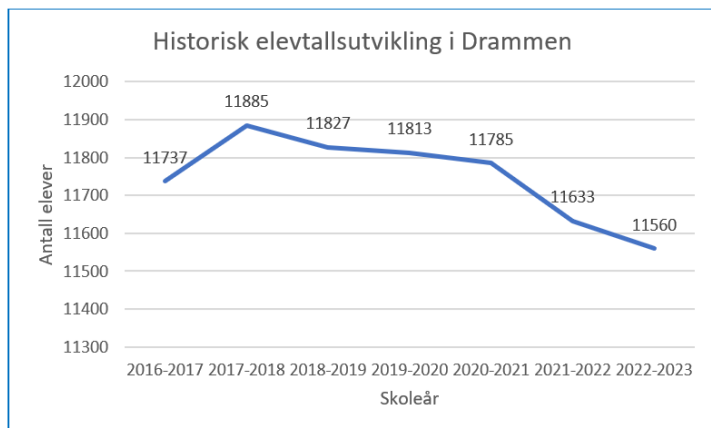
Grafen under viser historiske tall for antall barn med barnehageplass i alderen 1-5 år, som har barnehageplass i kommunale og private barnehager i kommunen.

Kilde: Barnehagestatistikk 15.12.21, BASIL.no. (tall for 2022 ventes innen 1. mars 23). Tallene for 2008-2019 er sammenslåtte tall for de tre tidligere kommunene.

Nedgangen i barnetall skyldes nedgang i fødselstall over tid. Det er større kull som går ut av barnehagene ved skolestart enn de som kommer inn i hovedopptaket.

Grunnskolen (6-15 år)

Grafen viser historiske tall for antall barn og unge i alderen 6-15 år, som har folkeregistrert adresse i kommunen. Siste registrering i GSI er 01.10.2022. Kilde: Grunnskolens informasjonssystem (GSI).

GSI er et system der hver enkelt grunnskole årlig registrerer opplysninger som elevtall, antall timer til undervisning, antall elever på SFO og lignende til Utdanningsdirektoratet.

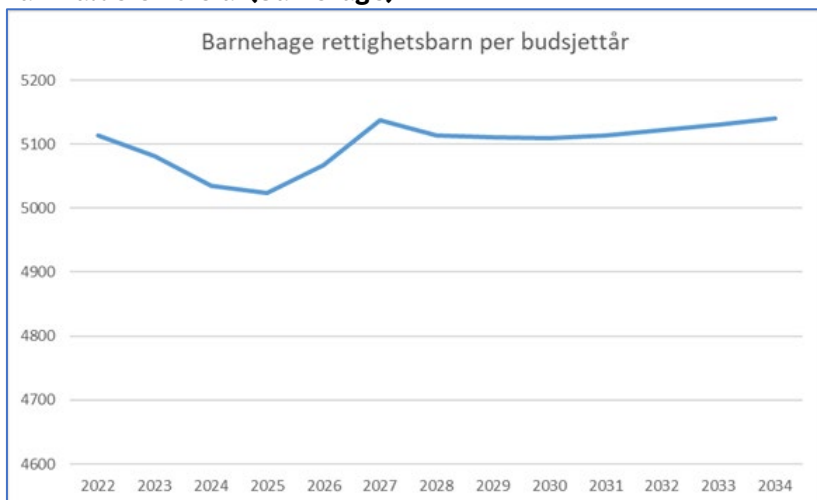
- Tall fra 2016-2017 og til og med 2019-2020 er sammenslåtte tall fra de tre tidligere kommunene.
- Nedgangen i elevtall siste år skyldes blant annet at elevkullet som gikk ut av 10.trinn våren 2022 hadde flere elever enn elevkullet som startet på 1.trinn august 2022.

Historiske tall fra SSB, med prognose for middels nasjonal vekst, følger samme historiske utviklingskurve som tallene fra GSI viser, men tallene fra SSB ligger litt høyere enn tallene som er registrert i GSI. Det skyldes at tallene fra SSB også har med seg barn som har folkeregistrert adresse i kommunen som går i private grunnskoler.

Demografi for aldersgruppen 0-5 år

Demografi er en befolkningsbeskrivelse som blant annet forklarer befolkningers størrelse. For eksempel er andelen barn og eldre i befolkningen viktig for å kunne dimensjonere tjenestene til de ulike aldersgruppene i kommunen.

Barn i alderen 0-5 år (barnehage)

Illustrasjonen viser prognoser for rettighetsbarn i barnehage fra SSB. (Tall for barn i barnehagealder (rettighetsbarn), prognose for middels nasjonal vekst 2022-2034.)

Prognosen fra SSB ligger noe lavere enn kommunens egne prognoser. Kommunens prognoser er mer vekstoptimistiske enn SSB.

Kilde: SSB juli 2022/Kompas.

Boligprognose (grønn graf) tar inn kommunens egne prognoser for forventet boligutvikling i tillegg til grunnlagsdata fra SSB, mens trendprognose (rød graf) framskriver lik boligutvikling som kommunen har hatt de siste årene sammen med annen grunnlagsdata fra SSB.

[Vedlegg: Demografi for alle kommunedeler, aldersgruppen 1-5 år](#)

Det er fem elementer som til sammen viser hvilket behov kommunen har for barnehageplasser:

1. Demografi

Fødselstallet i 2020 var det laveste på mange år, mens 2021 var det på høyde med fødselstallet i 2018. For første kvartal i 2022 viser fødselstallene i Drammen en nedgang på 11,4 % i forhold til 1.kvartal i 2021. Det følges nøye med på hvordan dette vil utvikle seg videre. Slike variasjoner i fødselstallene bidrar til at det er vanskelig å beregne barnehagebehovet for årene fremover.

2. Nullåringer med barnehageplass (ikke rettighets-barn)

Barn som er for unge til å ha fått rett til plass, men som likevel får barnehageplass. Familien har behov for plass, barnehagen trenger flere småbarn for å fylle sine plasser etc. Disse barna teller ikke inn i overføringene fra staten og koster derfor kommunen 0,25 millioner kroner per barn per år.

3. Utenbysbarn

Barn bosatt i Drammen, men som av ulike årsaker har barnehageplass i en annen kommune for kortere eller lenger tid. Kan være bedriftsbarnehage utenfor kommunen, plass som ligger nærmere bostedsadressen, plass i tidligere bostedskommune etc. Drammen kommune betaler vertskommunen for disse plassene. Gjennomsnittskostnad er 0,175 millioner kroner per barn per år. På samme måte har Drammen kommune barn fra andre kommuner i kommunens barnehager.

4. Dekningsgrad

Dekningsgraden i barnehage er i overkant av 91 %. Den er noe lavere i de yngste aldersgruppene og noe høyere i de to eldste årskullene. Barnehagekapasitet beregnes derfor ut fra å skulle dekke 92 % av barnepopulasjonen i alder 1-5år. 0-åringer er ikke med i denne beregningen.

5. Fritt barnehagevalg

Foreldre velger selv hvilke barnehager de ønsker å søke plass i uavhengig av bostedsadresse. Det er mange ulike forhold som spiller inn på foreldrenes valg, reisevei til jobb, ønske om spesiell pedagogisk retning eller annet særpreg og annet.

Fremover ser barnetallet i kommunen ut til å synke noe frem til 2025, så forventes det en stigning til 2029, så å synke i 2030, deretter en stigning. Regner vi et gjennomsnitt av barnetallene som kommer frem og legger til grunn at 92 % av disse barna søker barnehage, vil vi se følgende barnehagebehov for kommunen under ett:

År	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Behov for antall plasser	4788	4800	4815	4900	4902	4939	5209	5016	5038	5101

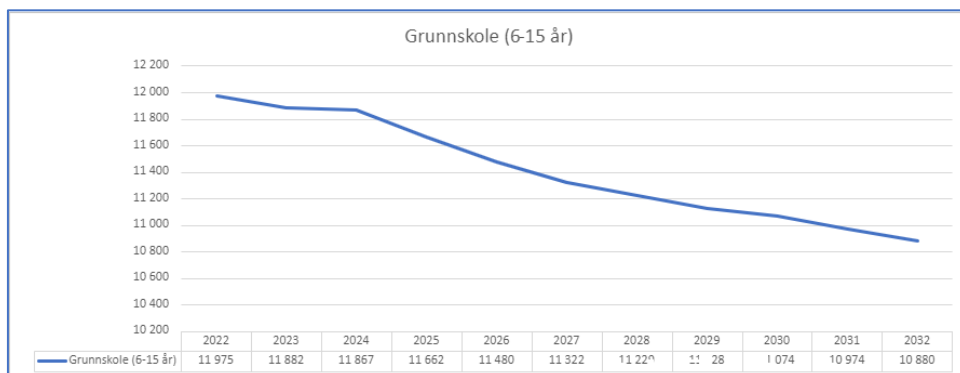
Sammenligner vi denne oversikten med de om lag 4800 plassene som er tildelt ved opptaket i 2022 ser det ut til at barnehagebehovet er dekket til og med 2025. Deretter ser det ut til at behovet kan øke i 2026-29 før det igjen går ned i 2030. Deretter viser prognosen en økning i behovet. Barnetallet vil i slutten av perioden ligge over dagens nivå i denne framskrivningen. I tidligere framskrivninger har det ligget tett oppunder.

Ved kapasitetsutfordringer kan noen av de nåværende barnehagene øke sin kapasitet for å kunne ta inn flere barn dersom det vil være behov for dette. Deretter øker behovet gradvis, derfor foreslås det i tiltakene noen nye barnehager i tilknytning til enkelte boligutbygginger.

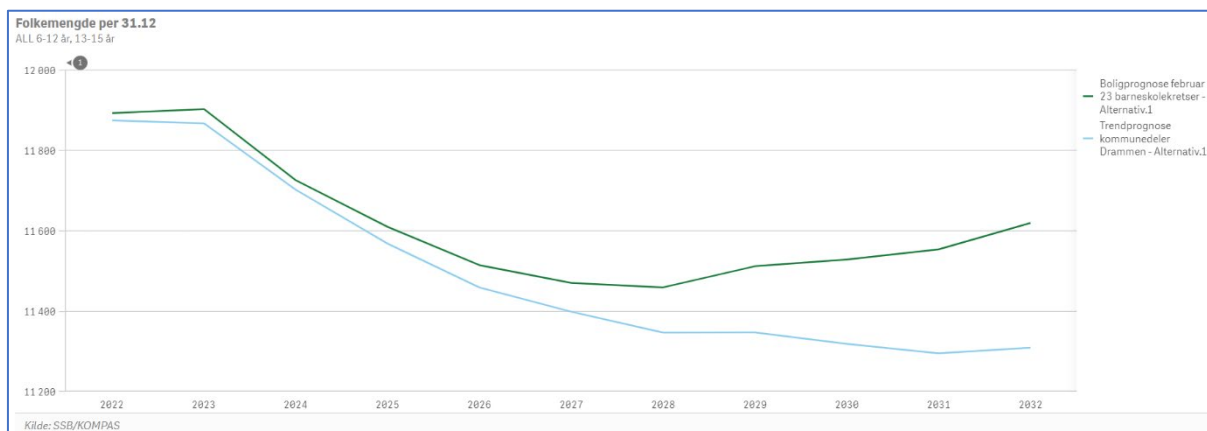
Demografi for aldersgruppen 6-15 år

Grafene under viser at det samlede elevtallet i kommunen fortsatt er forventet å synke frem mot 2032 etter prognoser fra SSB. Etter dette kan det ventes at grafen flater ut noen år. Kommunens egne framskrivninger viser at elevtallet kan forventes å øke noe tidligere enn det SSB anslår. Usikkerheten til framskrivninger øker jo lenger frem demografien framskrives, så derfor må det gjøres nye framskrivninger årlig og ved rullering av denne handlingsplanen.

Grafen under viser prognoser fra SSB for aldersgruppen 6-15 år samlet for hele kommunen:

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB), juli 2022. Tall for barn i grunnskole, prognose for middels nasjonal vekst 2022-2032.

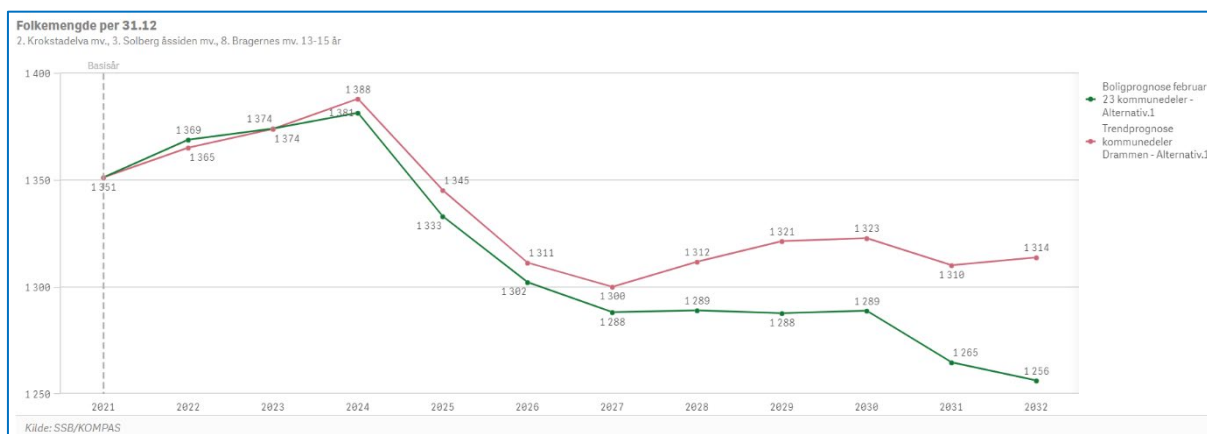
Kilde: SSB juli 2022/Kompas

Tabellen over viser kommunens egne prognoser for elevtallsvekst i alderen 6-15 år for hele kommunen. Kommunens prognoser er mer vekstoptimistiske enn prognoser fra SSB.

Dersom vi ser nærmere på forventet antall elever i barneskolealder og ungdomsskolealder i ulike deler av kommunen, ser vi at elevtallet ved barneskolene nord for Drammenselven (kommunedel 2, 3 og 8) er forventet å synke eller flate ut store deler av perioden. Elevtallet på ungdomsskolene vil de første årene øke noe, før det senere i perioden er forventet en nedgang og en utflating i elevtallet.

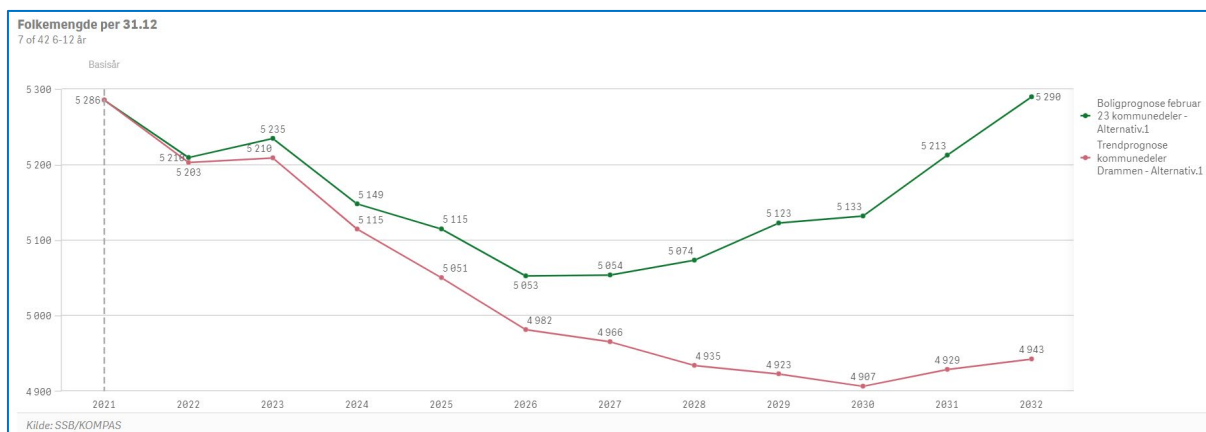

Illustrasjon: Demografi barneskoler nord for Drammenselven (kommunedel 2, 3 og 8). Kilde: SSB juli 2022/Kompas

Illustrasjon: Demografi ungdomsskoler nord for Drammenselven (kommunedel 2, 3 og 8). Kilde: SSB juli 2022/Kompas

For området sør for Drammenselven (kommunedel 1, 4, 5, 6, 7, 9, 10) ser vi på grafen under den samme trenden for elevtall som for området nord for Drammenselven. Elevtallet på barnetrinnet ser likevel ut til å kunne flate ut tidligere i område sør enn i område nord. I tillegg ser det ut til at veksten i elevtallet på barnetrinnet blir tydeligere i området nord enn i området sør i slutten av perioden. For ungdomsskolene kan området nord forvente en økning fortsatt noen år, før elevtallet er forventet å gå ned. For området sør ser det ut til at det ikke kan forventes vekstøkning de nærmeste 10 årene.

Illustrasjon: Demografi barneskoler nord for Drammenselven (kommunedel 1, 4, 5, 6, 7, 9, 10). Kilde: SSB juli 2022/Kompas

Illustrasjon: Demografi ungdomsskoler sør for Drammenselven (kommunedel 1, 4, 5, 6, 7, 9, 10). Kilde: SSB juli 2022/Kompas

[Vedlegg: Demografi for alle barneskolekretser, aldersgruppen 6-12 år](#)

[Vedlegg: Demografi for alle ungdomsskolekretser, aldersgruppen 13-15 år](#)

7. FAKTA OM BARNEHAGEBYGG

Eierforhold og antall

Drammen kommune har 45 private og 33 kommunale barnehager per dags dato. To kommunale bygg brukes til midlertidig flyktningbarnehage. En kommunal barnehage drives i leide lokaler. Drammen kommune leier ut lokaler til to private barnehager. De to private barnehagene har leiekontrakter kommunen ikke kan si opp, unntatt ved mislighold av leieforholdet.

Den kommunale barnehagen i leide lokaler har en leiekontrakt som løper frem til 30.06.2028. Avtalen kan ikke sies opp i leieperioden.

Private barnehager utgjør 54 % av barnehageplassene i Drammen. De er viktige aktører for at kommunen skal oppfylle sin plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen jf. barnehageovens § 10 om kommunens ansvar.

Love og rettigheter

Barnehagelovens §16 regulerer hvilke barn som har rett til barnehageplass. Alle barn har rett til barnehageplass innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass. Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år.

I Drammen kommune betyr det at barn innenfor nevnte aldersgrupper må søke plass innen 1. mars, for å komme inn under retten. Barnehagene har et samordnet opptak, og der fristilles flest plasser i august da 6 åringene går over i skolen. Ut over dette tildeles det plasser i barnehagene gjennom året ved supplerende opptak, det vil si når det blir ledige plasser.

Barn som søker etter søknadsfristen, får bare plass hvis det er noe ledig i barnehagene. Mange barnehager har ledige arealer, men ikke den lovpålagte bemanningen til å ta inn flere barn gjennom året. Det er opp til eier av barnehagen hvorvidt de vil ha ledig kapasitet deler av året, eller de ønsker å fylle barnehagen. Foreldre som ønsker barnehageplass, står fritt til å søke plass der de ønsker uavhengig av bostedsadresse og kommunedelstilknytning. De fleste søker imidlertid barnehageplass i nærheten av bopel. Noen ønsker plass i nærheten av kollektivknutepunkt eller arbeidsplass.

Deltakelse i barnehage er frivillig, og i overkant av 91 % av barna i alder 1-6 år går i barnehage. I de eldste aldersgruppene er det om lag 97 % av kullene som bruker barnehage, lavest er deltakelsen blant barn under 3 år.

Nok barnehageplasser i kommunen er av betydning for innbyggernes muligheter til å delta i arbeidslivet, og for barnas muligheter til å delta i et barnefelleskap og gir en god start på utdanningsløpet. For barna er erfaringene med å forholde seg til jevnaldrende viktig, både med tanke på språkutvikling og mulighetene til å utvikle sosial kompetanse.

Private barnehager

De private barnehagene er spredt rundt i hele kommunen. De har ulik størrelse, fra de minste med areal til 20 barn til de største med areal til 158 barn. Utnyttelsen av det godkjente leke- og oppholdsarealet er også ulik, men alle barnehagene unntatt to har vedtektsfestet arealnorm som er lik eller bedre enn departementets veiledende norm.

Eierforholdene i de private barnehagene varierer. Noen eies av enkeltmannsforetak, andre av stiftelser eller samvirkeforetak SA. Noen av barnehagene er knyttet til menigheter, andre er knyttet til ulike barnehagekjeder. Dette gir barnehagene ulike former for drift og styring, og bidrar til mangfold i sektoren.

I kunnskapsgrunnlaget er de private barnehagene medregnet i kommunens barnehagekapasitet. Det gir en oversikt over totaltilbudet. Eier av den private barnehagen velger selv hvor stor utnyttelse av kapasiteten som ønskes i egen barnehage. Kommunen kan ikke pålegge eier å bruke hele barnehagens godkjente areal.

De private barnehagene er i forbindelse med utarbeidelse av handlingsplanen i april 2022 invitert til å komme med innspill på hvordan de ser sin egen barnehage og fremtidig drift. Barnehagene ble bedt om å vurdere seg og sin fremtid med tanke på at tilskuddene ville være i samme størrelsesorden som i 2021.

55 % av barnehagene har svart på oppfordringen, og ut av resultatene kan vi lese følgende;

- 22 barnehager planlegger å drifte videre med dagens barnetall
- Tre barnehager har mulighet til å utvide kapasiteten ved behov
- En barnehage vurderer å legge ned driften

For kommunen er det en usikkerhet knyttet til private barnehager. Hvis de velger å legge ned driften må kommunen ha en beredskap for hva som skal skje med tilbudet til barna. Kommunen har plikt til å skaffe disse barna nye plasser innen rimelig tid Departementet jobber med nasjonale endringer i finansiering for de private barnehagene. Det er varslet endringer i tilskuddsberegningen, nye regler rundt regnskapsføring og hvilke muligheter kommunen skal ha til å styre også de private barnehagene i egen kommune. Dette er endringer som kan endre driftsgrunnlaget for enkelte private barnehager og det kan forventes nedgang i antallet private barnehager på sikt.

Andre kommuner

Drammen sammenlignes ofte med de andre byene i ASSS nettverket (Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storbykommuner). Blant de tolv kommunene i nettverket er det naturlig å se til de som ligner oss mest, Fredrikstad, Kristiansand og Sandnes.

Når vi ser på barnehagestrukturen i de tre kommunene ser vi at Kristiansand og Sandnes har større kommunale barnehager enn Drammen. Sandnes fremstår som den kommunen som driver sine barnehager mest økonomisk effektivt i nettverket. Drammen har i flere år hatt overskudd av barnehageplasser, og det har vært relativt enkelt å få barnehageplass gjennom hele året. Med de nedleggelsene som har skjedd det siste året har dette forholdet endret seg noe, men vi ser fortsatt at en større andel barn i alder 0-1 år uten rett til plass har blitt tilbudt barnehageplass enn i de andre storbykommunene.

Utfordringsbilde

Synkende barnetall

Siden 2014 har antallet barn i barnehagealder i kommunen sunket. Barnehagene hadde om lag 5200 barn i 2014, i dag er det i rundt 4800. Fra 2014 til 2021 ble det lagt ned om lag 100 barnehageplasser. Høsten 2022 ble fire barnehager med 181 plasser nedlagt. I den samme perioden har dekningsgraden i barnehagene økt. Det betyr at det er større andel av hvert årskull barn som benytter barnehage nå enn i 2014.

Utfordringen for de kommunale barnehagene i Drammen er at de har plass til rundt 60 barn i snitt, noe som gjør at de er sårbare for variasjon i barnetall. Med dagens lange åpningstid på 10 t og 15 minutter per dag trengs det et tilstrekkelig antall arbeidstakere som går i et vaktssystem, og samtidig må de være mange nok til å ivareta sikkerheten til barna. Barnehagene har en pedagog- og bemanningsnorm som regulerer antall barn den ansatte kan ha ansvar for. Bemanning etter denne minimumsnormen gjør det utfordrende å ha nok personale på jobb hele åpningstiden hvis barnetallet blir for lavt. Da vil bemanningen måtte økes ut over det som er normen, med de økte kostnader det medfører.

Overkapasitet

Overkapasitet på barnehageplasser i en kommune utløser ulike handlinger fra barnehagenes side for å sikre barnehagene nok barn:

Flere barn uten rett til plass går i barnehagene.

Mange av disse barna er barn i alder 0-1 år. Kommunen mottar ikke overføringer fra staten for disse barna, og utgiften må dekkes over de kommunale budsjettene. Dette kan kommunen regulere i sine egne barnehager, men de private barnehagene bestemmer selv hvem de ønsker å gi plass til. Hvert "ikke-rettighetsbarn" er i denne sammenheng et småbarn som koster kommunen 0,25 millioner kroner på årsbasis. For 2022 ble ekstrautgiften for kommunen på 21 millioner kroner til disse plassene.

Flere barn fra nabokommunene får plass i barnehagene.

For å sikre nok barn tar private barnehager inn barn fra nabokommunene, plasser som ellers kunne vært benyttet av innbyggere i kommunen. Kommunen betaler vertskommunen for disse barna. Økonomisk betyr ikke dette større utgifter, men det resulterer i færre plasser som kan tilbys kommunens egne innbyggere gjennom året.

Flere barnehager sliter med å fylle opp sine plasser.

Usikkerheten i sektoren blir større og det oppleves som uforutsigbart for mange av aktørene. Det er kostbart å ha bemanning gående for å vente på barn som kanskje kommer, og flere barnehager velger derfor å redusere sin bemanning og dermed antallet plasser de tilbyr.

Struktur

Drammen kommune har en ressurskrevende barnehagestruktur. Mange små barnehager gir høyere utgifter per barn i barnehage, jamført med KOSTRA-tall. Tallene for barnehage fra 2019 viser en teoretisk innsparingsmulighet i de kommunale barnehagene på flere millioner kroner, sammenlignet med noen av

de andre kommunene i ASSS-samarbeidet. Hovedårsaken er at Drammen kommune har en barnehagestruktur som gjør det vanskeligere å drive kostnadseffektivt, sammenlignet med en struktur med færre og større barnehager. Dette har også betydning for kvalitet og fleksibilitet i driften. Endret barnehagestruktur er et svært viktig moment for å kunne effektivisere og optimalisere ressursbruken i barnehagene, i et mer langsiktig perspektiv.

I ASSS samarbeidet er det vanlig å sammenligne seg med de ulike kommunene og finne muligheter til å effektivisere driften og ta ut stordriftsfordeler. Når Drammen sammenligner seg med de 11 andre kommunene, ser vi at barnehagestrukturen i Drammen er ulik de fleste andre storbykommunene. Drammen har flere små barnehager, og færre store barnehager enn de andre kommunene. Dette gir utfordringer med tanke på å kunne ta avdelinger opp og ned etter søknadsmassen, og derved styre stramt i forhold til behovet for plasser.

Gamle bygg, nye krav

Tradisjonelt har begrepet rehabilitering vært knyttet til bygningsmessig oppgradering som følge av bygningsmessige mangler. Den fremtidige barnehage stiller krav til at rehabiliteringsbegrepet også omfatter ombygging til nye planløsninger tilpasset organisering og pedagogiske arbeidsmåter. For å kunne tilby arealer som gir virksomhetene muligheter for ulike organisering må det satses bevisst på ombygging/tilpasning av eksisterende lokaler.

Det er et overordnet mål å kunne tilby alle barn mest mulig likeverdig lokaler, og det er rasjonelt å se byggeteknisk rehabilitering og tilrettelegging for moderne planløsninger i sammenheng. I tillegg er krav til luft, lys temperatur m.m. nedfelt i forskrift om miljørettet helsevern for barnehager og skoler.

Innholdet i en barnehagehverdag har endret seg vesentlig siden de fleste av barnehagene ble åpnet, og dermed også behovene. Behovet for flere små rom hvor grupper kan jobbe over tid, behov for bedre soveplasser for yngre barn (det har blitt mange flere av dem i barnehagene de siste 20 årene), krav om kontorarbeidsplasser til de ansatte etc. For mange av barnehagene er det ikke beregnet arealer til dette, og de har derfor løst det ved å redusere antallet barn, være oppfinnsomme og klare seg med mindre tilpasninger innenfor det gitte arealet.

Flere av de barnehagene som kommunen selv drifter, har bygninger med manglende funksjonalitet i forhold til dagens krav. Deler av den kommunale barnehagevirksomheten bør omstruktureres ved at nye barnehagebygg erstatter mindre kommunale barnehager, fortrinnsvis i samme nærmiljø.

Større barnehager, bedre kvalitet og arealeffektivisering er momenter som i de tidligere planene for barnehagestruktur og barnehagebehov er løftet frem. Denne handlingsplanen foreslår å etablere noen større barnehagebygg enn dagens. Med tanke på barnehagekvalitet er det en del ting som er vanskeligere å oppnå i små enn i store barnehager. Dette er for eksempel fasiliteter som spesialrom til ulike formål og større fagmiljø med økt antall barnehagelærere. Barnehagene som er større blir derfor ofte mer attraktive for fagpersoner og kan lettere rekruttere medarbeidere med høy kompetanse.

Å etablere store enheter gir bedre mulighet for arealeffektive løsninger, økt fleksibilitet til justering av tilbudet i forhold til etterspørselen, samt en mer effektiv barnehagedrift. Det er også mer driftsøkonomisk hensiktsmessig blant annet fordi kommunen får færre bygg å planlegge, bygge, drifte og administrere.

Mange kommunale barnehager er bygget før 1990, og har behov for generell opprustning og tilrettelegging til en mer tidsriktig drift. Ved rehabilitering er det viktig å ivareta følgende:

- Universell utforming og tilrettelegging av barnehager som har barn med funksjonshemninger eller barn med særskilte behov.
- Utbedringer knyttet til godkjenning etter lov om helsevern i skoler og barnehager.
- Utbedringer med tanke på fysisk arbeidsmiljø for personalet.
- Tilrettelegging av kjøkkenfasiliteter.
- Generell rehabilitering /oppjustering til tidsriktig standard.

Arbeidsplassforskriften avklarer hvilke arealer og funksjoner for ansatte som skal ivaretas ved planlegging av barnehager og skoler. Ved nybygg er det en selvfølge at Arbeidsplassforskriften skal legges til grunn. Arbeidstilsynet har de siste årene strammet inn kravene også når det gjelder midlertidige lokaler og totalrehabiliteringer. Som eksempel vurderer Arbeidstilsynet at gjeldene arbeidsplassforskrift skal gjelde for alle ansatte ved godkjenning av eksisterende paviljonger og totalrehabiliteringer. Dette

medfører at rehabiliteringsprosjekter og bruk av paviljonger også må ivareta kravet om 6 kvm kontorplass per årsverk i barnehager.

Dagens byggeregler gjennom plan- og bygningsloven (TEK-10) stiller nye utfordrende krav ved rehabilitering av eksisterende bygningsmasse. Dette gjelder energi, konstruksjon, sikkerhet, miljø, universell utforming m.m. Det betyr at rehabiliteringer ofte blir mer omfattende enn tidligere for å ivareta de nye forskriftene.

Forskrift om miljørettet helsevern og arbeidsmiljøloven stiller krav til inneklimate, luftkvalitet og luftmengder iblant annet barnehager. Flere av de eksisterende barnehagene har ikke tilrettelagt bygningsmasse, eller tilstrekkelige arealer, for å oppfylle slike krav etter dagens forskrifter. For å opprettholde et tilfredsstillende inneklimate i barnehagene skal det også skilles mellom ren og skitten sone, for eksempel i garderober. Her stilles det blant annet krav til garderobeinnredning, utforming og plassering. For å imøtekomme disse kravene i eksisterende bygningsmasser må det foretas store ombygginger eller tilbygg.

Siden 2012 har det også vært stilt krav om tilrettelegging av kontorarbeidsplasser og møterom i barnehager, i forbindelse med at barnehagelærere er pålagt minst fire timer i uken til samarbeid, planlegging og for- og etterarbeid. Mange kommunale barnehagene er bygget lenge før det. I utgangspunktet er det kun barnehager som er etablert etter 2008 som har disse fasilitetene på plass. For å imøtekomme de nye kravene har enkelte barnehager blitt delvis oppgradert, men det er fortsatt mange som har store oppgraderingsbehov. Dette skyldes i stor grad at det ikke er praktisk mulig på grunn av bygningens konstruksjon eller størrelse, eller at det er svært kostnadskravende å oppgradere disse barnehagene i henhold til dagens krav. I mange barnehager vil en oppgradering også føre til tap av barnehageplasser.

Ved større rehabiliteringer eller hovedombygginger må tiltakene tilfredsstillende gjeldende lov- og forskriftskrav. Dette gir mer omfattende tiltak enn bare utbedringen, og dermed økte kostnader. På grunn av omfanget ved en slik rehabilitering eller hovedombygging kan det være liten økonomisk forskjell mellom å total rehabiliterer og å bygge nytt. Ved større rehabiliteringer eller hovedombygginger er det derfor viktig å kartlegge byggets egnethet og tilpasningsdyktighet før det gjennomføres større bygningsmessige tiltak. Miljømessige aspekter må også vektlegges når man velger å enten rehabiliterer, eller å rive og bygge nytt.

Barnehagestørrelser og størrelser på barnegrupper

Det er ingen umiddelbar sammenheng mellom barnehagebyggets størrelse og barnegruppens størrelse. Selve barnehagebygget har plass til mange barnegrupper, det er ikke lagt opp til at alle barn og barnegrupper skal ha kontakt med hverandre. Det enkelte barn er knyttet til en avdeling eller base hvor det er et begrenset antall barn, og dertil tilhørende voksne. Det er i denne gruppa de fleste aktiviteter foregår, og når det skal deles inn på tvers av avdelinger/baser, fordeles det slik at barnet fortsatt er sammen med kjente barn og voksne. For pedagogene er det alltid viktig med barnets tilknytning både til den primære gruppen og å sikre trygghet ved endring av denne. Store barnehager setter større krav til ledelse og struktur, da det er flere barnegrupper og ansatte som skal koordineres i bygget.

Det pekes på tre områder hvor kommunen bør vurdere å bygge en ny og større barnehage, fremfor å rehabiliterer flere mindre. Dette er prosjekter knyttet til områder hvor det finnes realiseringsmulighet for større barnehager, samtidig som det er kommunale barnehager i samme nærmiljø som ut ifra tilstand og/eller størrelse bør erstattes. Effekter som kan oppnås ved omstruktureringstiltak er:

Større barnehager gir et enda bedre tilbud til barna enn dagens tilbud, blant annet fordi det bygges flere multirom, i tillegg til kjøkken med standard i henhold til lov og forskrift og nok plasser til administrasjon og kontorfasiliteter.

- Nye barnehager vil i tillegg bygges med universell utforming.
- Større barnehager har større fagmiljøer med økt antall barnehagelærere.
- Barnehagene blir med større fagmiljø oppleves ofte mer attraktive og kan lettere rekruttere medarbeidere med høy kompetanse.
- Unngår rehabiliteringskostnader i bygg som vanskelig kan oppfylle funksjonelle krav

- Frigjør tomter til andre formål. Ved å omstrukturere barnehager som foreslått, vil det frigjøres tomter, og i noen tilfeller bygninger, som kan brukes til andre kommunale formål eller avhendes. Slike arealer representerer betydelige verdier.
- Større barnehager er mer kostnadseffektive enn mindre, da de gir mulighet for en best mulig utnyttelse av areal, bemanning og lederressurser.
- Større bygg vil være mer tilrettelagt for alternative sammensetninger av barnegruppen. Barnetallet kan tilpasses en mest mulig kostnadseffektiv bemanning, som for eksempel flere barnehageplasser per lederressurs.
- Større enheter vil medføre færre barnehagebygg å administrere, som igjen letter gjennomføringen av sentrale strategier for sentral leder og medføre et redusert behov for administrasjonsressurser.
- I større barnehager vil det fortsatt være den enkelte avdeling og dens barnegruppe som vil være primærkontaktene for barna, men mulighetene til å bytte avdeling vil være større enn i en mindre barnehage hvis det skulle være behov for barnet eller foreldrene.

Tiltakene i denne handlingsplanen foreslås ut ifra en vurdering av byggenes tilstand, hvor hensiktsmessige de er til barnehagedrift, i hvilken grad de har muligheter til å håndtere endringer i søkermassen og rehabiliteringsbehov. Med utgangspunkt i disse vurderingene, anbefales det som en bedre og mer fremtidsrettet løsning å etablere nye større barnehager, fremfor å utbedre og videreføre mindre barnehager. Det må gjennomføres egne konseptutredninger for hvert enkelt tiltak som foreslås.

Økonomiske forhold

Dagens finansiering av barnehager er sterkt knyttet til antallet barn barnehagen til enhver tid har. For de private barnehagene blir tilskuddet regnet ut etter hvor mye midler kommunen brukte per barn to år tilbake i de kommunale barnehagene. I tillegg kommer et administrasjonstilskudd, et pensjonstilskudd og et kapitaltilskudd. Regjeringen arbeider med en ny modell for finansiering av de private barnehagene.

Når kommunen har gitt en privat barnehage godkjenning og tildelt driftstilskudd, vil den private barnehagen etter dagens ordning motta kommunalt driftstilskudd så lenge de selv driver innenfor lovverket for barnehager og i de samme lokalene som de startet driften. Det betyr at om det ikke lenger er behov for de plassene den private barnehagen tilbyr, kan ikke kommunen legge den ned, eller endre noen sider ved det tilskuddet de tildeler barnehagen. Kommunens eneste mulighet til å endre barnehagetilbudet, er ved å ta opp eller ned antallet plasser i kommunale barnehager.

Dagens kapasitet i barnehager

Barnehagenes kapasitet er beregnet ut fra det antall kvadratmeter leke- og oppholdsareal barnehagen fikk godkjent ved oppstart. Leke- og oppholdsarealet blir godkjent av barnehagemyndigheten etter barnehagelovens § 16. En barnehage kan søke om ny oppmåling av leke- og oppholdsarealet ved store endringer i bygget, det vil si utbedringer, utbygginger etc.

Eier av barnehagen kan selv bestemme hvordan det godkjente arealet skal benyttes. Skal alt benyttes til å ta inn barn på, eller ønsker eier å prioritere noe av arealet til eksempelvis arbeidsplasser for personalet eller garderober. Dette vil variere fra barnehage til barnehage, avhengig av når den ble godkjent og utformingen av bygget.

De kommunale barnehagene har våren 2022 blitt gjennomgått og det er satt noen begrensninger i antallet barn i enkelte bygg. Det kan være for å gi personalet tilstrekkelig med kontorplasser, garderober, eller fordi barnehagen har barn som krever ekstra arealer til trening og utstyr.

Rød graf viser plasserte barn i kommunale og private barnehager i 2023. Stiplet linje er allerede plasserte barn i dette årets kommende måneder. Mørk blå graf viser plasserte barn i kommunale og private barnehager i 2022. Lys blå graf viser plasserte barn i kommunale og private barnehager i 2021

Av figuren kan vi lese at det er tildelt om lag 4800 plasser til barn som skal gå i barnehagene utover våren, per januar 2023. Barnehagene har en stor nedgang i barnetallet hver sommer når skolebarna slutter, og de nye småbarna ennå ikke har startet. Erfaring fra tidligere opptak viser at om lag 200 søkere kommer etter hovedopptaket og disse tildeles plasser så lenge det er ledig kapasitet enten på areal eller på pedagogisk bemanning.

8. FAKTA OM SKOLEBYGG

Leide bygg

Når kommunen leier arealer til sine tjenester fra eksterne aktører inngås det leieavtaler gjennom kontrakter, der blant annet kostnader, forpliktelser for partene og leieperioden kommer frem. Det er som hovedregel ikke lønnsomt for kommunen å tre ut av leieavtalene før de utløper, da det påløper kostnader for kommunen om avtaler avbrytes.

Modulbygg

Drammen kommune leier modulbyggene (også kalt brakker eller paviljonger) av eksterne aktører. De er satt opp for å bidra til tilstrekkelig elevkapasitet ved tre av skolene i kommunen:

- Aronsløkka barneskole
- Rødskog barneskole
- Gulskogen skole

I tillegg eier kommunen noen eldre frittstående modulbygg som står ved:

- Killingrud ungdomsskole
- Veiavangen ungdomsskole
- Krokstad barneskole.

Modulbyggene som kommunen eier er vanskelig å flytte på og sette opp andre steder på grunn av modulbyggets tilstand.

Alternative opplæringsarenaer

Avdeling Nøstet

Opplæringen er lokalisert i bygningen på adresse: Støperigata 7. Gnr. 112, bnr. 565 i Drammen kommune. Utleier er Tangen Næringspark AS. Leietiden er inngått fra 01.01.19 til 31.12.23, hvoretter leieforholdet opphører uten oppsigelse. Denne avtalen er en forlengelse av kontrakt av 18.02.13. Drammen kommune har rett til å forlenge leiekontrakten for en periode på 5 år. Ved en slik fornyelse av leiekontrakten skal det foretas reforhandling av leiebetingelsene på fritt grunnlag. Skriftlig melding om ønske om dette skal være utleier i hende senest 12 måneder før utløpet av leieperioden. Dersom ikke skriftlig enighet om nye vilkår er oppnådd senest 9 måneder før utløp, faller retten til fornyelse bort.

Skolebygget inneholder undervisningslokaler, administrasjonslokaler og verkstedlokale. Lokalene fremstår i god stand, og er godt egnet for formålet.

Avdeling Sagstedbrua

Opplæringen er lokalisert i Lysakerveien 18, Krokstadelva. Kommunen leier bygget fra eksterne utleier, Lysakerveien 18 AS, og leieavtalen utløper 30.06.2023. Kommunen har rett til å forlenge leieavtalen med ett år av gangen frem til 30.06.2025. Forlengelse må varsles seks måneder før utløp av denne leieperioden. Til orientering har utleier informert Drammen Eiendom at de ikke ønsker en forlengelse av avtalen utover 30.06.2023 da de planlegger en utvikling av eiendommen ved bygging av leilighetsbygg. Uavhengig av utleiers ønsker har kommunen som nevnt over rett til å forlenge leieavtalen til 30.06.2025.

Skolebygget inneholder undervisningsarealer, administrasjonsarealer og et verkstedlokale. Skolebyggets bygningsmasse er av eldre dato og fremstår nedslitt og utdatert. Nødvendige vedlikeholds- og oppgraderingstiltak vil være omfattende, og medføre betydelige kostnader.

Lokaler leid fra stiftelse

Børresen ungdomsskole er lokalisert i et bygg i Hauges gate 100 som tilhører Erik Børresens stiftelse. Bygningene ble oppført som barnehjem for 50 gutter og piker, og tatt i bruk 1903. En del av anlegget ble i 1959 ominnredet og tatt i bruk som framhaldsskole. I 1964 ble skolen en av byens ungdomsskoler og fikk navnet Børresen skole. Kommunen leier bygget av Erik Børresen stiftelse.

Nåværende leieavtale ble inngått i 2002 og erstattet da tidligere avtale fra 1958. Nåværende leieavtalen løper til 2052. Kommunen disponerer eiendommen og bygningene som om de var i kommunalt eierskap, det vil si at kommunen sørger for vedlikehold og drift av bygningene og har rett til å foreta de forandringer som er nødvendige for skoledrift.

Egeneide bygg

Drammen kommune leier bygg/arealer fra Drammen eiendom kommunale foretak (DEKF) til tjenesteproduksjon (eksempelvis skoledrift) og arealer til administrasjon.

Dersom Drammen kommune sier opp leieforholdet med DEKF for et bygg, vil kommunen motta full belastning i inneværende budsjettår. Etter dette går bygget over til tomgangsleie for DEKF, dvs. uten leieinntekt. Dersom oppsigelsen fra kommunen kommer sent på året, etter at budsjettet for neste år er vedtatt, vil kommunen motta full belastning også ut påfølgende budsjettår. Ved oppsigelse av leieforhold og overgang til tomgang (at bygget står tomt uten drift), vil DEKF se på alternativ bruk av bygget. Dersom Drammen kommune ikke tillater alternativ bruk av bygget, men ønsker at det til enhver tid skal stå tilgjengelig for mulig kommunalt bruk, vil dette ikke bli ansett som en oppsigelse og leieavtalen vil derfor løpe som tidligere.

Skoletilhørighet og skolekretsgrenser

Det er 32 kommunale skoler i kommunen: 9 ungdomsskoler, 21 barneskoler, en 1-10-skole og en spesialskole for elever med nedsatt funksjonsevne og omfattende tilretteleggingsbehov. I tillegg ligger Drammen Voksenopplæring under programområdet P01.

Ungdomsskolene tar imot elevene fra en eller flere barneskoler. Alle elevene fra samme barneskole begynner på samme ungdomsskole. Dersom en ungdomsskole er full, kan elevene få tildelt skoleplass på en annen ungdomsskole. Dette er vedtatt i en egen lokal forskrift.

Ungdomsskolekrets	Barneskoler i kretsen
Killingrud ungdomsskole	Solberg barneskole
Eknes ungdomsskole	Stenseth og Krokstad barneskoler
Veiavangen ungdomsskole	Åsen, Mjøndalen og Steinberg barneskoler
Svensedammen ungdomsskole	Konnerud, Hallermoen og Vestbygda barneskoler
Galterud ungdomsskoler	Skoger og Fjell barneskoler
Kjøsterud ungdomsskole	Åssiden og Aronsløkka barneskoler
Børresen ungdomsskole	Øren og Bragernes barneskoler
Gulskogen skole	Gulskogen og Rødskog barneskole
Marienlyst ungdomsskole	Åskollen, Danvik og Brandengen barneskoler

Dagens kapasitet i skoler

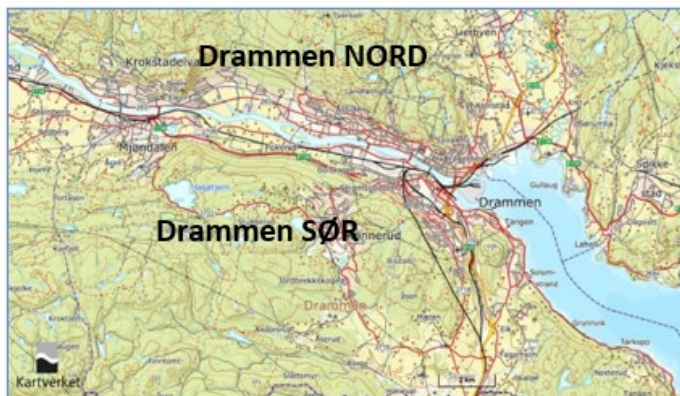
Denne handlingsplanen ser på kapasiteten samlet for to områder i kommunen – Drammen NORD og Drammen SØR.

Drammen NORD inkluderer kommunedelene:

- 2 Krokstadelva og Stenseth
- 3: Solbergmoen, Solbergelva og Åssiden
- 8: Bragernes, Øren

Drammen SØR inkluderer kommunedelene:

- 1: Mjøndalen, Åsen, Steinberg, Ytterkollen
- 4: Rødskog, Gulskogen
- 5: Konnerud og Skoger Vest
- 6: Danvik, Austad, Fjell
- 7. Grønland, Marienlyst, Brandengen, Tangen
- 9: Skoger, Nesbygda, Åskollen
- 10: Svelvik sentrum, Ebbestad, Berger

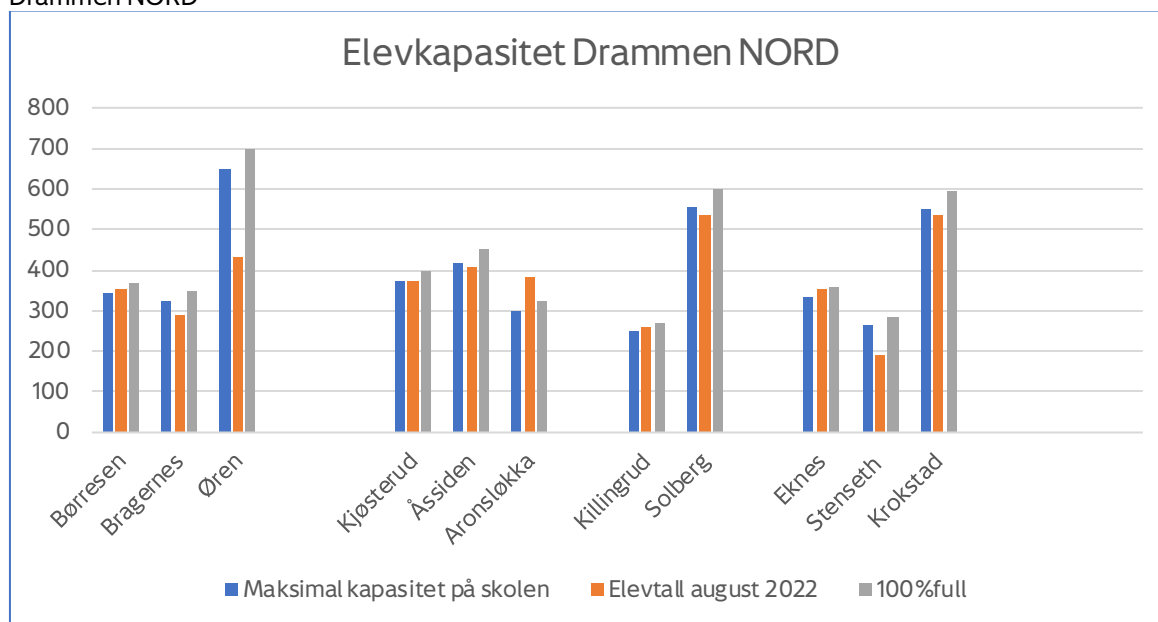
Drammenselven utgjør et naturlig skille mellom områdene. Dette skyldes først og fremst at det kan være utfordrende å avhjelpe kapasiteten for elevplasser på tvers av elven, ved at elven i store deler av kommunen utgjør en farlig skolevei. Særlig gjelder dette for elevene på barnetrinnet. Det utelukker likevel ikke at det finnes muligheter for at eldre elever som bor på en side av elven kan gå på skole på andre side av elven, særlig lengst vest i kommunen i Mjøndalen og Krokstadelva. I sentrumsområdene ville skolevei som medførte kryssing av elven trolig utløst rett til gratis skoleskyss.

Skolenes kapasitet er vurdert av den enkelte skole. For de skolene som har modulbygg er kapasiteten regnet uten kapasiteten i modulbyggene. Kapasiteten er altså beregnet ut fra hvor mange elever det er plass til i skolens ordinære skolebygg. Det betyr samtidig at dersom modulbyggene avvikles før skolen har plass til alle elevene i ordinære skolebygg, kan skoler måtte ta i bruk spesialrom og arbeidsplasser til klasserom for å få plass til alle. Da ville skolen eksempelvis manglet spesialrom og arbeidsplasser. Noen skoler ville selv da ikke ha plass til alle elevene i eget bygg.

Forklaring til begrepene som brukes videre i de grafiske fremstillingene:

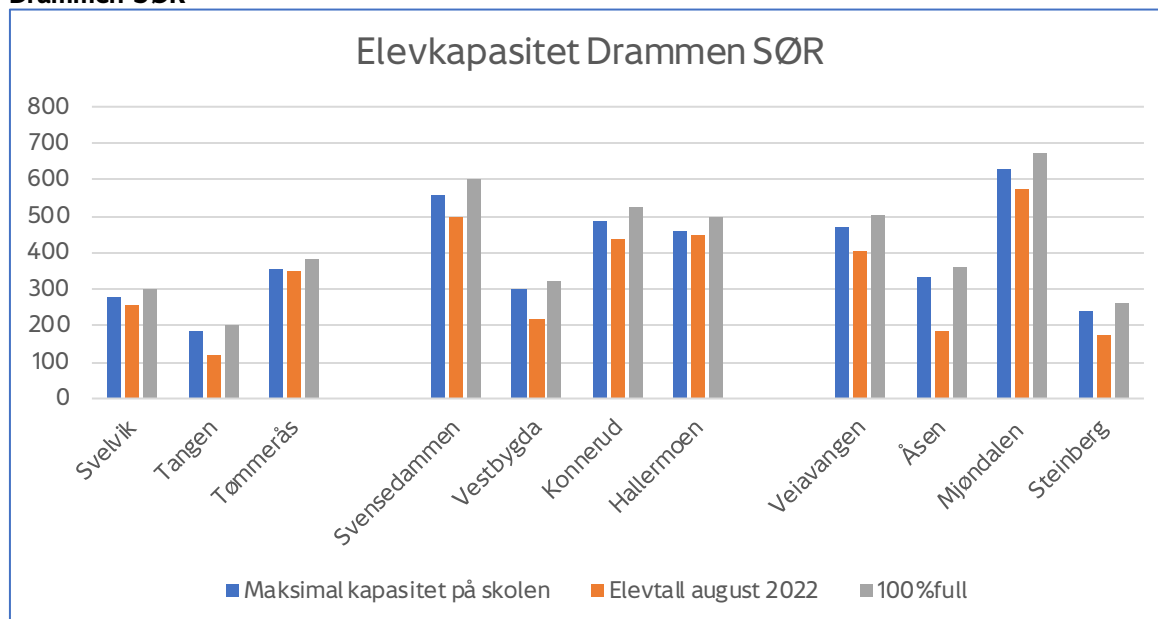
Begrep	Forklaring
Maksimal kapasitet på skolen (grå søyle)	Skolen har plikt etter opplæringsloven til å ha kapasitet til elever som flytter til skolekretsen i løpet av et skoleår. Skolene må derfor beregne hvor mange plasser de må avsette til elever som flytter til gjennom året. Noen skoler i kommunen har mange elever som flytter til skolekretsen i løpet av et år, andre har færre. Maksimal kapasitet (grå søyle) viser antall elever skolen har plass til, når skolen setter av 7% av kapasiteten oppgitt ved «100% full». Noen skoler som ligger i områder der familier flytter ofte vil ha behov for at det settes av 7% til elever som flytter til området gjennom året, mens andre skoler kan vurdere at det er tilstrekkelig å sette av 5%. I de grafiske fremstillingene under er det tatt ned 7% av elevtallet for alle skoler.
Elevtall høsten 2022 (oransje søyle)	Antall elever som er registrert i skolene august 2022.
100% full kapasitet (blå søyle)	Antall elever det er plass til på skolen, dersom alle klasserom fylles helt opp. Elevene har da 2-2,5 kvadratmeter gulvplass, i tråd med veilederen til forskrift til miljørettet helsevern i barnehager og skoler. Ved dette elevtallet er det ikke plass til å ta inn en eneste elev til ved skolen.

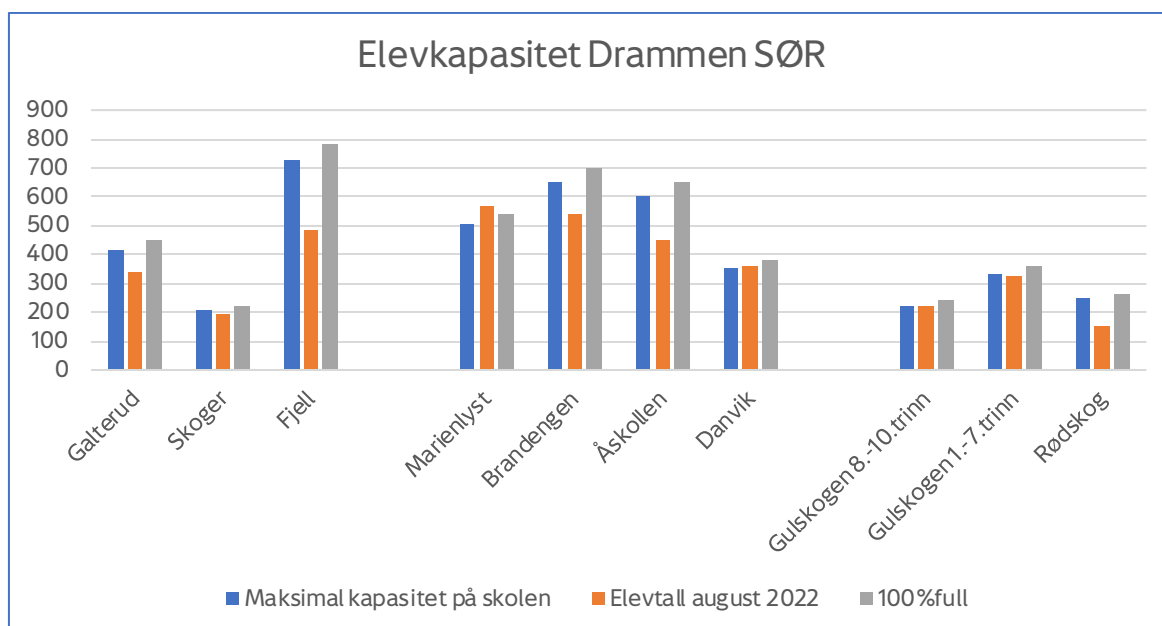
Drammen NORD

Samlet kapasitet for Drammen NORD:

- Ungdomsskolene: Har i dag cirka 36 elever mer enn beregnet maksimal kapasitet (når det er avsatt 7% til flyttinger - blå søyle)
- Barneskolene: Har i dag cirka 298 ledige plasser i forhold til maksimal kapasitet (når det er avsatt 7% til flyttinger - blå søyle)

Drammen SØR

Samlet kapasitet for Drammen SØR:

- Ungdomsskolene: Har i dag cirka 169 ledige plasser i forhold til maksimal kapasitet (når det er avsatt 7% til flyttinger – blå søyle)
- Barneskolene: Har i dag cirka 1100 ledige plasser i forhold til maksimal kapasitet (når det er avsatt 7% til flyttinger – blå søyle)

9. KILDER OG REFERANSER

- Grunnskolens informasjonssystem (GSI), [GSI - Grunnskolens Informasjonssystem \(udir.no\)](https://udir.no)
- Statistisk sentralbyrå (SSB). Tall for barn i grunnskole, prognose for middels nasjonal vekst 2022-2032. [Statistisk sentralbyrå \(ssb.no\)](https://ssb.no)
- Kompas (Kommunenes plan- og analysesystem)
- Barnehagestatistikk BASIL <https://basil.udir.no/>
- Rapport fra Universitetet i Stavanger, Barnehagenes organisering og strukturelle faktorerers betydning for kvalitet. [Microsoft Word - IRIS-rapport 2011.029 \(regjeringen.no\)](https://regjeringen.no)
- [FAFO rapport 2015:48. Har barn det bra i store barnehager? 20553.pdf \(fafo.no\)](https://fafo.no)

10. VEDLEGG

Teknisk tilstandsgrad - vurdering fra 2020 og 2022

BARNEHAGEBYGG	TEKNISK TILSTANDSGRAD 2020	TEKNISK TILSTANDSGRAD 2022
Aronsløkka barnehage	1	1
Bacheparken barnehage	1	1
Berger barnehage (lokalene til tidligere Berger skole)	1	1
Bikkjestykket barnehage	0	0
Brannposten barnehage	1	1
Dalegårdsveien barnehage	1	1
Dampsentralen barnehage	0	0
Danvik barnehage	1	1
Ebbestad barnehage	1	1
Fjell barnehage	1	1
Fjellhagen barnehage	2	0
Grinde barnehage	1	1

Gulskogen barnehage avdeling Rødgata	1	1
Gulskogen barnehage avdeling Øvre Eikervei	1	1
Hatten barnehage	0	1
Jordbrekkskogen barnehage	1	1
Kobbervik gård barnehage	1	1
Langløkka barnehage	2	1
Lilleløkka barnehage	1	1
Møllenhof barnehage	1	1
Nordbylunden barnehage	1	1
Parktunet barnehage	1	1
Solhaugen barnehage	1	1
St. Hansberget barnehage	1	1
Steinberg barnehage	1	1
Strømsø barnehage	1	1
Støa barnehage	0	1
Svensedammen barnehage	0	0
Sørbyløkka barnehage	1	1
Vassenga barnehage	1	1
Åsen barnehage	1	1
Åssiden barnehage	1	1

SKOLEBYGG	TEKNISK TILSTANDSGRAD 2020	TEKNISK TILSTANDSGRAD 2022
Aronsløkka barneskole	1	1
Bragernes barneskole	1	1
Brandengen barneskole	1	1
Børresen ungdomsskole	1	1
Danvik barneskole	0	0
Eknes ungdomsskole	2	1
Fjell barneskole	0	0
Frydenhaug skole	0	0
Galterud ungdomsskole	1	1
Gulskogen skole	1	1
Hallermoen barneskole	1	1
Killingrud ungdomsskole	1	1
Kjøsterud ungdomsskole	1	1
Konnerud barneskole	0	0
Krokstad barneskole	2	2
Marienlyst ungdomsskole	1	1
Mjøndalen barneskole	2	2
Rødskog barneskole	1	1
Skoger barneskole	0	0
Solberg barneskole	0	0
Steinberg barneskole	1	1
Stenseth barneskole	1	1
Svelvik ungdomsskole	1	1
Svensedammen ungdomsskole	1	1
Tangen barneskole	1	1
Tømmerås barneskole	2	1
Veiavangen ungdomsskole	2	2
Vestbygda barneskole	1	1
Øren barneskole	0	0
Åsen barneskole	1	1
Åskollen barneskole	0	0
Åssiden barneskole	1	1

Pedagogisk tilstandsgrad for den enkelte barnehage

Ved vurdering av pedagogisk tilstandsgrad ble barnehagene bedt om å score seg etter hvor godt de opplever bygget er egnet til den driften de skal ha. Det ble satt opp 15 utsagn som den enkelte barnehage scoret seg på.

Barnehagens score er delt på antallet spørsmål for å få frem et gjennomsnitt. Alle spørsmål er vektet likt. Gjennomsnittet er så avrundet etter samme regler som teknisk tilstandsgrad.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	sum	snitt
Vassenga barnehage	2	3	2	0	1	2	1	1	1	0	0	1	0	1	1	16	1,066
Hatten barnehage	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	3	1	0	11	0,733
Solhaugen barnehage	0	1	1	0	2	2	0	0	0	1	0	2	1	0	0	10	0,666
Lilleløkka barnehage	2	2	0	2	1	3	0	2	1	1	3	3	2	2	1	25	1,666
Brannposten barnehage	0	0	3	2	3	1	0	2	2	3	2	2	3	2	2	27	1,800
Grinde barnehage	0	1	3	1	1	3	3	1	3	1	0	3	0	0	3	23	1,533
Stenbergshaugen barnehage	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Møllenhof barnehage	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	2	1	0	1	9	0,600
Aronsløkka barnehage	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2	2	3	2	2	3	35	2,333
St. Hansberget barnehage	0	0	0	0	2	2	0	0	2	1	1	1	0	0	0	9	0,600
Åsen barnehage	0	0	1	0	2	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	6	0,400
Strømsø barnehage	2	2	2	1	2	3	3	0	2	1	1	2	2	1	2	26	1,733
Fjellhagen barnehage	2	1	3	2	1	0	0	3	1	1	1	0	0	3	1	19	1,266
Parktunet barnehage	0	2	1	2	1	3	2	2	2	2	1	2	3	2	2	27	1,800
Kobbervik gård barnehage	1	1	0	0	0	2	1	0	1	1	1	0	1	0	0	9	0,600
Åssiden barnehage	0	1	2	3	3	0	0	1	2	3	3	3	3	3	2	29	1,933
Gulskogen barnehage avd. Rødgata	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	5	0,333
Gulskogen barnehage Øvre Eikervei	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0,200
Nordbylunden barnehage	0	1	0	3	3	2	1	3	2	1	1	3	3	1	3	27	1,800
Dampsentralen barnehage	1	2	1	3	2	1	1	1	1	1	1	3	1	1	1	21	1,400
Svensedammen barnehage	2	1	1	2	1	2	2	2	0	1	2	2	0	1	1	20	1,333
Dalegårdsveien barnehage	0	1	2	0	1	2	1	0	0	1	1	1	1	3	2	16	1,066
Støa barnehage	1	1	1	0	0	1	0	0	3	1	1	0	1	3	0	13	0,866
Ebbestad barnehage	2	2	0	0	0	3	3	2	2	2	3	2	2	3	2	28	1,866
Danvik barnehage	1	3	2	3	3	2	2	2	1	2	1	3	1	1	3	30	2,000
Fjell barnehage	0	1	2	0	2	1	0	1	1	1	2	2	1	2	0	16	1,066
Bacheparken barnehage	1	1	2	0	0	2	1	1	1	0	0	3	2	0	0	14	0,933
Berger barnehage	2	2	1	3	3	3	1	0	3	3	3	3	2	1	0	30	2,000
Steinberg barnehage	1	2	1	3	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	20	1,333
Sørbyløkka barnehage	1	1	1	1	2	3	1	1	3	1	1	3	3	1	1	24	1,600
Bikkjestykket barnehage	1	1	2	2	2	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1	33	2,200
Jordbrekkskogen barnehage	2	1	2	2	1	3	3	2	0	0	0	3	2	2	2	25	1,666

Pedagogisk tilstandsgrad for den enkelte skole

Ved vurdering av pedagogisk tilstandsgrad for skolebygg skulle skolene vurdere følgende 15 utsagn: (Utsagn merket med *, vurderes av skolene som de viktigste forholdene for å kunne utnytte byggene på en forsvarlig pedagogisk måte).

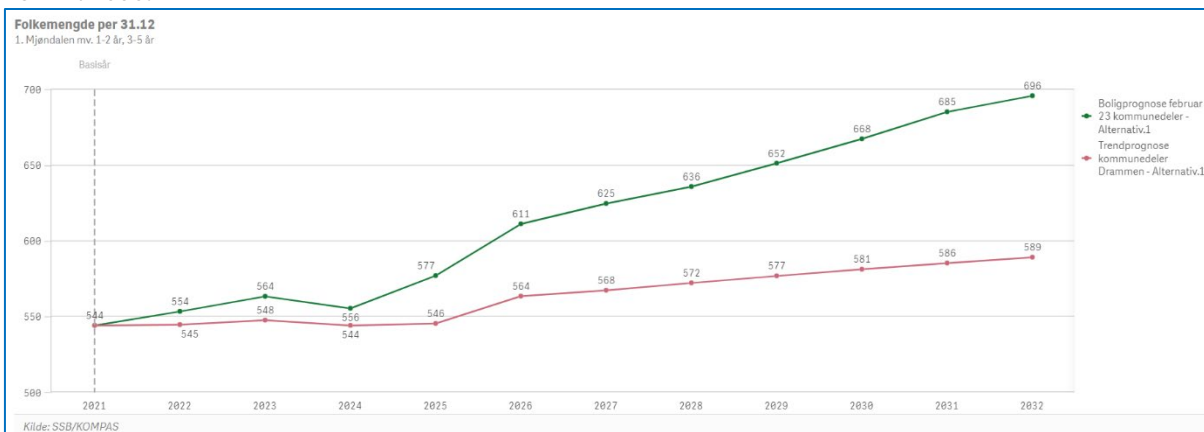
Ved beregning av gjennomsnitt er alle utsagn vektet likt, og avrundet etter samme regler som teknisk tilstandsgrad beskrevet under kunnskapsgrunnlaget. Utsagn O er ikke med i beregning av gjennomsnittet for skolen (nærmiljøanlegg). Utsagn N (SFO) er bare regnet inn i gjennomsnittet for barneskolene.

Utsagn	Snitt	A*	B	C*	D	E*	F	G*	H	I	J	K	L*	M	N	O
Konnerud skole	0,29	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Børresen skole	2,23	3	3	3	1	1	3	1	3	3	3	1	3	1	---	0
Åssiden skole	1,50	3	2	1	3	0	3	1	3	1	0	0	1	1	2	0
Hallermoen skole	1,57	2	2	2	1	0	3	1	3	3	0	0	3	0	2	0
Brandengen skole	0,29	1	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Aronsløkka skole	1,93	2	2	2	1	3	3	2	3	1	2	1	3	1	1	0
Kjøsterud	0,69	0	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	---	0
Stenseth skole	0,36	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	3
Veivangen ungdomsskole	2,46	2	2	2	2	3	3	3	3	3	2	2	3	2	---	3
Krokstad skole	2,21	2	2	2	3	1	3	3	2	3	0	2	2	3	3	3
Marienlyst ungdomsskole	0,69	2	2	1	0	0	0	0	2	0	0	1	0	1	---	3
Fjell	0,43	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Rødskog skole	0,86	1	2	0	3	0	1	0	2	0	0	1	0	2	0	0
Åskollen skole	0,43	1	0	0	0	0	1	2	1	0	0	0	0	1	0	0
Tømmerås skole	1,36	0	1	2	1	3	2	3	2	1	0	0	1	2	1	3
Svelvik ungdomsskole	0,92	1	1	1	1	1	1	2	2	0	0	0	1	1	---	3
Gulskogen skole	1,21	1	2	1	1	0	0	3	2	2	0	2	0	1	2	0
Bragernes skole **	0,86	1	0	0	2	1	1	2	0	0	0	0	2	0	3	0
Tangen skole	1,14	3	2	2	2	0	3	0	3	1	0	0	0	0	0	3
Vestbygda skole	1,00	2	2	2	1	1	0	3	1	0	0	0	0	0	2	0
Skoger skole	0,50	2	1	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Eknes ungdomsskole	0,92	0	2	1	2	1	3	0	1	0	0	2	0	0	---	3
Øren skole	0,29	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Svensedammen skole	0,85	1	1	1	0	0	0	2	2	0	2	1	1	0	---	0
Danvik skole	0,79	1	1	1	0	0	0	1	3	0	0	1	0	0	3	0
Killingrud ungdomsskole	0,77	0	1	0	1	0	0	1	2	1	0	1	3	0	---	3
Åsen skole	0,93	1	1	1	1	1	1	3	2	0	0	0	0	1	1	3
Mjøndalen skole	0,93	2	2	1	0	0	3	1	2	1	0	0	1	0	0	3
Steinberg	0,21	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	3
Solberg skole	0,50	1	0	0	0	0	1	0	1	0	3	0	1	0	0	3
Frydenhaug skole	0,43	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	0	1	0	0	3
Galterud ungdomsskole	0,77	2	0	0	3	1	0	1	1	1	0	0	0	1	---	0

Demografi for alle kommunedeler, aldersgruppen 1-5 år

Grafene har ulike verdier på y-aksen. Det er viktig å sjekke intervallene på y-aksen når grafene skal leses.

Kommunedel 1

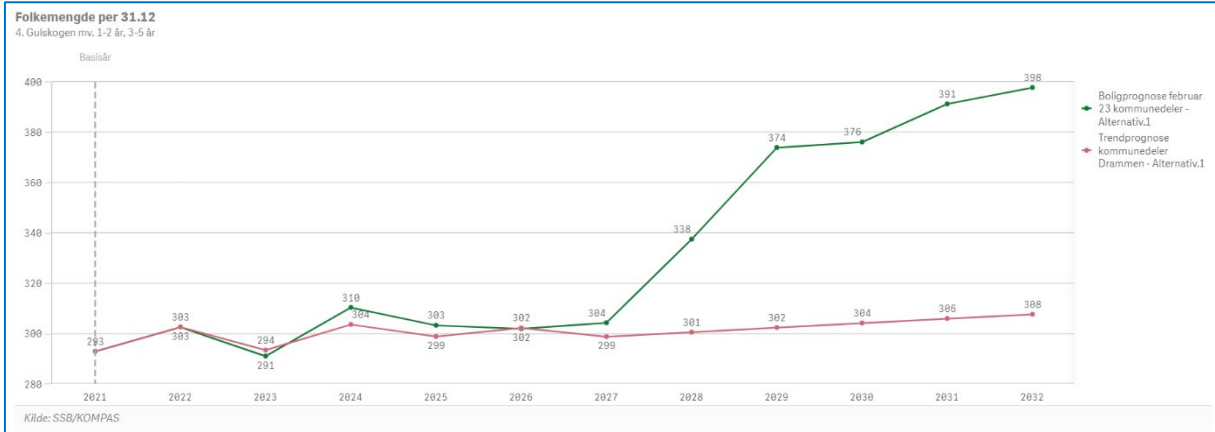
Kommunedel 2

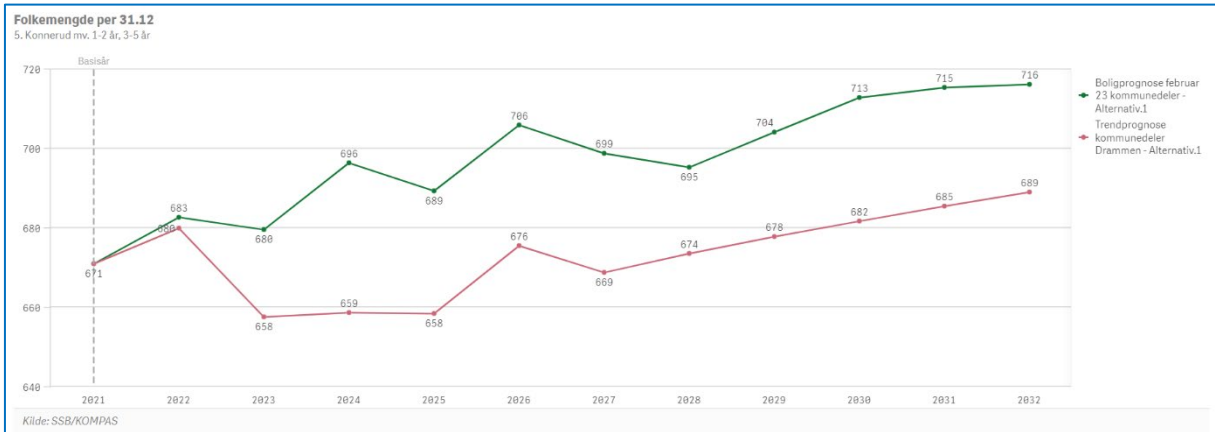
Kommunedel 3

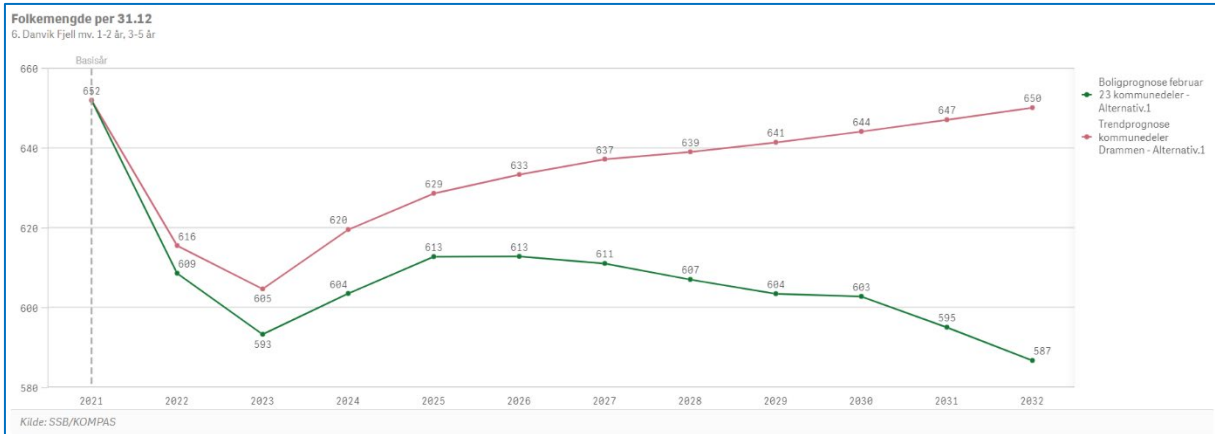
Kommunedel 4

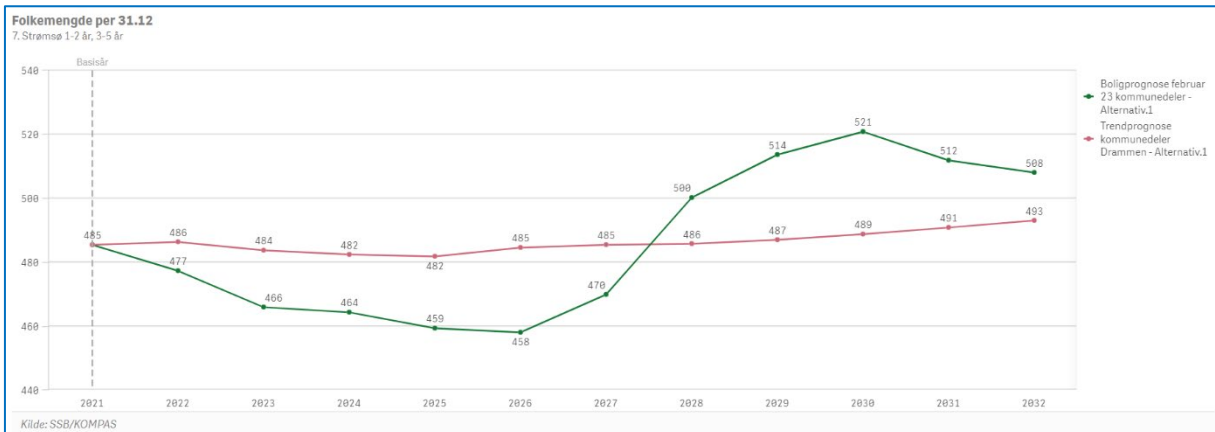
Kommunedel 5

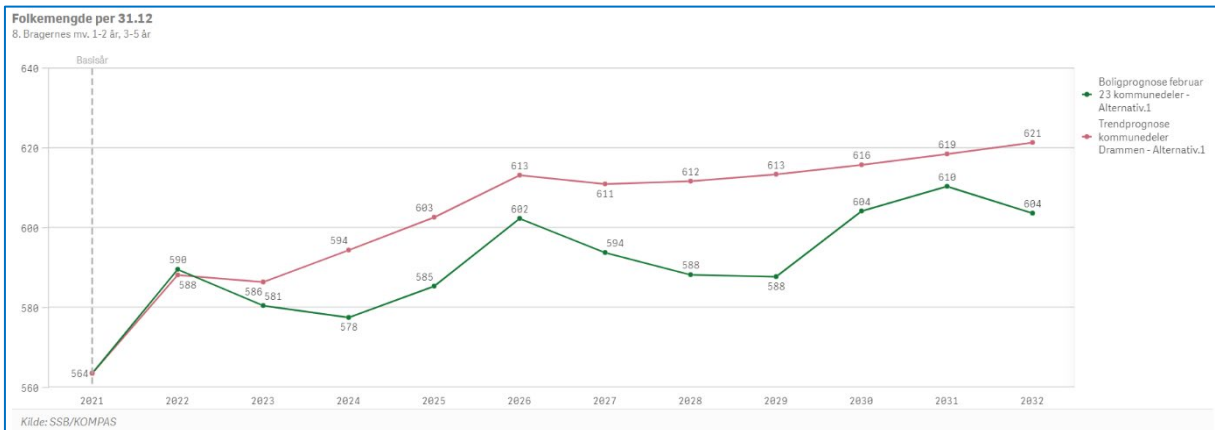
Kommunedel 6

Kommunedel 7

Kommunedel 8

Kommunedel 9

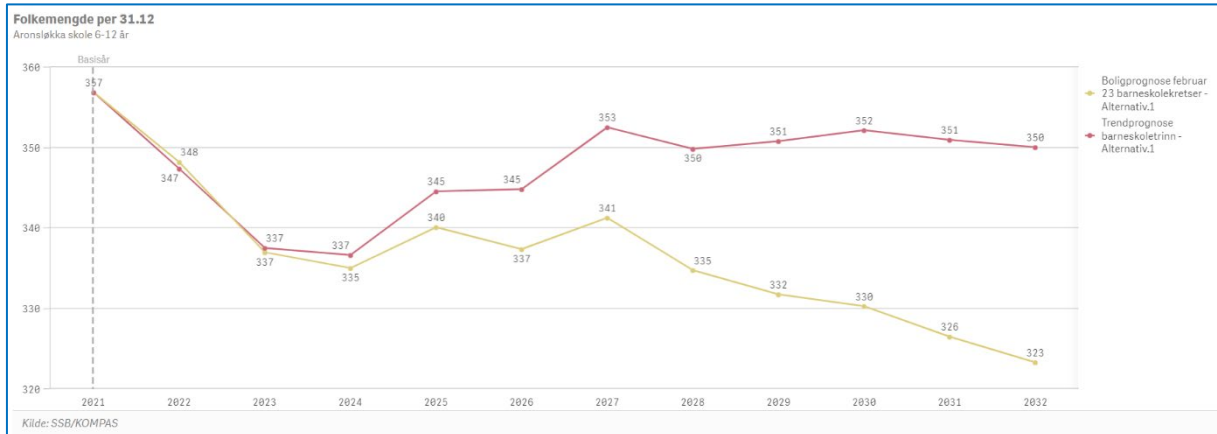
Kommunedel 10

Demografi for alle barneskolekretser, aldersgruppen 6-12 år

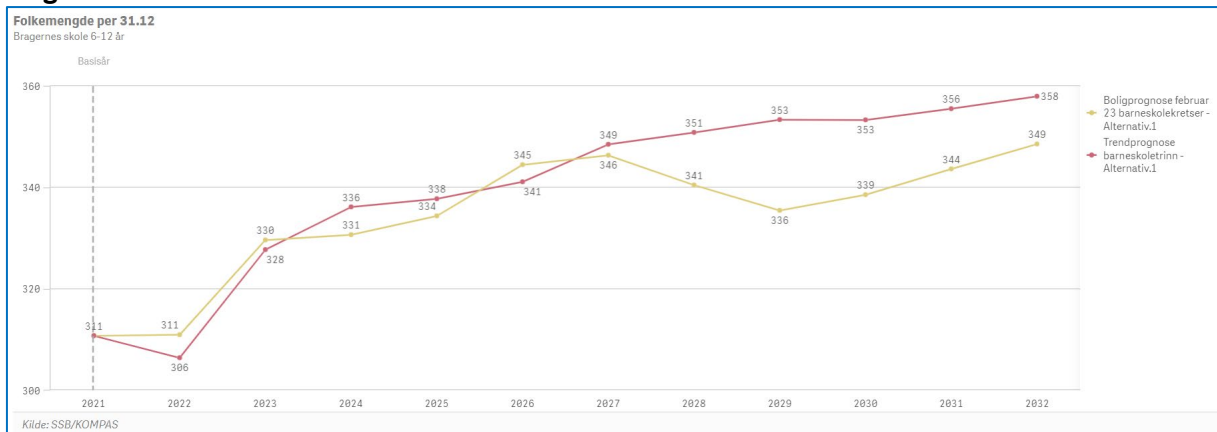
Grafene har ulike verdier på y-aksen. Det er viktig å sjekke intervallene på y-aksen når grafene skal leses.

Aronsløkka barneskole

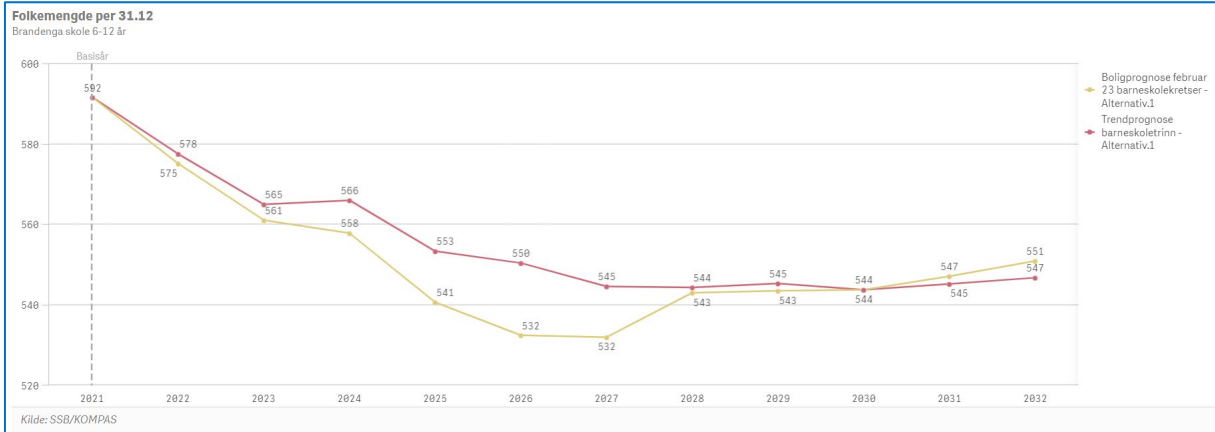
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 301 elever, 100% full: 324 elever

Bragernes barneskole

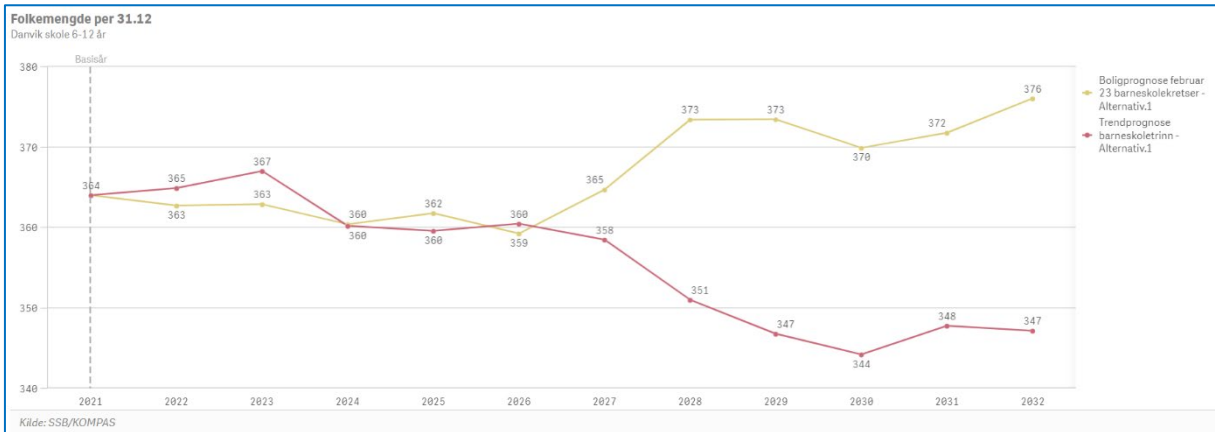
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 326 elever, 100% full: 350 elever

Brandengen barneskole

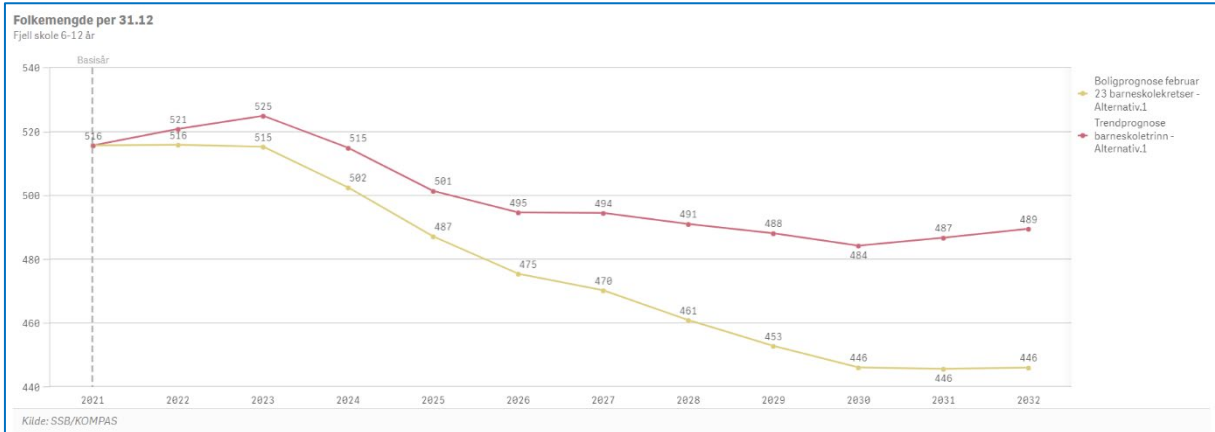
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 651 elever, 100% full: 700 elever

Danvik barneskole

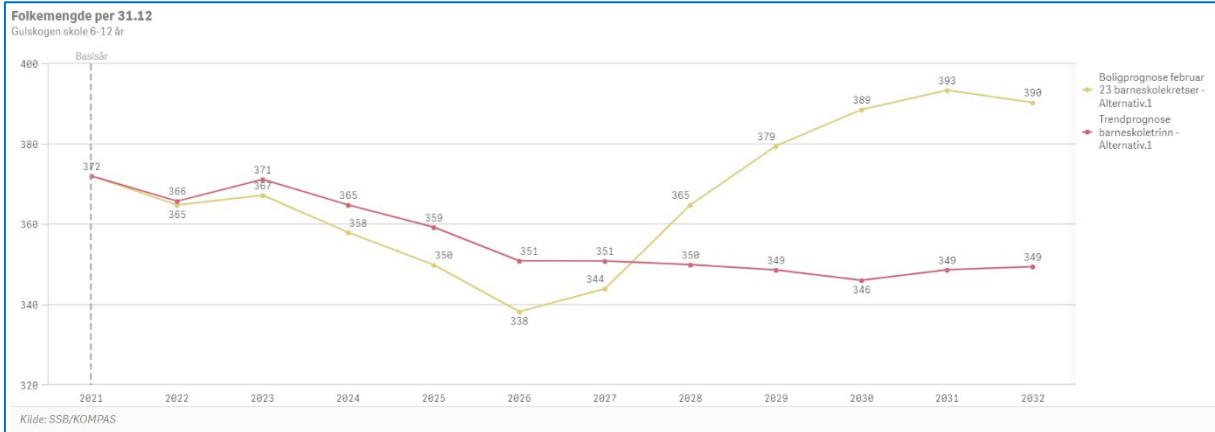
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 353 elever, 100% full: 380 elever

Fjell barneskole

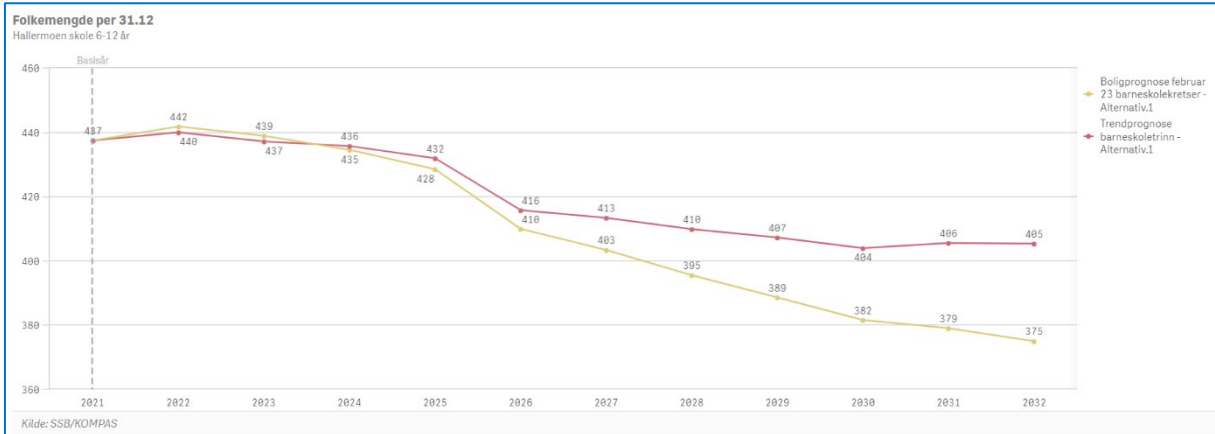
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 725 elever, 100% full: 780 elever

Gulskogen barneskole

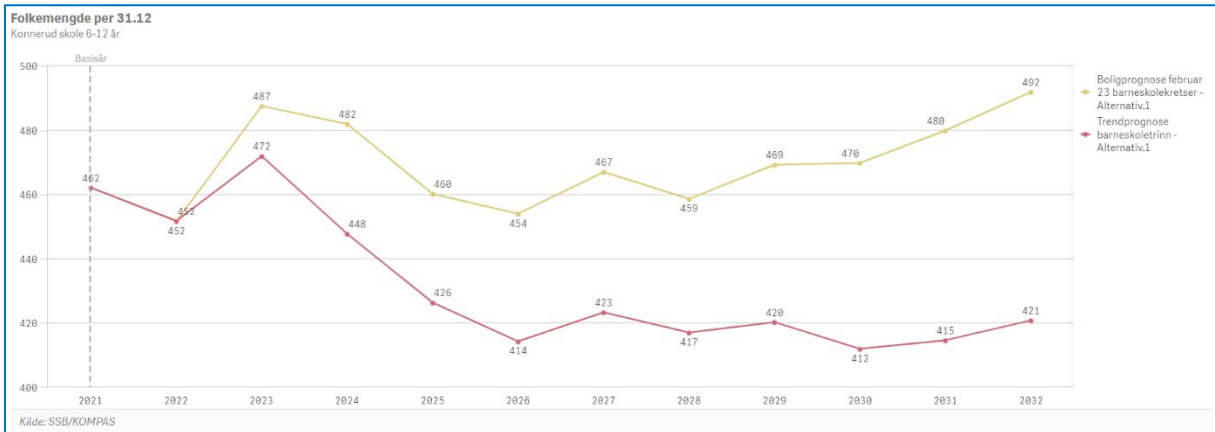
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 335 elever, 100% full: 360 elever

Hallermoen barneskole

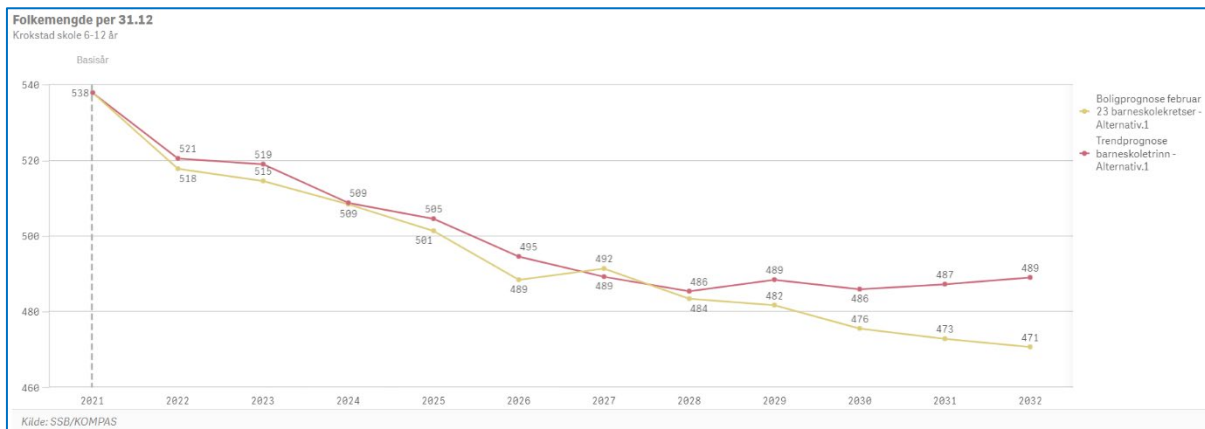
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 460 elever, 100% full: 495 elever

Konnerud barneskole

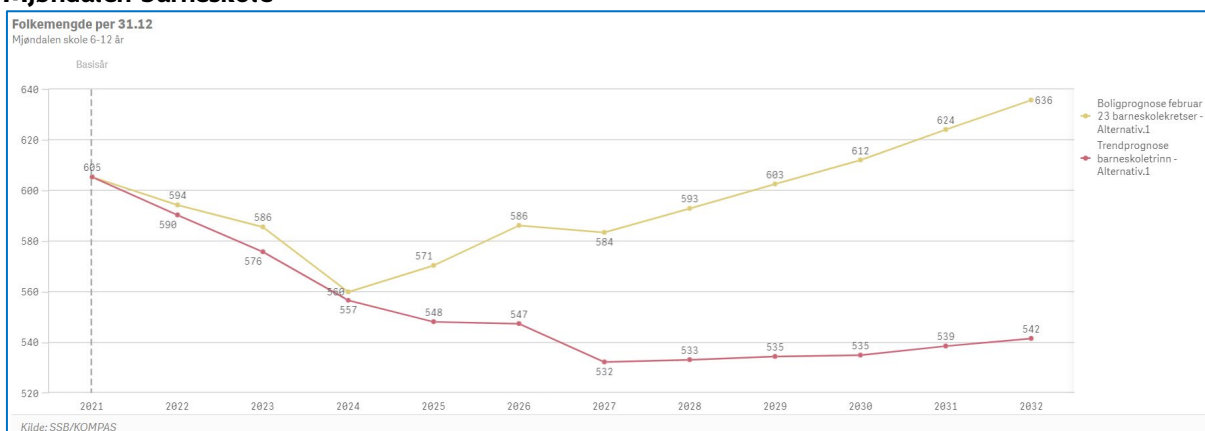
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 488 elever, 100% full: 525 elever

Krokstad barneskole

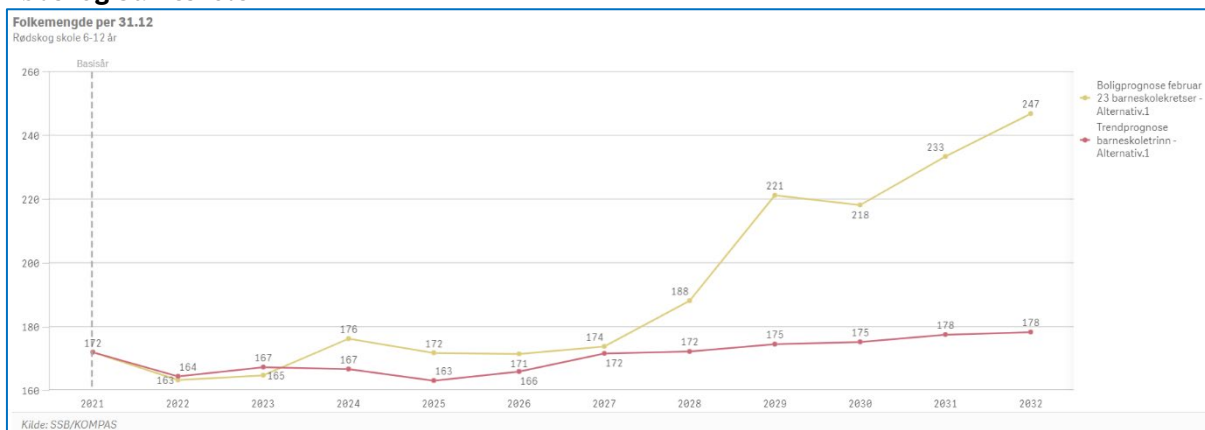
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 552 elever, 100% full: 594 elever

Mjøndalen barneskole

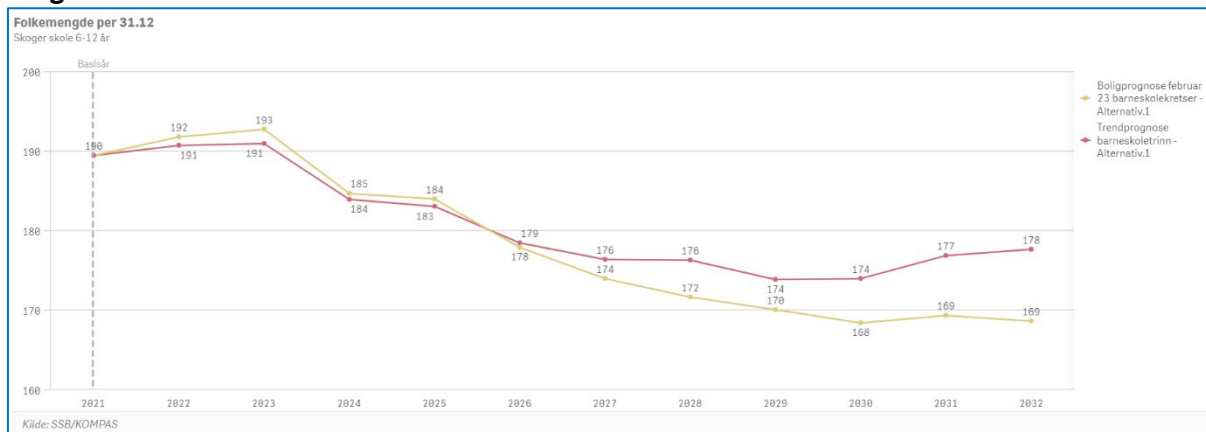
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 628 elever, 100% full: 675 elever

Rødskog barneskole

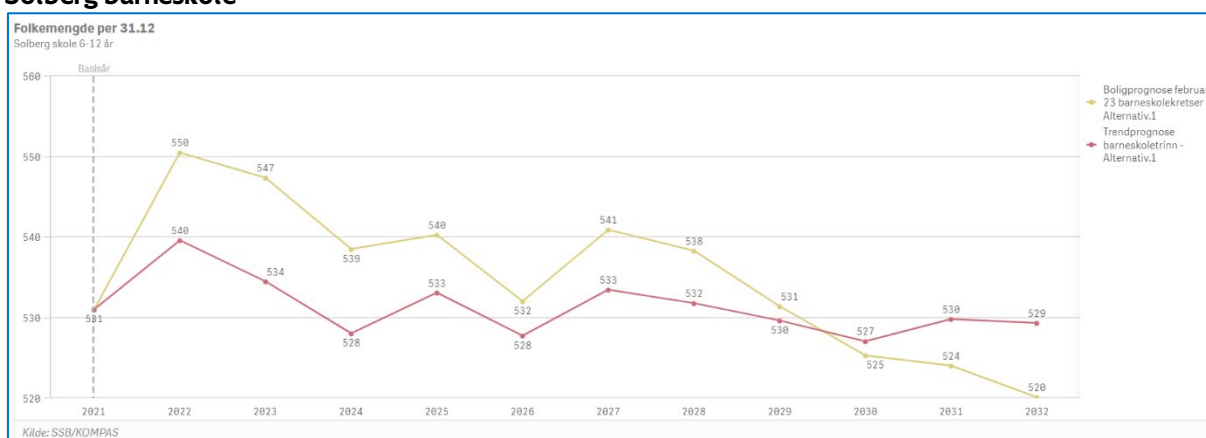
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 246 elever, 100% full: 265 elever

Skoger barneskole

Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 205 elever, 100% full: 220 elever

Solberg barneskole

Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 558 elever, 100% full: 600 elever

Steinberg barneskole

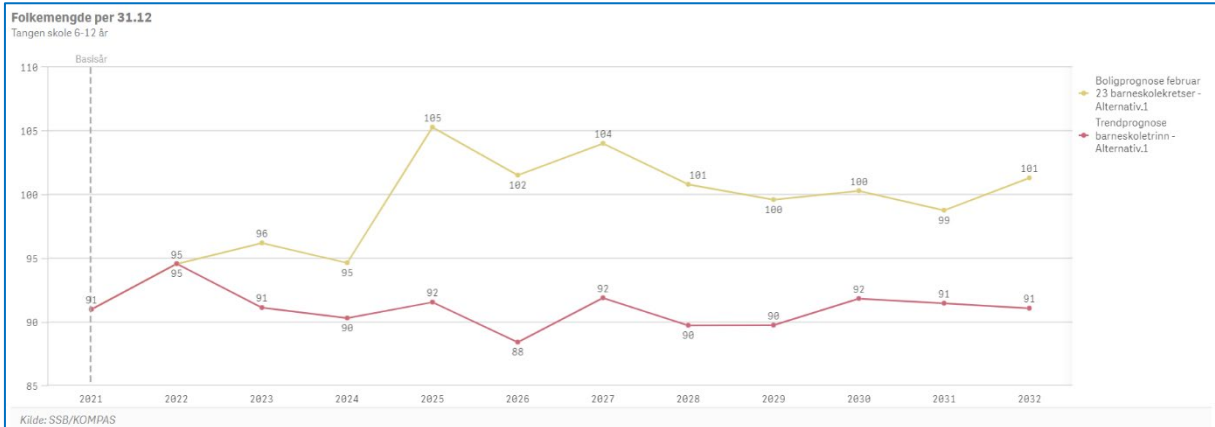
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 242 elever, 100% full: 260 elever

Stenseth barneskole

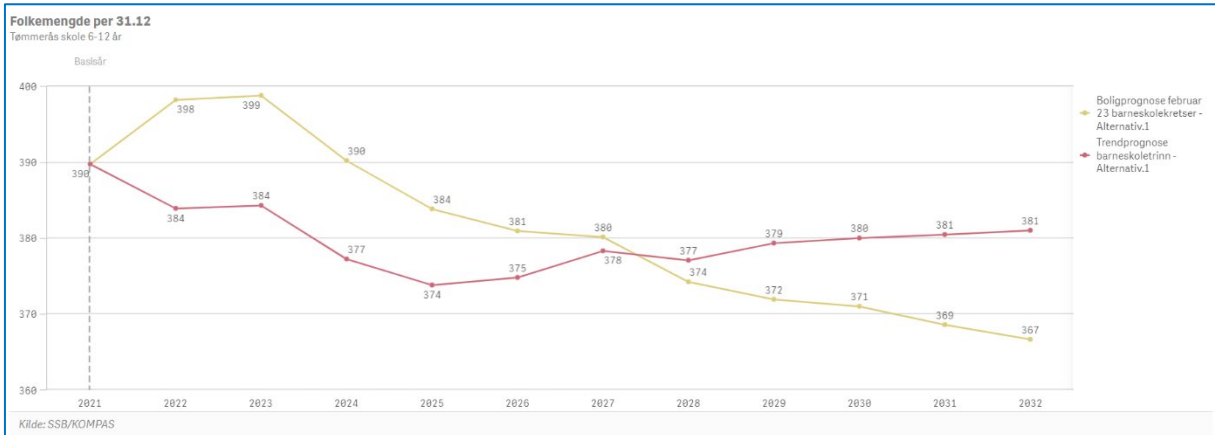
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 265 elever, 100% full: 285 elever

Tangen barneskole

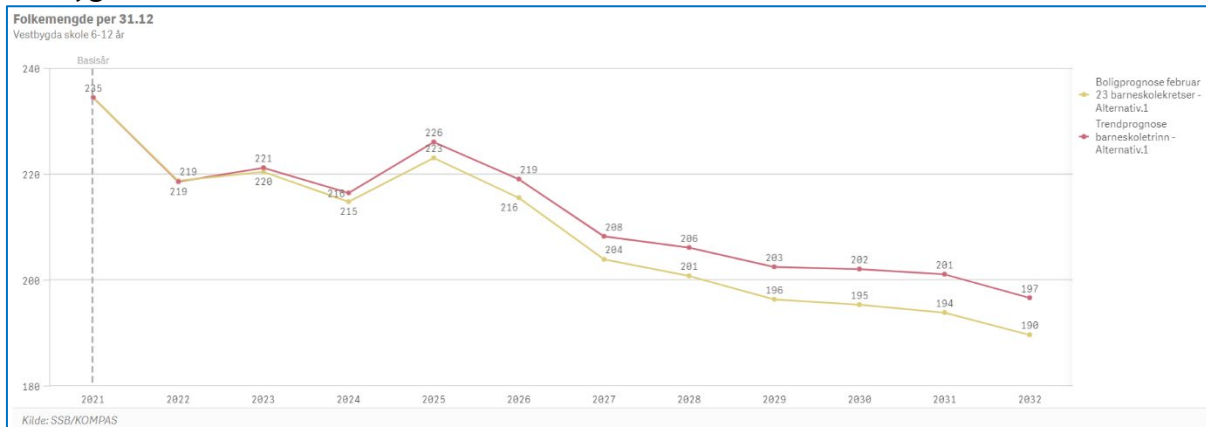
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 186 elever, 100% full: 200 elever

Tømmerås barneskole

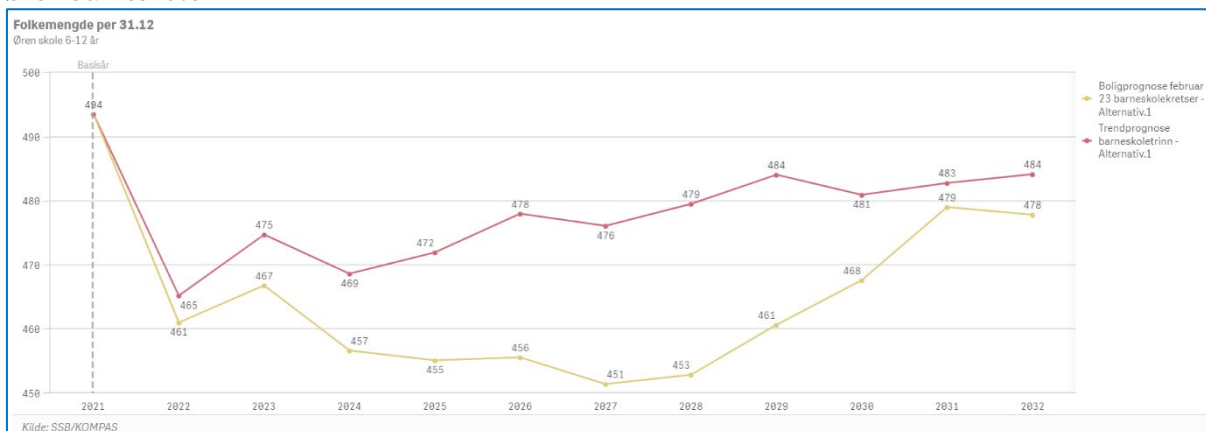
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 355 elever, 100% full: 382 elever

Vestbygda barneskole

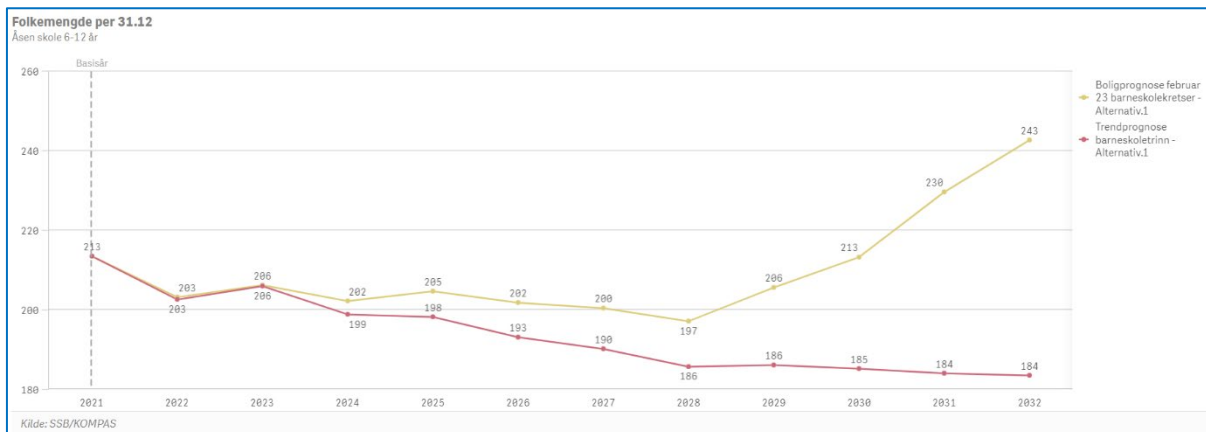
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 298 elever, 100% full: 320 elever

Øren barneskole

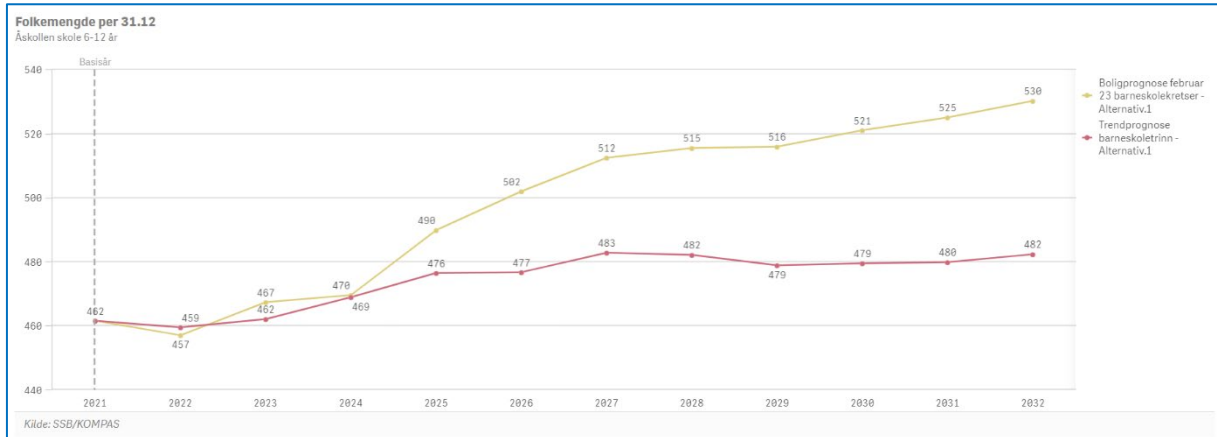
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 651 elever, 100% full: 700 elever

Åsen barneskole

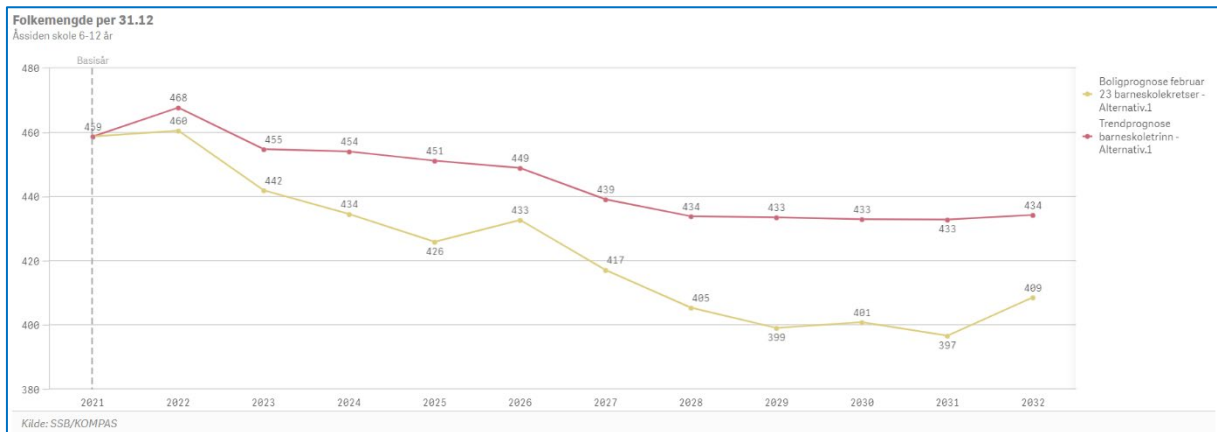
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 335 elever, 100% full: 360 elever

Åskollen barneskole

Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 605 elever, 100% full: 650 elever

Åssiden barneskole

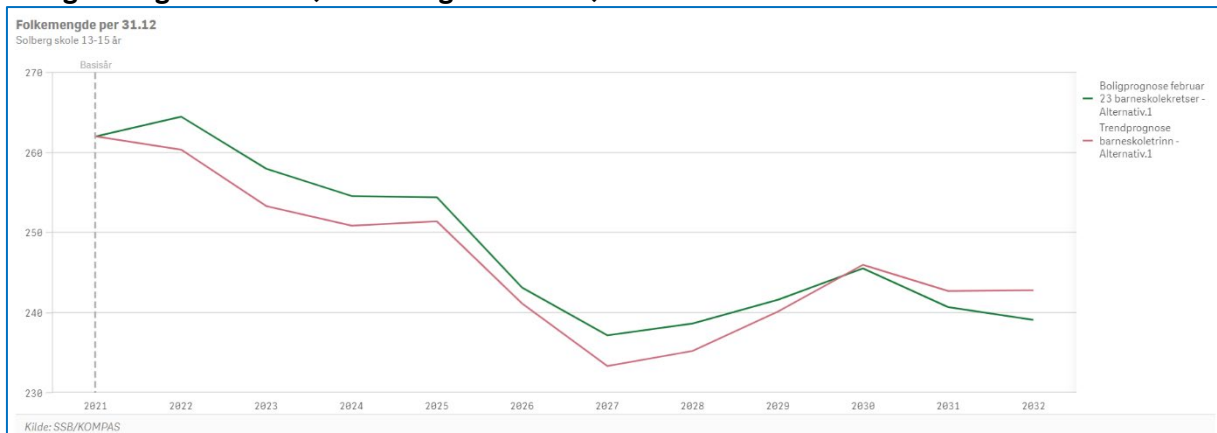

Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 419 elever, 100% full: 450 elever

Demografi for alle ungdomsskolekretser, aldersgruppen 13-15 år

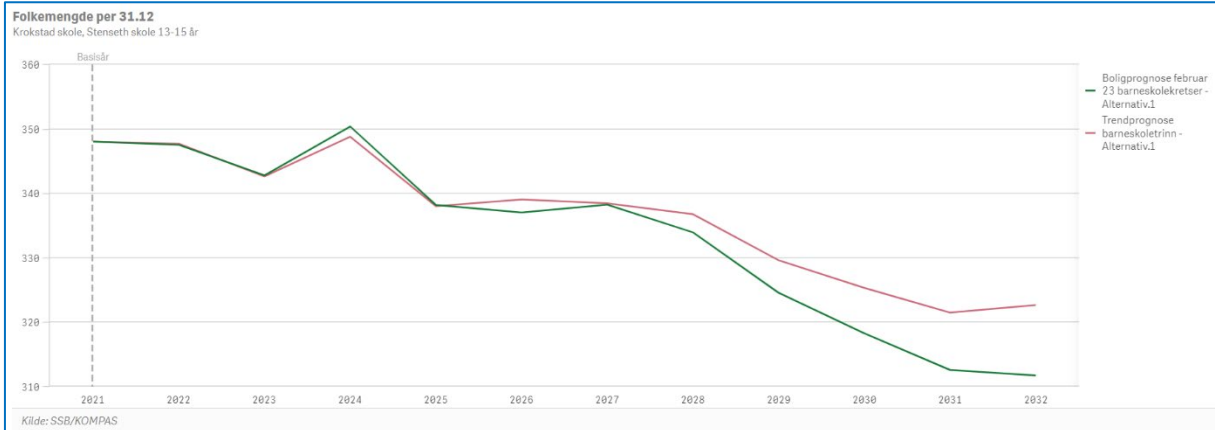
Grafene har ulike verdier på y-aksen. Det er viktig å sjekke intervallene på y-aksen når grafene skal leses.

Killingrud ungdomsskole (fra Solberg barneskole)

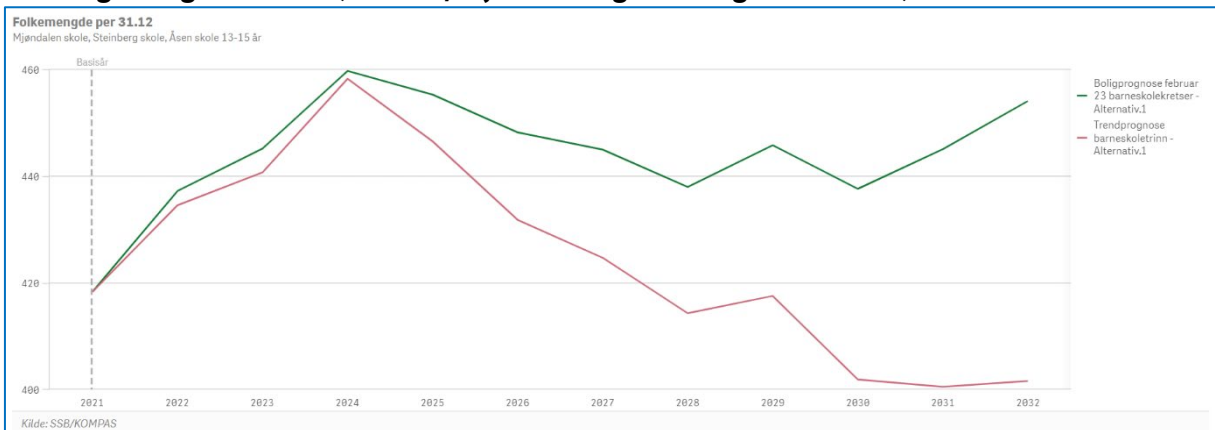
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 251 elever, 100% full: 270 elever

Eknes ungdomsskole (fra Stenseth og Krokstad barneskoler)

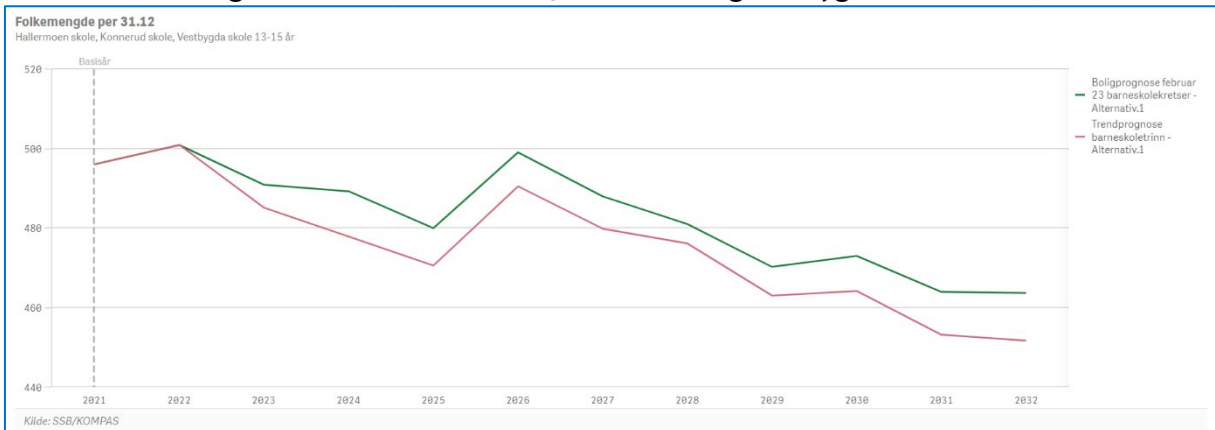
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 335 elever, 100% full: 360 elever

Veiavangen ungdomsskole (fra Åsen, Mjøndalen og Steinberg barneskoler)

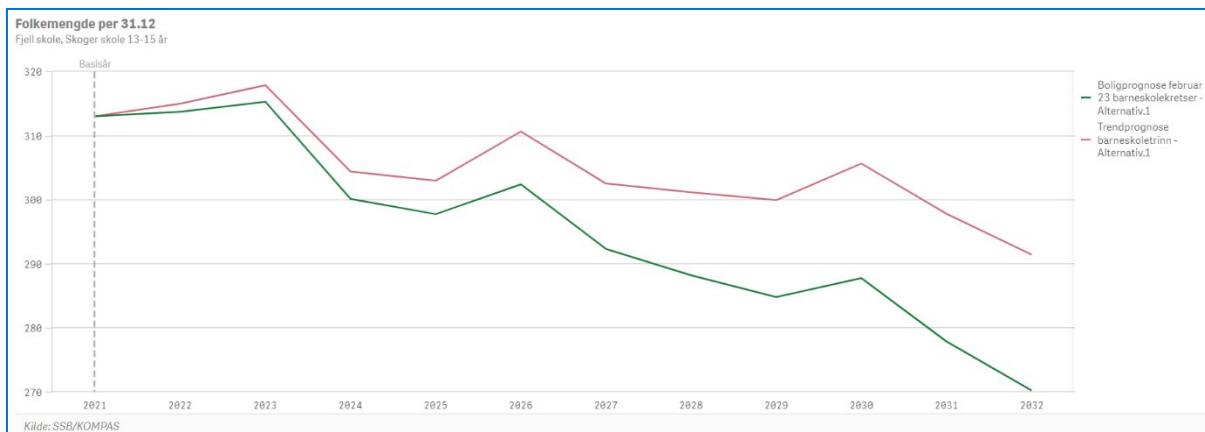
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 469 elever, 100% full: 504 elever

Svensedammen ungdomsskole (fra Konnerud, Hallermoen og Vestbygda barneskoler)

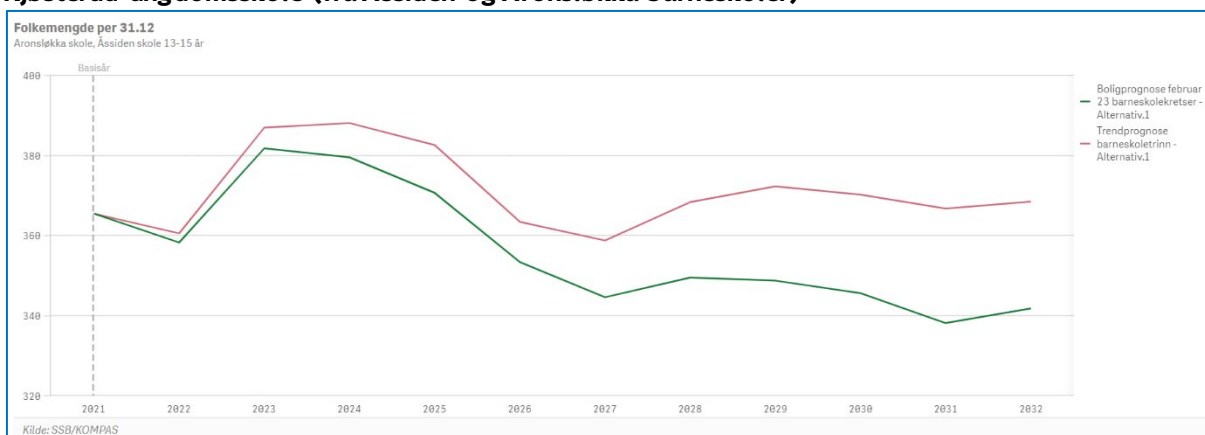
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 558 elever, 100% full: 600 elever

Galterud ungdomsskole (fra Skoger og Fjell barneskoler)

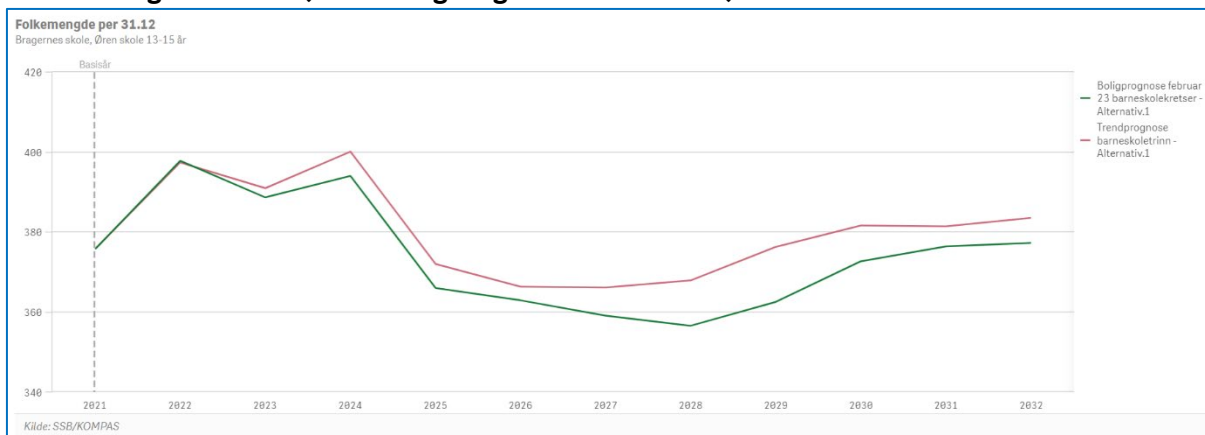
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full:419 elever, 100% full: 450 elever

Kjøsterud ungdomsskole (fra Åssiden og Aronsløkka barneskoler)

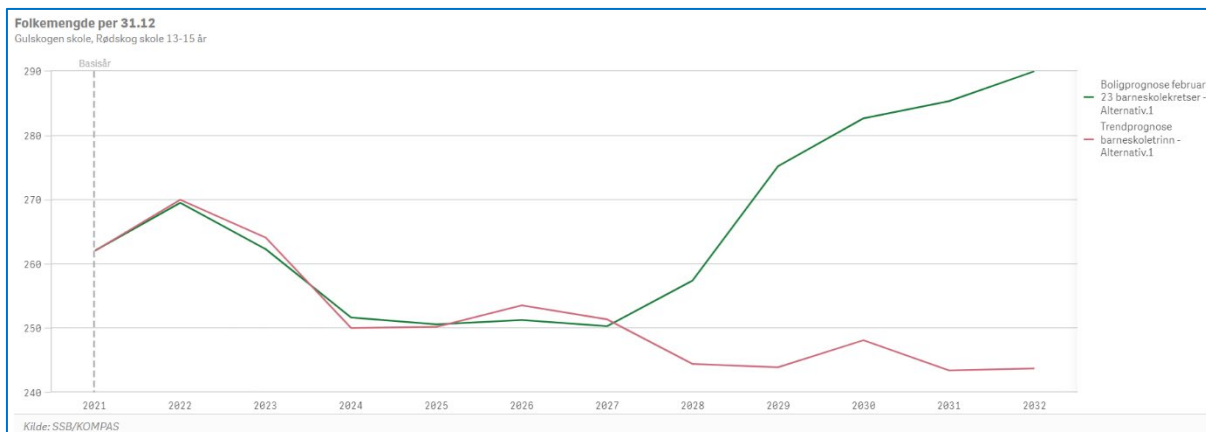
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 372 elever, 100% full: 400 elever

Børresen ungdomsskole (fra Øren og Bragernes barneskoler)

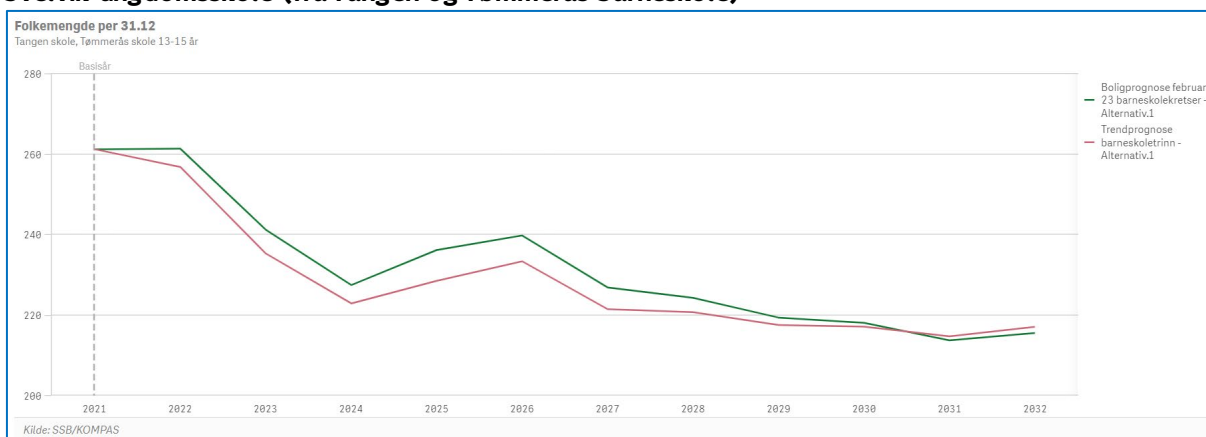
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full:344 elever, 100% full: 370 elever

Gulskogen ungdomsskole (fra Gulskogen og Rødskog barneskole)

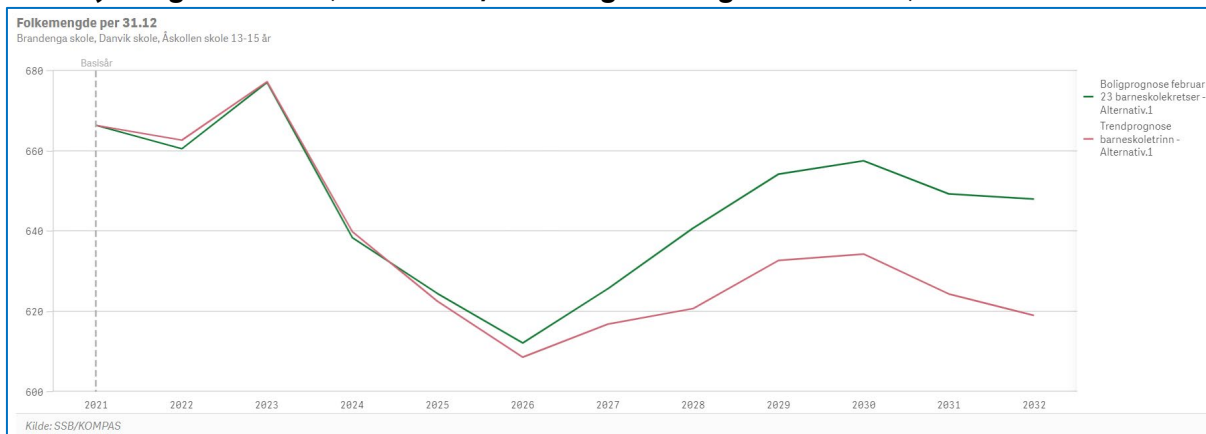
Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 223 elever, 100% full: 240 elever

Svelvik ungdomsskole (fra Tangen og Tømmerås barneskole)

Maksimal kapasitet i skolebygget: 93% full: 279 elever, 100% full: 300 elever

Marienlyst ungdomsskole (fra Åskollen, Danvik og Brandengen barneskole)

Maksimal kapasitet i skolebygget 93% full: 502 elever, 100% full: 540 elever

**DRAMMEN
KOMMUNE**